Влада — Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради України ◆ № 71 (321) ◆ П'ятниця, 17 квітня 1992 року ◆ Ціна 2 крб.

Нарада експертів країн СНД

14—15 КВІТНЯ В КИЄВІ ВІДБУЛАСЬ НАРАДА ЕКСПЕРТІВ ДЕРЖАВ—УЧАСНИЦЬ СНД З ПИТАНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ПРАВОНАСТУПНИЦТВОМ ЩОДО КОЛИШНЬОГО СОЮЗУ РСР. ВОНА БУЛА СКЛИКАНА ЗА РІШЕННЯМ РАДИ ГЛАВ ДЕРЖАВ — УЧАСНИЦЬ СНД, ЯКА ЗАСІДАЛА В КИЄВІ 20 БЕРЕЗНЯ 1992 РОКУ.

Експерти, зокрема, обговорили питання, пов'язані з розподілом між державами — учасницями СНД належних їм часток у власності колишнього СРСР за рубежем. Підготовлено проект угоди з цього питання, який буде подано на розгляд Ради глав держав — учасниць СНД.

Експерти обговорили також спільні підходи до вирішення питань, пов'язаних з правонаступництвом власності на території колишнього Союзу РСР.

Переговори В. Фокіна в Італії

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТР УКРАЇНИ, ПЕРЕБУВАЮЧИ З РОБОЧИМ ВІЗИТОМ В ІТАЛІЇ, ЗУСТРІВСЯ І МАВ ІНТЕНСИВНІ ПЕРЕГОВОРИ З ГОЛОВОЮ РАДИ МІНІСТРІВ ІТАЛІЙСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ ДЖУЛІО АНДРЕОТТІ.

В ході переговорів увага концентрувалась на розвитку і розширенні двосторонніх відносин між Україною та Італією. Глави урядів підписали угоду з питань двосторонніх відносин. Відповідно до цього документа італійська сторона Україні виділяє кредит у сумі 250 мільярдів італійських лір (приблизно 200 мільйонів доларів) на розвиток різних економічних програм у 1992 році.

Вітольд Фокін був прийнятий Президентом Італійської Республіки Франческо Коссігою.

Відбулась аудієнція у папи Іоанна Павла II.

ВЧОРА в Міністерстві закордонних справ України відбулася перша зустріч російської та української комісій з підготовки переговорів державних делегацій щодо розподілу Чорноморського флоту. Делегацію гостей очолює посол з особливих доручень МЗС Росії Юрій Дубінін. Головою української комісії на двосторонній зустрічі призначено радника Президента України з міжнародних питань Антона Бутейка.

ПОСТІЙНЕ представництво України при ООН розповсюдило у штаб-квартирі міжнародного співтовариства текст заяви Прем'єр-міністра України Вітольда Фокіна, яку зроблено з урахуванням викривлення позиції України щодо виплати зовнішнього боргу колишнього СРСР, створеного засобами масової інформації країн Співдружності незалежних держав і Заходу.

У ЗВ'ЯЗКУ з загибеллю голови парламенту Нагірно-Карабаської Республіки Артура Мкртчяна 17 квітня оголошене у Вірменії днем національного грауру.

Як казав знаменитий вождь і учитель всіх споживачів Вінні-Пух — порожня тара це прекрасно, бо туди завжди можна помістити щось корисне, хоча б і власну голову, щоб марно не мокла під дощем. Від Вінні-Пуха ж пішло й модне нині поняття «споживчий кошик» — тобто, кошик, куди, в принципі, завжди можна щось покласти. Звісно, для цього треба на плечах мати голову, бажано — не порожню...

Фото Анатолія ВОРОХА та Богдана ПРИЙМАКА.

Експрес-новини

За повідомленням агентства Рейтер, Президент Афганістану Наджібулла покинув учора столицю країни і вилетів у невідомому напрямі. Вся повнота влади перейшла до «військової ради». Тим часом прем'єр-міністр Пакистану Шаріф терміново розпочав переговори з керівниками афганської опозиції щодо ситуації, яка дуже швидко змінюється.

Посол Афганістану в Індії спростував заяву про те, що Наджібулла «пішов у підпілля», і повідомив: сім'я афганського керівника перебуває в Делі.

* * *

Ізраїльський уряд виступає за проведення виборів серед палестинського населення на окупованих арабських територіях, заявив міністр оборони Ізраїлю Аренс. Ізраїльські власті не втручатимуться в процес виборів, якщо навіть їх результати будуть несприятливими для Ізраїлю, підкреслив міністр. Будь-якої дати проведення заходу названо не було.

* * *

Франція звернулася до провідних індустріальних країн світу з пропозицією створити міжнародний фонд для підтримки фундаментальних досліджень у СНД. За повідомленням представника канцелярії французького Президента, Міттеран надіслав листа з викладом цієї пропозиції керівникам найрозвинутіших країн світу і держав — членів Європейського співтовариства.

* * *

Відбулося перше засідання кабінету міністрів Великобританії після проведення парламентських виборів у цій країні. Передбачається, що одним з перших законодавчих актів, схвалення якого добиватиметься уряд, буде законопроект про надання притулку. Цей документ має жорсткіше регламентувати контроль за «псевдоемігрантами».

* * *

У Перу порушено судову справу відносно колишнього президента країни Гарсії у зв'язку з тим, що у штаб-квартирі, очолюваної ним Перуанської апристської партії, знайдено зброю. Місцеперебування Гарсії залишається невідомим, однак напередодні порушення проти нього судової справи він встиг розповсюдити коротку заяву, в якій назвав грубою фальсифікацією версію про склад зброї.

* * *

Керівництво Африканського національного конгресу Південної Африки прийняло відставку Вінні Мандела з посту директора відділу соціального забезпечення АНК. Зазначається, що ініціатива такого рішення належить самій Вінні Мандела і викликана вищими інтересами організації. Нині дружина керівника АНК чекає відповіді на апеляцію щодо скасування вироку суду, який засудив її на шість років ув'язнення, звинувативши у викраденні чотирьох південноафриканських юнаків.

* * *

Спільні доходи подружжя Бушів у 1991 році становили понад один мільйон 300 тисяч доларів. Про це повідомив пресcекретар американського Президента, оприлюднивши за традицією податкову декларацію Буша і його дружини. За законом зарплата президента США становить 200 тисяч доларів на рік. Тому найбільший внесок у торішній бюджет сім'ї зробила Барбара Буш, одержавши гонорар за книгу про президентського спанієля Міллі.

ВЧОРА в Києві відбулося засідання Республіканської ради Українського товариства охорони природи. Разом з представниками Мінприроди, Міністерства народної освіти та інших державних організацій було обговорено роботу Товариства за 1991 рік та завдання у цьому році.

У виступах відзначалося, що екологічний стан на території України погіршується з катастрофічною швидкістю. Внаслідок цієї та інших причин смертність людей на Україні в 1991 році перевищила народжуваність.

ЕКОНОМІКА БЕЗ НАХЛІБНИКІВ

Перебування Голови Верховної Ради України Івана Плюща на Дніпропетровщині 15 квітня 1992 року

Мета поїздки в область, яку голова парламенту України здійснив разом з віце-прем'єр-міністром Віктором Ситником, була чітка й конкретна: ознайомитися, як починають тут діяти напрацьовані народними депутатами нові закони, чи вносять вони бажані зміни в життя трудових колективів і в ставлення людей до праці та її результатів, а також до засобів виробництва.

Це засвідчила, зокрема, зустріч Голови Верховної Ради України з колективом першого Криворізького молокозаводу, про яку ми вже розповідали у вчорашньому повідомленні. Інша тема виникла після відвідання дев'ятої доменної печі комбінату «Криворіжсталь».

Мало хто знає, що поруч із цим гігантом свого часу було закладено інженерні комунікації та бетонні підмурки під будівництво ще двох подібних агрегатів. Мислилося спорудити тут другу чергу Криворізького металургійного комбінату. Однак сьогодні про це забули і витрачені колись мільйони залишаються нереалізованими. Директор «Криворіжсталі» Костянтин Носов тепер висуває ідею повернутися до давнього задуму. Що це дасть? Металургія України, по-перше, зможе істотно урізноманітнити й збагатити випуск сортового металопрокату, в тому числі й дефіцитного листового, забезпечуючи потреби в ньому власної економіки. А по-друге, спорудження другої черги «Криворіжсталі» дозволить зупинити застарілі та екологічно шкідливі потужності, які досі експлуатуються поряд з житловими зонами. Іван Плющ погодився, що в рамках нової національної програми і пов'язаних з нею структурних змін в економічному комплексі України варто уважно розглянути пропозицію криворізьких металургів.

А серцевиною перебування в Дніпропетровській області голови українського парламенту стало його гостювання у фермерів Новомосковського району. Спочатку на території першої в нашій державі машинно-тракторної станції для приватників Іван Степанович зустрівся з головою тутешньої асоціації фермерів Михайлом Саєнком.

Михайло Михайлович — людина унікальна. Маючи академічну освіту, працюючи директором радгоспу-технікуму, він разом з дружиною, теж викладачем технікуму, двома синами, невістками та внуками раптом пішов у фермери — узяв землю, придбав сяку-таку техніку, забудував садибу. І став поборником, організатором фермерства загалом на Дніпропетровщині, відтак і його заслуга є в тому, що нині в області вже нараховується майже півтори сотні фермерських господарств.

Розмова вийшла предметною, глибокою. Михайло Саєнко зі знанням справи і ситуації порушив проблеми матеріально-технічної підтримки перших приватників на селі, створення і в інших районах таких же МТС, оскільки «у колгоспах техніка буде вивільнятися», проблеми ділових відносин з колгоспами та радгоспами, де ще вистачає «непорозумінь» — аж до перспектив неминучого згуртування фермерів.

Цікаво, що Михайло Михайлович розкритикував «палких поборників колгоспного ладу», які насправді тільки розвалюють колгоспи. «А міцні господарства треба не підштовхувати до руйнування, — сказав М. Саєнко, — а модернізувати, повернувши їм нарешті справді статус колективних селянських формувань, позбавлених адміністративно-командних тисків і управлінських нахлібницьких структур». Підтримавши фермера, Іван Плющ тут же з людьми, які зібралися на МТС, обговорював варіанти державного, винятково законодавчого забезпечення вільного існування й розвитку селянського виробництва.

У сусідньому ж селі Голова Верховної Ради України завітав на садибу фермера Віктора Плаксіна. Садиба велика, простора, збігає на мальовничий берег Самари. Мешкає в ній Віктор Олексійович разом з дружиною Людмилою Іванівною, двома дочками і зятем. А в полі має 37 гектарів ріллі. Торік, залишивши вдосталь і для власної худоби, продав 100 тонн зерна кукурудзи, виробив десять тонн молока, тонну м'яса і три тонни бджолиного меду.

— Але ж 37 гектарів — це для вас, мабуть, замало? — поцікавився Іван Плющ.

— Так. Братиму ще. Відчув, що і в нас тут, і в Україні загалом хазяйновитим людям сьогодні не слід боятися за свою долю, навпаки, треба сміливіше обзаводитися власною землею і поратися на ній.

Віктор КОСАРЧУК, Микола НЕЧИПОРЕНКО, спеціальні кореспонденти «Голосу України»; Михайло ГОЛІШЕВ, керівник прес-служби Представника Президента по Дніпропетровській області.

* * *

Учора Голова Верховної Ради України Плющ разом з віце-прем'єр-міністром В. Ситником відвідали Тернопільщину. В аеропорту він дав бліц-інтерв'ю журналістам. Тут також відбулася імпровізована зустріч з громадськістю, на якій Іван Степанович висловив ключову позицію своєї поїздки. «Замість старої ідеології Ради повинні формувати нову ідеологію розбудови незалежної України». Це, на його думку, є першочерговим завданням нових українських Рад народних депутатів. Він також наголосив на тому, що між представниками Президента і Радами не може бути конфліктів. Їхня робота повинна грунтуватися на принципах побудови суверенної України. Голова парламенту наголосив, що побудова держави тільки починається. Закладається, вважає він, лише фундамент нашої державності.

Опісля І. Плющ відвідав агрофірму Борщівського району «Вікторія». Вона є акціонерним товариством, має власний комерційний банк. Голова парламенту цікавився реформуванням існуючої колгоспно-радгоспної системи, а не тільки фермерством, як це могло комусь видатися. Опісля відвідин агрофірми планується поїздка на ферму «Айова», що в Лановецькому районі. Там уже не перший рік господарює Іван Гусар. На сьогодні він є зразком для українського фермерства, що народжується.

І. Плюща зустрічали і супроводжували голова облради Богдан Бойко та представник Президента по Тернопільській області Роман Гром'як, представники громадськості, партій та рухів.

ЧИ ДІЮТЬ ЗАКОНИ?

Заява Комісії Верховної Ради України з питань Чорнобильської катастрофи

Минає шість років від тих днів, коли сталася одна із найтрагічніших подій для нашого народу і всього людства — Чорнобильська катастрофа. Тільки рік тому Верховна Рада України, віддаючи борг тим, хто ціною здоров'я, а то й життя, врятував нас, Україну і світ від атомного апокаліпсису, і тим, хто пережив власне третю, атомну, війну у центрі Європи, прийняла закони, які тільки через п'ять років повинні захистити чорнобильських страждальців, мічених атомом.

Але до цих пір закони в повному обсязі так і не діють. На всіх рівнях виконавчої влади іде їх відверте саботування. Не відчувається турботи про людей і з боку новоствореної Президентської влади. Більш того — у запропонованому урядом проекті бюджету України на 1992 рік передбачається подальше різке обмеження фінансування соціального захисту потерпілих.

По-перше: фінансування цих заходів тільки із спеціального позабюджетного фонду є порушенням ст. 6 Закону України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи».

По-друге: чорнобильськими законами створена система захисту людей від катастрофи планетарного масштабу. Запропонований розрахунок асигнувань для здійснення заходів з ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціального захисту населення повністю знищує цю систему, що викличе катастрофічні наслідки і для тих людей, які сьогодні живуть у нашій державі, і для наступних поколінь.

По-третє: обстановка в уражених радіацією районах залишається вкрай напруженою, серед населення піднімається нова хвиля протесту проти блокування урядом і органами державної влади дії окремих статей чорнобильських законів, насамперед тих, що стосуються переселення із забруднених територій. Програма обов'язкового переселення на 01.01.92 р. виконана лише на 29%, а більше 5 тисяч сімей залишаються жити там, де жити неможливо. Обласним Радам не виділяються гроші на влаштування і побудову житла для переселенців із зони добровільного гарантованого відселення, через те 8 тисяч 450 сімей, залишивши свої будинки в зоні, позбавлені будь-яких перспектив на отримання житла в чистих районах.

Наростає хвиля протесту з боку інвалідів Чорнобиля, організацій спілки «Чорнобиль», трудових колективів, у яких працюють чорнобильці. Надходять звернення і вимоги від місцевих Рад народних депутатів забруднених районів, у яких вони категорично наполягають на повному фінансуванні Закону про соціальний захист потерпілих і програм переселення людей із забруднених радіацією територій.

Зважаючи на економічні труднощі України, Комісія підготувала пропозиції зі скорочення витрат, пов'язаних з ліквідацією наслідків Чорнобильської катастрофи на 20 млрд. крб. Ми працюємо над тим, щоб підвищити ефективність використання народних грошей, скоротити витрати на утримання «зони» і чисельність персоналу розташованих там підприємств та організацій, врахувати при видачі українських посвідчень фактичну участь людей у ліквідації аварії на ЧАЕС і її наслідків.

Разом з тим, Комісія висловлює вимогу забезпечити повне фінансування витрат, пов'язаних із захистом населення від наслідків Чорнобильської катастрофи із державного бюджету України.

Ми розуміємо, що сьогодні переважна більшість нашого народу переживає економічно важкі часи. Це є плата за нашу свободу і відродження державності. Ми вистоїмо і переможемо. Та чого буде варта влада України, Президент, парламент і уряд, якщо на святі нашої остаточної перемоги вже не буде багатьох тих, хто пройшов крізь чорнобильське пекло? Ще є можливість їх захистити.

Голова Комісії В. Яворівський; заст. голови Комісії В. Яценко, І. Валеня; секретар Комісії В. Шовкошитний; члени Комісії: В. Усатенко, А. Матійко, П. Мовчан, Л. Яковишин, В. Рудик, В. Бондарев, В. Будько, С. Гуренко, А. Савченко, А. Єршов, І. Капштик.

У ЦЕНТРАЛЬНІЙ ВИБОРЧІЙ КОМІСІЇ ПО ВИБОРАХ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ

Відповідно до статей 22 і 56 Закону Української РСР «Про вибори народних депутатів Української РСР» Центральна виборча комісія призначила вибори народного депутата України від Хустського виборчого округу № 177, Закарпатська область, на неділю, 21 червня 1992 року (замість померлого народного депутата І. В. Поповича).

Коли розбігаються позиції

У прес-центрі МЗС України відбулася зустріч міністра закордонних справ Анатолія Зленка з українськими та зарубіжними журналістами.

Міністр ознайомив присутніх із зовнішньою політикою України, зокрема, у військовій сфері, розповів про нормативні акти, що їх прийняла Верховна Рада в цьому зв'язку. Слід звернути увагу на одну з таких постанов. Там йдеться про недоцільність виводу з нашої території тактичної ядерної зброї до розробки й запровадження механізму міждержавного контролю за її транспортуванням і знищенням за безпосередньою участю українських фахівців.

Серед багатьох інших це питання обговорювалося на зустрічі 11 квітня в Москві глав зовнішньополітичних відомств Білорусі, Казахстану, Росії й України.

Своїми висновками та коментарями цих переговорів і поділився з аудиторією керівник МЗС України.

Оскільки однією з тем зустрічі у Москві було питання про стратегічні наступальні озброєння (СНО), то виникла проблема у зв'язку з ратифікацією договору 1991 року про їх скорочення. Скоріше, про представництво з боку СНД у договорі, де, як відомо, другою стороною є США, оскільки Росія забажала виконувати цей договір від імені чотирьох держав. Такий підхід Україна не схвалює. Вона погоджується виконувати положення договору на власній території і сприяти відповідним американським інспекціям. Наша делегація висунула пропозицію об'єднати чотири держави як єдину колективну сторону договору. Це питання на московських переговорах розв'язати не вдалося. Бо, як зауважив український міністр, Росію, можна сказати, не так цікавить СНО, як бажання показати свою перевагу над іншими державами — членами СНД.

У Москві обговорювалася також ситуація в Молдові. Раніше за пропозицією України відбулися зустрічі з представниками сторін, що конфліктують. І це дало змогу вийти на конкретні пропозиції, які привели до послаблення і зменшення кількості збройних сутичок.

Протягом переговорів, сторони визнали можливим введення військ України до Молдови як миротворчих сил. Вирішальне слово тут залишається за нашим парламентом. Це питання вимагає особливої уваги.

А. Зленко відповів на численні запитання журналістів.

Запитання нашого кореспондента стосувалося заяв держсекретаря США Бейкера та потенційного посла США в Україні Попадюка, які поставили подання допомоги Україні в залежність від виведення з її території ядерних озброєнь. На думку міністра, ці заяви грунтувалися на тому факті, що пан Бейкер та його колеги не володіли повною інформацією. Інакше, напевне, їх точка зору відрізнялася б від висловленої.

Щодо Чорноморського флоту, міністр повідомив, що сторони ведуть постійні консультації щодо його розподілу, розв'язання якого не повинно зволікатися. Україна запропонувала провести перший раунд переговорів в Одесі.

А. Зленко поінформував присутніх про не менш важливу тему московських переговорів — поділ майна колишнього СРСР за кордоном.

Артем ПРОХОРЕНКО.

ПОСТАНОВА
Верховної Ради України

Про стан проведення воєнної політики України та реалізації законодавчих актів з питань військової сфери

Верховна Рада України відмічає, що Кабінет Міністрів України, Міністерство оборони України, командування Прикордонних військ України і Національної гвардії України, керівництво Служби безпеки України недостатньо забезпечують виконання вимог законодавчих актів України з питань військової сфери.

До цього часу не закінчено створення військових формувань відповідно до вимог Постанови Верховної Ради України від 24 серпня 1991 року «Про військові формування на Україні». Незадовільно вирішуються питання матеріально-технічного, фінансового та продовольчого забезпечення Збройних Сил, не створюються необхідні житлові умови для військовослужбовців та членів їх сімей.

Міністерство оборони України зволікає з вирішенням кадрових питань, до цього часу не створено колегію міністерства.

Відсутність необхідних урядових управлінських структур по координації діяльності державних, військових, господарських, наукових та інших органів в інтересах оборони України призводить до занепаду та розвалу оборонного комплексу.

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Враховуючи недостатню координацію дій між деякими країнами Співдружності з питань військової реформи і будівництва Збройних Сил, постійне втручання у внутрішні справи України Головного командування Об'єднаних Збройних Сил СНД, до складу яких Україна не входить, а також високий рівень відповідальності України перед міжнародним співтовариством за можливі негативні наслідки непередбачених дій з боку командування Об'єднаних Збройних Сил СНД, підпорядкувати відповідно до підписаних Україною міжнародних угод всі військові формування, розташовані на території України, безпосередньо Головнокомандуючому Збройними Силами України — Президенту України.

2. Рекомендувати Президенту України:

— розглянути питання про створення ефективної системи управління військово-промисловим комплексом України, забезпечення замкнутих циклів виробництва озброєння, військової техніки і спорядження для потреб Збройних Сил та інших військових формувань України;

— створити під керівництвом Віце-прем'єр-міністра орган державного управління і координації діяльності міністерств, відомств, господарських, наукових, громадських об'єднань в інтересах оборони держави, захисту її економічних, воєнних, науково-технічних інтересів та державної, військової, комерційної таємниці, а також інтелектуальної власності України.

3. Кабінету Міністрів України негайно вирішити питання щодо поліпшення грошового забезпечення особового складу Збройних Сил України та інших військових формувань, прискорити розробку і здійснення державної програми будівництва житла для військовослужбовців. Вжити заходів до повернення в Україну військовослужбовців — громадян України, які виявили бажання служити на території своєї держави.

4. Міністерству оборони України в місячний строк сформувати колегію міністерства, завершити укомплектування вакантних начальницьких та командних посад висококваліфікованими воєнними спеціалістами.

5. Рекомендувати виданням Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, міністерств і відомств, Державній телерадіомовній компанії України, газетам і журналам систематично і об'єктивно висвітлювати політику України у справі будівництва і діяльності Збройних Сил, Прикордонних військ, Національної гвардії України та інших військових формувань, виховувати у громадян України повагу до захисників своєї держави, готовність до військової служби.

6. Контроль за виконанням цієї Постанови покласти на Президію Верховної Ради України.

Голова Верховної Ради України
І. ПЛЮЩ

м. Київ
8 квітня 1992 року.

ПОСТАНОВА
Верховної Ради України

Про додаткові заходи щодо забезпечення набуття Україною без'ядерного статусу

Верховна Рада України, керуючись Декларацією про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року, Заявою Верховної Ради України про без'ядерний статус України від 24 жовтня 1991 року, якими проголошено про намір України додержувати у майбутньому неядерних принципів і про право України на контроль за незастосуванням ядерної зброї, розташованої на її території,

підтверджуючи намір України приєднатись до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї 1968 року,

зважаючи на те, що Уряд Російської Федерації та командування Стратегічними Силами не створили передбаченої Угодою про спільні заходи щодо ядерної зброї від 21 грудня 1991 року системи здійснення, в тому числі і Україною, дійового технічного контролю за незастосуванням ядерної зброї, дислокованої на її території,

враховуючи високу відповідальність України за те, щоб ядерні боєзаряди, що вивозяться з її території на територію Російської Федерації, знищувались під надійним міжнародним контролем, який має забезпечувати невикористання ядерних компонентів цих боєзарядів для повторного створення зброї та заборону їх експорту до інших держав,

наголошуючи на тому, що знищення ядерної зброї, дислокованої на території України, повинно здійснюватись за умов гарантії національної безпеки України,

вважаючи за необхідне здійснити в умовах незалежності України всебічне вивчення політичних, економічних, фінансових, екологічних та інших наслідків ліквідації ядерної зброї,

постановляє:

1. Підтвердити взятий Україною курс на мирне співробітництво з усім світовим співтовариством, позаблоковість, нейтралітет і дотримання у майбутньому трьох неядерних принципів.

2. Вважати за доцільне не вивозити з території України тактичної ядерної зброї до розробки і запровадження в дію механізму міжнародного контролю за її знищенням з участю України.

3. Кабінету Міністрів України терміново вжити відповідних заходів для забезпечення дійового технічного контролю Україною за невикористанням ядерної зброї, дислокованої на її території.

4. Рекомендувати Президенту України вступити в переговори з керівниками ядерних держав світу щодо комплексного розв'язання проблем, пов'язаних з ліквідацією ядерної зброї, беручи до уваги «необхідність забезпечення якомога швидшого введення в дію Договору про скорочення стратегічних наступальних озброєнь 1991 року».

5. Комісіям Верховної Ради України з питань оборони і державної безпеки, у закордонних справах, з питань планування, бюджету, фінансів і цін, з питань розвитку базових галузей народного господарства, у питаннях екології та раціонального природокористування у квітні ц. р. розглянути з точки зору гарантій безпеки та зовнішньополітичних інтересів України з залученням фахівців міністерств, відомств і Академії наук України, а також, в разі необхідності, незалежних експертів весь комплекс питань ядерного роззброєння, зокрема економічні, фінансові, екологічні, організаційні та інші аспекти знищення дислокованої на території України ядерної зброї, включаючи використання її компонентів в мирних цілях.

6. Уряду України подати на ратифікацію Верховною Радою України Угоду про спільні заходи щодо ядерної зброї від 21 грудня 1991 року, Угоду між державами — учасниками СНД про Стратегічні Сили від 30 грудня 1991 року та Угоду між державами — учасниками СНД про статус Стратегічних Сил від 14 лютого 1992 року.

7. Міністерству оборони України вжити заходів до комплектування Стратегічних Сил, дислокованих на території України, військовослужбовцями Збройних Сил України.

8. Контроль за виконанням цієї Постанови покласти на Президію Верховної Ради України.

Голова Верховної Ради України
І. ПЛЮЩ

м. Київ
9 квітня 1992 року

Нове про податки

Голова парламентської Комісії з питань економічної реформи і управління народним господарством Володимир Пилипчук провів прес-конференцію, присвячену системі оподаткування. Він ознайомив журналістів з проектом Закону про податки та платежі з фізичних та юридичних осіб. А якщо врахувати той факт, що нещодавно Верховна Рада прийняла пакет законів саме щодо системи оподаткування, то виникає запитання: навіщо знадобився новий закон?

На думку Володимира Пилипчука, чинне законодавство не тільки не сприяє розвиткові економіки в Україні, а навіть гальмує його. Бо хоч би як ми намагалися залатати бюджетні діри за рахунок збільшення ставок оподаткування, ринкова економіка має свої правила: чим більші ставки оподаткування, тим менше надходжень до бюджету.

Зокрема, за цим Законом об'єктом оподаткування мають бути обсяги реалізації продукції, товарів, послуг, робіт, по яких за звітний період надійшла оплата на рахунок продавця.

Проект Закону та коментар до прес-конференції буде надруковано в газеті.

Сергій ЛАВРЕНЮК.

У Мінприроди

НЕ СТОЯТИМУТЬ НАВШПИНЬКИ

Дотримуючись проголошеної відкритості в своїй діяльності, Мінприроди України днями провело чергову прес-конференцію. Керівники міністерства повідомили про підсумки роботи в минулому році та в останні три місяці і про проблеми, які заважають поліпшенню екологічного становища.

Присутнім повідомили про роботи, які виконало Мінприроди у здійсненні державного екологічного контролю, заповідної справи, у проведенні експертизи проектів, формуванні природоохоронного законодавства, в міжнародному співробітництві й екологічній освіті. Заступник міністра В. Рибачук повідомив, що у складі міністерства створено два наукових центри, які вивчають проблеми екології води і моря. На черзі — науковий заклад з проблем атмосферного повітря.

Сьогодні природоохоронці не мають дійових механізмів впливу на забруднювачів. Вони позбавлені передовсім гострих адміністративних заходів і економічних важелів. Більше того, їх намагаються зробити співучасниками забруднення довкілля. Міністерству, приміром, трохи не доручають погодити графіки шкідливих скидів у водойми. Коли ж воно відмовляє, дозвіл на скиди дає хтось інший. Незважаючи на таке ставлення до міністерства, Ю. Щербак запевнив, що воно не буде «приручене» і не стоятиме навшпиньки перед промисловцями-забруднювачами.

Всі роки існування державного природоохоронного органу він був практично відсторонений від розв'язання будь-яких державних питань. Через це й нині кошти з бюджету на екологічні цілі виділено без участі Мінприроди. І не дивно, що, враховуючи нові ціни, виділено їх менше, ніж за будь-який попередній рік.

Олексій БРЕУС,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

У постійних комісіях Верховної Ради України

Бюджет з серйозними зауваженнями

Спільне засідання Комісій Верховної Ради України з питань агропромислового комплексу та з питань відродження і соціального розвитку села за участю працівників Міністерства сільського господарства та продовольства України і Української академії аграрних наук було по-діловому стисле. Депутати-аграрники заслухали звіт першого заступника міністра фінансів Віктора Тентюка про виконання Державного бюджету України за 1991 рік та висловили свої зауваження щодо проекту Закону про Державний бюджет України на 1992 рік.

Аж ніяк не додалося оптимізму в розмову від повідомлення Віктора Петровича, що обсяг промислового виробництва зменшився на 15,3 відсотка і наяву значний спад фізичного обсягу роздрібного товарообороту, в результаті чого вже за перший квартал цього року ми недорахувалися 70 мільярдів карбованців у Державному бюджеті. Не переконала депутатів і нібито значна сума — 16 мільярдів карбованців, виділених торік на розвиток села; бо ж відомо, що більше половини цих грошей пішло на покриття різниці цін на промислову і сільськогосподарську продукцію. Серйозні зауваження до нового Державного бюджету висловив народний депутат Григорій Загородній, врахувавши саме те, що ціни на необхідну селу промислову продукцію зросли у 14,5 раза, тоді як ціни на сільськогосподарську — у шість разів.

Без обгрунтованої відповіді залишилося запитання: чому Державний бюджет і валютний фонд України обраховуються окремо. Не беруся визначити, наскільки об'єктивне зауваження народного депутата Василя Сухого, що «питання валютного фонду від депутатів заховали, бо вони й самі не володіють ситуацією», але можна погодитися з народним депутатом Олександром Морозом, що «виходити на сесію з шматком бюджету — це несерйозно»...

Всі зауваження щодо проекту Закону про Державний бюджет України на 1992 рік депутати-аграрники передадуть у Комісію Верховної Ради з питань планування, бюджету, фінансів і цін.

Юрій НЕСТЕРЯК,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Телеграфним рядком з Кіровограда

«БЕЗРОБІТНІ» МІЛІЦІОНЕРИ

По одному — два місяці не одержують зарплати 12 з 18 дільничних міліціонерів Добровеличківського району. Через те, що вони — «колгоспні». Райвідділ внутрішніх справ звернувся до райвиконкому з проханням відкрити рахунок для утримання особового складу.

ЗАМАСКОВАНИЙ ТРИЗУБ

Років десять тому будівельники, завершуючи спорудження нового автовокзалу, увінчали його тризубом. Міська влада тоді наказала накрити «крамольний» символ ковпаком. Нині, схоже, ковпак знімуть.

МІСТО ЧЕПУРИТЬСЯ

Спочатку — суботник, а потім і цілий місячник благоустрою вирішив провести Кіровоградський міськвиконком. Приурочений він до Пасхи. Суботник пройде без звичних прапорів та гасел, без духової музики.

КОМПАНІЙСЬКИЙ «БАРВІНОК»

Із степової Компаніївки до польського міста Білий Бор поїхав самодіяльний народний танцювальний ансамбль «Барвінок». Там аматори з районного будинку культури візьмуть участь у святкуванні Шевченківських днів, виступлять з концертами у місцевих школах. Польські друзі відвідають Компаніївку влітку.

ГОДУЙ СЕБЕ САМ

Майже 13 тисяч кіровоградців стали власниками городніх ділянок у нинішньому році. Ще чотири тисячі стануть садоводами. Поблизу міста землю одержали пенсіонери, члени невеликих трудових колективів, які не мають власного транспорту.

Микола ВОЛОК.

Знайомтесь: Представник Президента

Іван Єрмаков народився 1947 року, білорус. Закінчив Севастопольський приладобудівний інститут, згодом — військову інженерну академію імені Жуковського. Пройшов шлях від начальника відділу до директора Севастопольського авіаційно-ремонтного заводу. Торік обраний головою міськради і виконкому. Одружений. Має двох синів. Разом з сім'єю живе на околиці міста в звичайній трикімнатній квартирі.

«МЕНЕ НЕ КУПУВАЛИ»

— Хто вже привітав вас з новим призначенням?

— Дуже багато людей, серед яких — і керівники підприємств, офіцери Чорноморського флоту. Правда, кримська преса, зокрема «Крымская правда» і «Республика Крым», виступили із злісними нападками. Мовляв, я вступив у якусь змову з Президентом Кравчуком, зрадив інтереси міста-героя. Це — нісенітниця. Питання про статус Севастополя, міста республіканського підпорядкування, ні для кого не є несподіванкою. Цей статус, зважаючи на стратегічне значення міста, закріплений за ним по суті ще з часів Катерини II. Змінювалися часи, уряди, юрисдикція Криму, а особливий статус міста залишався незмінним.

— У репліці «Крымской правды» висловлюється сумнів щодо ставлення севастопольців до цього статусу.

— Поясню. У 1991 році в Севастополі це питання було винесене на загальноміський референдум, і за нього висловилися 93,8 відсотка виборців, які взяли участь у голосуванні. Верховна Рада Криму підтвердила особливий статус міста в Декларації про суверенітет і в проекті Конституції Криму. Недавній Указ Президента лише конкретизував застосування відповідних статей Конституції України, ні на йоту не змінив суті справи.

Упевнений, що замість нападок на сторінках масових видань, кримчанам була б кориснішою конструктивна полеміка про суть загальнокримського референдуму. В Севастополі, та я впевнений, що й у Криму, республіканський рух Криму не має великої підтримки. Це все нагнітається. Моя думка така: якщо народ хоче визначитися, він має право на будь-яке опитування. Хвилює мене й те, що досі офіційні структури Республіки Крим не висловили свого ставлення до референдуму. Наче поза ними збирають підписи, ведеться шалена шовіністична кампанія в місцевій пресі, проходять мітинги РДК, агітація тощо. Підкреслюю, що проведення референдуму — справа волі народу. Ніхто в Криму не провів глибокого економічного аналізу, не підрахував, що таке Крим поза Україною, за рахунок чого й звідки брати сировину для промисловості, яку воду пити, якими енергосистемами користуватися. **Принагідно зазначу, що жоден кримськотатарський рух не підтримує ідею референдуму.** Цього не можна не враховувати.

— Іване Федосовичу, ось у газеті «Республика Крым» пишуть, що ви добилися у Києві для Севастополя 200 тонн вершкового масла, і за масло вас, мовляв, купили?

— Кажу ж, що рішення про представника Президента у нашому місті йшло знизу. Крім того, ви знаєте, що після розпаду Союзу в Севастополі склалося скрутне становище. Майже нічого не було в продовольчих магазинах. Дефіцит бюджету у нас складав 1 мільярд 900 мільйонів карбованців. Своїми силами такі «діри» не залатаєш. Україна пішла нам назустріч. Тепер у магазинах — великий вибір різних продуктів. У місті в основному знятий 28-відсотковий податок з продажу. Севастополь звільнено від усіх податків у республіканський бюджет. Нам виділено інші види допомоги. Тож усі питання вирішуються позитивно. А щодо масла, то його ми одержали 352 тонни, а не 200, як пише газета.

Севастополь і Крим — неподільні. Вони існують й існуватимуть разом, у цьому я абсолютно переконаний, у складі незалежної держави Україна.

— А як тепер зміниться структура влади в Севастополі?

— Міськвиконкому не буде. Створимо міську Думу, куди увійдуть люди від різних партій та рухів. Роблю ставку на молодих. На порядку денному — земельна реформа, приватизація, розвиток приватного підприємництва.

Вів розмову Олександр ПІЛАТ.
Севастополь.

На знімку: І. Єрмаков.
Фото К. Дудченка.

Щось новеньке

РОЗКВІТНЕ МІСТО-САД

Неоднозначні судження з приводу заміських «дачних» забудов пережили ми в останні роки, а «котеджі» й «палаци» наперекір дратівливому поголосу росли й ростуть довсі, як гриби після дощу, відбираючи чимало дефіцитних будматеріалів. У Дніпропетровську давно лунали резонні голоси: чому б не узаконити це діло ширше, щоб навколо великих промислових міст виникали одноповерхові житлові зони?

Кількох зайців, мовляв, одним пострілом можна вполювати: житлову, продовольчу, екологічну, фінансову та інші проблеми вирішити.

І ось тепер у Дніпропетровську, Кривому Розі, Дніпродзержинську бажаючі можуть ставати власниками 8, 10, 12 соток землі для спорудження індивідуального житла за містом. Гарантується всіляка підтримка, у майбутньому мислиться створювати інженерні, транспортні та інші комунікації у тих напрямах, де потопатимуть у садах приватні мікрорайони.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровська область.

Відродження

СПОДОБАЛИСЬ ІКОНИ ПРЕЗИДЕНТУ

Відомий український живописець XVII століття Ілля Бродлакович - Вишенський довгі роки працював на Закарпатті. Він розписав багато храмів краю. Проте, на жаль, всі вони були знищені. Збереглося лише кілька ікон, зокрема «Архангел Михаїл», «Богородиця з немовлям», «Собор архангела Михаїла», «Святий Микола». Разом з іншими експонатами Закарпатського краєзнавчого музею вони демонструвалися недавно в Угорській національній галереї в Будапешті. Виставку ікон Карпатського регіону відкрив Президент республіки Арпад Гьонц. Колекція йому сподобалась.

З Будапешта експозиція «переїхала» у Німеччину.

Микола ГОРВАТ.
Ужгород.

Так і живемо

ЧИ БУДЕМО З КАРТАМИ?

Мова про географічні карти, за якими орієнтуються геологи, прокладаються шляхи і вчаться у школі. Ще недавно Вінницька картографічна фабрика забезпечувала цією продукцією майже половину колишнього СРСР. Тепер підприємство на грані банкрутства. Немає не тільки сировини, а й замовлень.

Вийти із скрутного становища, вважає директор Анатолій Калагнюк, можна, лише обновивши обладнання та змінивши профіль виробництва. Два мільйони доларів, які потрібні для цих робіт, у колективу немає. Однак і без карт незалежна Україна бути не може: треба знати свій край.

Валерій ЛАЗАРЕНКО.
Вінниця.

«АЛІЦІЯ» З БІЛОЇ ЦЕРКВИ

Хто в Європу!

Яке найпопулярніше польське жіноче ім'я у Білій Церкві? Аліція. А найвідоміша адреса? Перехрестя вулиці Славіна і бульвару Перемоги.

Саме тут розташоване польське комерційне підприємство-магазин «Аліція». Проникненню польського капіталу і товарів на український ринок шеф фірми, підприємець із Лодзі Петро Чеплюха завдячує міськвиконкому і білоцерківському домобудівному комбінату. Будівельники на взаємовигідних умовах надали польським бізнесменам чудове приміщення у людному місці— біля Критого базару.

Підприємці із Лодзі, які вже мають солідний досвід роботи в ринкових умовах, не тільки насичують білоцерківський ринок товарами, а й вчать своїх українських колег, як працювати за ринкової стихії. Ціни тут, приміром, чітко реагують на попит. Не йде товар — ціни падають. Обслуговування покупців — на найвищому рівні. Незабаром до послуг покупців тут відкривається затишна кав'ярня. Тож покупку одразу можна буде «обмити» чашечкою паховитої кави.

Асортимент продукції «Аліції» — від легкових автомобілів «Тойота», «Хюндай», «Вольво» і запасних частин для них до одягу, взуття, парфюмерії тощо. Нові машини і запчастини до авто продаються за валюту, решта товарів — за карбованці і купони. Виручивши за імпортні товари купони і карбованці, польські підприємці планують купувати в Україні конкурентоспроможну продукцію і збувати її на західних ринках. Отже, українські підприємці, які бажають прорватися на ринки Європи, можуть звертатися до «Аліції» за телефоном 6-73-11. До речі, у планах бізнесменів із Лодзі організація туристичного бюро, надання посередницьких послуг між текстильниками Лодзі і зацікавленими організаціями та установами в Україні.

Леонід БАСЕНКО.
Київська область.

СКИНЕМОСЬ... НА СТОЛИЦЮ?

Зверніть увагу

Десята сесія Батуринської селищної Ради днями прийняла звернення до трудових колективів республіки, лейтмотивом якого є рядки: «Настав час відродити Батурин як славне історичне козацьке місто, як форпост боротьби України за свою незалежність». Депутати просять перерахувати на рахунок 000749415 у Бахмацькому Агропромбанку Чернігівської області кошти для відродження колишньої гетьманської столиці, реставрації палацового комплексу К. Розумовського, церкви, канцелярії та резиденції І. Мазепи, інших пам'яток історії та культури.

Відразу після сесії відбулися переговори між Представником Президента по Чернігівській області В. Мельничуком та генеральним директором українсько-болгарського підприємства М. Кульчицьким про організацію відбудови славного міста. До цієї відповідальної справи планується залучити відомих бізнесменів, підприємців.

Сергій ПАВЛЕНКО.
Чернігів.

Кримінальна хроніка

ПОВЕРНЕННЯ ПАНІ ЗОСІ

Громадянка Польщі Зося Міштал часто навідувалася в Молдову, де перепродувала закордонний товар, який великими партіями доставляла з Туреччини та Греції.

Згодом шляхетна дама скооперувалася з групою своїх співвітчизників. І суми прибутків астрономічно зросли. Та на слід тіньовиків натрапили кишинівські рекетири. Вони почали брати «мито» — по тисячі доларів з кожного рейсу до Молдови. Якщо не було «зелененьких», не гребували й «дерев'яними». Згодом «таксу» збільшили. Поляки запротестували. Тоді рекетири взяли бунтівників під домашній арешт, який тривав майже рік.

І лише недавно пані Зосі випадково вдалося подати вісточку рідним про своє становище, а ті звернулися до правоохоронних органів України.

Операцію по визволенню заложників успішно провели працівники служби безпеки по Чернівецькій області спільно з молдовськими колегами. «Що занадто, то не здорово», — сказала пані Зося про свою детективну історію.

Василь БАБУХ.
Чернівецька область.

...мтесь:

...тавник Президента

...Єрмаков народився 1947 року, біло... Закінчив Севастопольський приладобу... інститут, згодом — військову інженер... академію імені Жуковського. Пройшов ...від начальника відділу до директора ...топольського авіаційно-ремонтного за... Торік обраний головою міськради і ви... Одружений. Має двох синів. Разом ...єю живе на околиці міста в звичайній ...мнатній квартирі.

тонн вершкового масла, і за масло вас, мовляв, купили?

— Кажу ж, що рішення про представника Президента у нашому місті йшло знизу. Крім того, ви знаєте, що після розпаду Союзу в Севастополі склалося скрутне становище. Майже нічого не було в продовольчих магазинах. Дефіцит бюджету у нас складає 1 мільярд 900 мільйонів карбованців. Своїми силами такі «діри» не залатаєш. Україна пішла нам назустріч. Тепер у магазинах — великий вибір різних продуктів. У місті в основному знятий 28-відсотковий податок з продажу. Севастополь звільнено від усіх податків у республіканський бюджет. Нам виділено інші види допомоги. Тож усі питання вирішуються позитивно. А щодо масла, то його ми одержали 352 тонни, а не 200, як пише газета.

...ПУВАЛИ»

...1 році ...итання ...ально... 1 за ...8 від... взяли ... Вер... ...дтвер... ...с міс... ...сувере... ...ституту... Указ ...крети... ...дповід... ...Ук... ...змінив ... ...сть на... ...масових ...була б ...ктивна ...агально... ...уму. В ...звенний, ...блікан... ...має ве... ...се наг... ...така: ...начити... ...а будь...

яке опитування. Хвилює мене й те, що досі офіційні структури Республіки Крим не висловили свого ставлення до референдуму. Наче поза ними збирають підписи, ведеться шалена шовіністична кампанія в місцевій пресі, проходять мітинги РДК, агітація тощо. Підкреслюю, що проведення референдуму — справа волі народу. Ніхто в Криму не провів глибокого економічного аналізу, не підрахував, що таке Крим поза Україною, за рахунок чого й звідки брати сировину для промисловості, яку воду пити, якими енергосистемами користуватися. Принагідно зазначу, що жоден кримськотатарський рух не підтримує ідею референдуму. Цього не можна не враховувати.

— **Іване Федосовичу, ось у газеті «Республіка Крим» пишуть, що ви добилися у Києві для Севастополя 200**

Севастополь і Крим — неподільні. Вони існують й існуватимуть разом, у цьому я абсолютно переконаний, у складі незалежної держави Україна.

— **А як тепер зміниться структура влади в Севастополі?**

— Міськвиконкому не буде. Створимо міську Думу, куди увійдуть люди від різних партій та рухів. Роблю ставку на молодих. На порядку денному — земельна реформа, приватизація, розвиток приватного підприємництва.

Вів розмову **Олександр ПІЛАТ.**
Севастополь.

На знімку: І. Єрмаков.
Фото К. Дудченка.

Партійні новини

ХРИСТИЯНСЬКІ ДЕМОКРАТИ ЗАЛИШАЮТЬСЯ В ОПОЗИЦІЇ

Голова Української Християнсько-демократичної партії Василь Січко провів у Києві прес-конференцію, присвячену результатам з'їзду. Він повідомив журналістам, що, оскільки однієї з цілей партії — незалежності України — досягнуто, з'їзд УХДП вніс деякі зміни до програми. Відтепер основна мета партії — побудова української парламентської республіки.

Зважаючи на ту обставину, що «в Україні існують старі компартійні структури», УХДП залишається в опозиції до Президента, хоча й підписала угоду про утворення «Круглого столу». Партія вважає: оскільки нинішня Верховна Рада обиралася під наглядом комуністичної партії, як законодавчий орган Української РСР, її треба розпустити і призначити нові вибори на багатопартійній основі.

УХДП звернулася до Верховної Ради України з пропозицією опублікувати списки агентури, засланої свого часу КДБ для роботи в політичних партіях, або принаймні створити компетентну комісію, яка б тихо виявила цю агентуру. Василь Січко заявив при цьому, що УХДП відчувала і постійно відчуває дестабілізуючу роботу засланих у партію агентів. Наприклад, перед з'їздом партії в Івано-Франківську група самозванців, викравши печатку УХДП, розповсюдила документ, з якого виходило, що з'їзд не відбудеться. І цей документ був показаний у телепрограмі УТН. Але з'їзд, незважаючи на провокацію, відбувся. УХДП висловила занепокоєння тим фактом, що більшість нині існуючих політичних партій знаходиться під контролем спецслужб. І при посиленні виконавчої влади криється небезпека відновлення в Україні авторитаризму.

Партія прийняла ряд резолюцій, у тому числі про вихід України з СНД і про повернення храмів і церковного майна всім релігійним конфесіям. УХДП, заявив Василь Січко, підтримує всі релігійні конфесії і намагається привести їх до злагоди.

Костянтин ПАРИШКУРА.

Коротко

МЕДИКИ — НЕ ТУРИСТИ

Складний вузлик розв'язували в актовому залі готелю «Турист» на пленумі ЦК галузевої профспілки медики України. Страйкоми Луганської, Дніпропетровської та Донецької областей не задовольняли «ножиці» у заробітній платі лікарів та медиків, які обслуговують шахтарські регіони. Хірург позавідомчої лікарні одержує 1,5 тисячі карбованців, тоді як відомчої — до 5 тисяч. Визнали цей факт несправедливим, і зобов'язали Міністерство охорони здоров'я «вирівняти» ставки.

Сергій ВЛАД.

ПОЛЬОТИ У СНІ?

У місцевій пресі з'явилися оголошення якоїсь московської фірми «Оз», яка запрошує громадян навчатися у групі підготовки... пілотів-любителів.

Отже, залишається миколаївцям розжитися на 30—40 тисяч «дерев'яних» (стільки коштує навчання у Москві), та літаки «Ан-2», «Як-52», «Вілга», «МАИ-83» чи планери, і жодне ДАІ їм не указ.

Анатолій БЕНЬ.
Миколаїв.

Було

ІЗАУРА ПО-НІМЕЦЬКИ?

Випадково потрапив мені лист, відправлений з Німеччини на адресу... України. Автори листа — сімейство Фріда і Йозеф Грегор, котрі мешкають у Зогніце-на-Майні (район Кітцінген, Нижня Франконія, Баварія).

«Ми шукаємо Любу Ковбасюк з Києва чи Київщини, — пишуть автори листа. — Ця дівчина, коли їй було років 18—20, працювала у нас, у бауера Ганса Фукса, наприкінці війни. У травні 1945 року вона поїхала до збірного табору в Госмансдорф. З того табору більшість людей виїхали до Радянського Союзу, але були й такі, що залишилися.

Люба була висока, струнка дівчина — дуже серйозна і скромна. Ми дуже її поважали, і вона нас також. Люба спочатку хотіла у нас залишитися, але подруги вмовили її їхати додому. Вона нам сказала, що дуже хоче побачити маму, що буде нам писати і, можливо, приїде назад...

Як нам хочеться знайти цю людину, передати їй своє сердечне вітання. Ми дуже хочемо знати, де вона тепер і як їй живеться. Сподіваємося, що у неї все гаразд. Будемо дуже вдячні за будь-яку звісточку про неї.

З сердечним привітом до всіх українців... Бог дасть, що з кожним днем міцнішатиме взаєморозуміння поміж нами, що будемо ми приятелями й друзями. Наперед велике спасибі.

Із щирою повагою — Фріда Грегор».

Ось такий лист. Є у вашого кореспондента таке передчуття, що він матиме продовження. Місце зустрічі листів, телефонних дзвінків тощо — редакція газети «Голос України».

Підготував публікацію
Сергій МЕЛЬНИЧУК.
Рівне.

О... НА...

«ДИНАМО» ... — «СПАРТА» ... СЛОВАЧЧИНА)... Республіканський ... квітня. 5000 ... Б. Мангінлі, М... рісон (усі — ...
«Динамо»: ... Цвейба, Анне... Шаран, 46), ... но (Тернавськ... Саленко, Беца...
«Спарта»: ... Йонсимович, ... Немечек, Неме... ни, Зігль, Фрід...
Гол: Саленко...
Попереджен... ца. Вилучено ...

Ще перед ... вдалося пер... кома словами ... Квіткаускасо... повернувся д... де напередо... одним київсь... воротарем Ва... кенасом, у с... ної збірної Л... збірної Австр... сподарі вигра... Квіткаускас ... Та їхній гол... московського ... завжди діяв ... про поєдинок... тою» Квітк...

— У мене ... тя, що «Ди... зіграє досто... всіх бойови... роший, погод... кажуть, зірк... шувалися в ... господарів п...

Що ж, цей ... ся точним. У... ці зіграли н... но захищав ... пішла гра у ... добре м'яч в... гравав багат... вав досить ... можна сказа... ця, що набир... Лужного — ... одужав, але... повністю. На... команду пра... Єдиний фор... нув весь ча... туацію.

Як і в П... шим у скла... її капітан Н... такими гріз... грудневого ... в столиці Че... разу празькі... ча вони й ... єва в ореолі... ців «Барсело...

Слід відда... тям: після п... чно активізу... сування пре... полю дало з... створити не ... мент біля в... Могли забит... разів), Неме... безпомилков... щуче й май... зу зіграв Ку...

Свій успі... шли вже в ... Саленко пі... правому фл... хороший шв... обігравши н... суперників. ... рим кутом ... ціль.

Після нев... єві, Барсел... вітря перем... во солодким... тів-динамів... найвірніших... йшли на ... стадіон, не... ній початок...

Сергій Ш... не залікува... рігав за по... Тому йому ... товаришів. ... він, як і в... ву, дуже р...

— Участ...

«...ДІЯ» З БІЛОЇ ЦЕРКВИ

Хто в Європу!

...е поль... Білий ...айвідо... ...ться ву... ...ару Пе... ...шоване ...е під... ...ліція». ...ого ка... ...україн... ...мі, під... Петро ...ліськви... ...вському ...бінату. ...мовигід... ...ольсь... ...ове при ...міці— ...дзі, які ...досвід ...умовах,

не тільки насичують білоцерківський ринок товарами, а й вчать своїх українських колег, як працювати за ринкової стихії. Ціни тут, приміром, чітко реагують на попит. Не йде товар — ціни падають. Обслуговування покупців — на найвищому рівні. Незабаром до послуг покупців тут відкривається затишна кав'ярня. Тож по покупку одразу можна буде «обмити» чашечкою паховитої кави.

Асортимент продукції «Аліції» — від легкових автомобілів «Тойота», «Хюндай», «Вольво» і запасних частин для них до одягу, взуття, парфюмерії тощо.

Нові машини і запчастини до авто продаються за валюту, решта товарів — за карбованці і купони. Виручивши за імпортні товари купони і карбованці, польські підприємці планують купувати в Україні конкурентоспроможну продукцію і збувати її на західних ринках. Отже, українські підприємці, які бажають прорватися на ринки Європи, можуть звертатися до «Аліції» за телефоном 6-73-11. До речі, у планах бізнесменів із Лодзі організація туристичного бюро, надання посередницьких послуг між текстильниками Лодзі та зацікавленими організаціями та установами в Україні.

Леонід БАСЕНКО.
Київська область.

Знай наших!

СТРАХУЮТЬ І ВІД КОМУНІЗМУ

У Києві відбулася прес-конференція акціонерного товариства «ОМЕГА-ІНСТЕР». ...иваючи ...дсумки діяльності фірми, її президент Ігор Кожевін сповістив, що з минулого року статутний капітал товариства зріс з 72 тисяч карбованців до 100 мільйонів. Щодо українських акціонерів, то це поки що таємниця комерційна, а от іноземних... Відома англійська страхова компанія на третину «купила» «ОМЕГУ-ІНСТЕР», тобто внесла третю частину статутного фонду, ставши надійним гарантом капіталовкладень. На запитання: які нові види страхування запропонує клієнтам фірма у цьому році, Ігор Кожевін відповів, що може застрахувати від чого завгодно, навіть ...від повернення в Україні влади комуністичного правління.

Важливою новиною для клієнтів акціонерного товариства є те, що нарешті «ОМЕГА-ІНСТЕР» отримала ліцензію на проведення операцій в готівковій та безготівковій валюті.

Андрій БОЄЧКО.

...ЕМОСЬ... НА СТОЛИЦЮ?

Зверніть увагу

...инської ...ли прий... ...рудових ...ій, лейт... ...ні: «На... Батурин ...козаць... ...бороть... ...е неза... ...про... ...а раху... ...бахмаць... Черні...

гівської області кошти для відродження колишньої гетьманської столиці, реставрації палацового комплексу К. Розумовського, церкви, канцелярії та резиденції І. Мазепи, інших пам'яток історії та культури.

Відразу після сесії відбулися переговори між Представником Президента по Чернігівській області В. Мельничуком та генеральним директором українсько-болгарського підприємства М. Кульчицьким про організацію відбудови славного міста. До цієї відповідальної справи планується залучити відомих бізнесменів, підприємців.

Сергій ПАВЛЕНКО.
Чернігів.

Ракурс

Театр переживає конверсію і цікавиться буржуями

Конверсія зачепила й колектив Львівського російського драматичного театру. Ще недавно він звався театром Радянської армії, в якій армії служити нині? Втім, на сцені кипить робота, навіть відбулася прем'єра нової вистави — «Азарія для Давида». Це французька комедійна мелодрама про сімейні стосунки у буржуазному суспільстві.

НА ФОТО: артисти Ольга Титова та Віктор Мельник у новій виставі.

Кримінальна хроніка

...ВЕРНЕННЯ ПАНІ ЗОСІ

...ці Зося ...дувалася ...продува... ...ти, й ...достав... ...а Гре... ...дама ...групою ...и. І су... ...номічно ...тіньови... ...нівські ...али бра...

ти «мито» — по тисячі доларів з кожного рейсу до Молдови. Якщо не було «зелененьких», не гребували й «дерев'яними». Згодом «таксу» збільшили. Поляки запротестували. Тоді рекетири взяли бунтівників під домашній арешт, який тривав майже рік.

І лише недавно пані Зосі випадково вдалося подати вісточку рідним про своє становище, а ті звернулися до правоохоронних органів України.

Операцію по визволенню заложників успішно провели працівники служби безпеки по Чернівецькій області спільно з молдовськими колегами. «Це занадто, то не здорово», — сказала пані Зося про свою детективну історію.

Василь БАБУХ.
Чернівецька область.

ГОЛОС України

Партійні новини

...НСЬКІ ДЕМОКРАТИ ...ЮТЬСЯ В ОПОЗИЦІЇ

...кої Хри-
...чної пар-
...вів у Ки-
...ю, при-
... з'їзду.
...налістам,
... з цілей
...ості Ук-
...о, з'їзд
...міни до
... основна
...удова ук-
...ментської

...бставину,
...ть старі
...руктури»,
... в опози-
...ча й
...орен-
... Пар-
...и нинiш-
... обирала-
...муністич-
...нодавчий
... РСР, її
...ризначи-
...агатопар-

... до Вер-
...и з про-
...ти спис-
...ої свого
...и в полі-
...бо при-

найні створити компетентну комісію, яка б тихо вивела цю агентуру. Василь Січко заявив при цьому, що УХДП відчувала і постійно відчуває дестабілізуючу роботу засланих у партію агентів. Наприклад, перед з'їздом партії в Івано-Франківську група самозванців, викравши печатку УХДП, розповсюдила документ, з якого виходило, що з'їзд не відбудеться. І цей документ був показаний у телепрограмі УТН. Але з'їзд, незважаючи на провокацію, відбувся. УХДП висловила занепокоєння тим фактом, що більшість нині існуючих політичних партій знаходиться під контролем спецслужб. І при посиленні виконавчої влади криється небезпека відновлення в Україні авторитаризму.

Партія прийняла ряд резолюцій, у тому числі про вихід України з СНД і про повернення храмів і церковного майна всім релігійним конфесіям. УХДП, заявив Василь Січко, підтримує всі релігійні конфесії і намагається привести їх до злагоди.

Костянтин ПАРИШКУРА.

...чай наших!

...Ь І ВІД КОМУНІЗМУ

...я прес-
...іонерного
...ТА-ІНС-
...дсумки
... прези-
...повістив,
...у статут-
...тва зріс
...нців до
...о україн-
... це поки
...ційна, а
...дома анг-
...мпанія на
...ОМЕТУ-
...есла тре-
...ого фон-
...м гаран-

том капіталовкладень. На запитання: які нові види страхування запропонує клієнтам фірма у цьому році, Ігор Кожевін відповів, що може застрахувати від чого завгодно, навіть ...від повернення в Україні влади комуністичного правління.

Важливою новиною для клієнтів акціонерного товариства є те, що нарешті «ОМЕТА-ІНСТЕР» отримала ліцензію на проведення операцій в готівковій та безготівковій валюті.

Андрій БОЄЧКО.

Ракурс

...реживає конверсію ...виться буржуями

...на й ко-
... російсь-
... театру.
...вся теат-
...ї, в якій
... Втім, на
... навіть
...нової ви-

стави — «Азарія для Давида». Це французька комедійна мелодрама про сімейні стосунки у буржуазному суспільстві.

НА ФОТО: артисти Ольга Титова та Віктор Мельник у новій виставі.

Коротко

МЕДИКИ — НЕ ТУРИСТИ

Складний вузлик розв'язували в актовому залі готелю «Турист» на пленумі ЦК галузевої профспілки медики України. Страйккоми Луганської, Дніпропетровської та Донецької областей не задовольняли «ножиці» у заробітній платі лікарів та медиків, які обслуговують шахтарські регіони. Хірург позавідомчої лікарні одержує 1,5 тисячі карбованців, тоді як відомчої — до 5 тисяч. Визнали цей факт несправедливим, і зобов'язали Міністерство охорони здоров'я «вирівняти» ставки.

Сергій ВЛАД.

ПОЛЬОТИ У СНІ?

У місцевій пресі з'явилися оголошення якоїсь московської фірми «Оз», яка запрошує громадян навчатися у групі підготовки... пілотів-любителів.

Отже, залишається миколаївцям розжитися на 30—40 тисяч «дерев'яних» (стільки коштує навчання у Москві), та літаки «Ан-2», «Як-52», «Вілга», «МАИ-83» чи планери, і жодне ДАІ їм не указ.

Анатолій БЕНЬ.
Миколаїв.

Було

ІЗАУРА ПО-НІМЕЦЬКИ?

Випадково потрапив мені лист, відправлений з Німеччини на адресу... України. Автори листа — сімейство Фріда і Йозеф Грегор, котрі мешкають у Зогніце-на-Майні (район Кітцінген, Нижня Франконія, Баварія).

«Ми шукаємо Любу Ковбасюк з Києва чи Київщини, — пишуть автори листа. — Ця дівчина, коли їй було років 18—20, працювала у нас, у бауера Ганса Фукса, наприкінці війни. У травні 1945 року вона поїхала до збірного табору в Госмансдорф. З того табору більшість людей виїхали до Радянського Союзу, але були й такі, що залишилися.

Люба була висока, струнка дівчина — дуже серйозна і скромна. Ми дуже її поважали, і вона нас також. Люба спочатку хотіла у нас залишитися, але подруги вмовили її їхати додому. Вона нам сказала, що дуже хоче побачити маму, що буде нам писати і, можливо, приїде назад...

Як нам хочеться знайти цю людину, передати їй своє сердечне вітання. Ми дуже хочемо знати, де вона тепер і як їй живеться. Сподіваємося, що у неї все гаразд. Будемо дуже вдячні за будь-яку вісточку про неї.

З сердечним привітом до всіх українців... Бог дасть, що з кожним днем міцнішатиме взаєморозуміння поміж нами, що будемо ми приятелями й друзями. Наперед велике спасибі.

Із щирою повагою — Фріда Грегор».

Ось такий лист. Є у вашого кореспондента таке передчуття, що він матиме продовження. Місце зустрічі листів, телефонних дзвінків тощо — редакція газети «Голос України».

Підготував публікацію Сергій МЕЛЬНИЧУК.
Рівне.

Спорт

ОПТИМІЗМ НА ПРОЩАННЯ

«ДИНАМО» (КИЇВ, УКРАЇНА) — «СПАРТА» (ПРАГА, ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА). 1:0 (0:0). Київ. Республіканський стадіон. 15 квітня. 5000 глядачів. Судді Б. Макгінлі, М. Покок, Р. Моррісон (усі — Шотландія).

«Динамо»: Кутепов, Лужний, Цвейба, Анненков, Сукіасян (Шаран, 46), Ковалець, Яковенко (Тернавський, 23), Матвєєв, Саленко, Беца, Грицина.

«Спарта»: Коуба, Новотни, Йоксимович, Врабец, Хорняк, Нємечек, Нємец, Хованець, Черни, Зігль, Фрідек.

Гол: Саленко (83).

Попереджено Шарана, Нємеца. Вилучено з поля Новотни.

Ще перед початком матчу вдалося перекинутися кількома словами з Гінтарасом Квіткаускасом, який тільки повернувся до Києва з Відня, де напередодні разом з іще одним київським литовцем, воротарем Вальдасом Мартінкенасом, у складі національної збірної Литви грав проти збірної Австрії. Той матч господарі виграли — 4:0. Але Квіткаускас зазначив, що і в них було чимало моментів. Та їхній голкіпер Стауче з московського «Спартака» не завжди діяв надійно. Так от, про поєдинок киян із «Спартою» Квіткаускас сказав:

— У мене таке передчуття, що «Динамо» сьогодні зіграє достойно. Настрій у всіх бойовий, подразник хороший, погода чудова — як кажуть, зірки на небі розташувалися в щасливому для господарів положенні...

Що ж, цей прогноз виявився точним. У цілому динамівці зіграли непогано. Відмінно захищав ворота Кутепов, пішла гра у Матвєєва, який добре м'яч контролював, вигравав багато двобоїв, пасував досить точно. Подібне можна сказати й про Ковальця, що набирає форму, і про Лужного — він ще не зовсім одужав, але віддавався грі повністю. Нарешті, більше на команду працював Саленко. Єдиний форвард киян прагнув весь час загострити ситуацію.

Як і в Празі, найпомітнішим у складі «Спарти» був її капітан Нємечек. Але не такими грізними, як того грудневого холодного вечора в столиці ЧСФР, були цього разу празькі футболісти. Хоча вони й приїхали до Києва в ореолі слави переможців «Барселони».

Слід віддати належне гостям: після перерви вони значно активізувалися. А застосування пресингу по всьому полю дало змогу пражанам створити не один гострий момент біля воріт «Динамо». Могли забити Зігль (кілька разів), Нємечек, Фрідек, але безпомилково і, головне, рішуче й майстерно цього разу зіграв Кутепов.

Свій успіх динамівці знайшли вже в кінці зустрічі. Саленко підхопив м'яч на правому фланзі, пройшов на хороший швидкості до воріт, обігравши на ходу кількох суперників, і під дуже гострим кутом ефектно уразив ціль.

Після невдач у Празі, Києві, Барселоні, Лісабоні повітря перемоги було особливо солодким і для футболістів-динамівців, і для їхніх найвірніших друзів, які прийшли на Республіканський стадіон, незважаючи на пізній початок зустрічі.

Сергій Шматоваленко ще не залікував травму і спостерігав за подіями з трибуни. Тому йому були ліпше помітні і помилки, і вдалі дії його товаришів. Відчувалося, що він, як і всі члени колективу, дуже радий результату:

— Участь у цьому турнірі, немає сумніву,— сказав він,— пішла нам на користь. Пограли з дуже сильними суперниками, які мають великий авторитет в Європі. Побачили той рівень гри, до якого слід прагнути. Зрозуміло, що ми обпеклися, відчутно програвши в Барселоні та Лісабоні. Але були, звичайно, й світлі моменти: домашні поєдинки з «Бенфікою», «Спартою», другий тайм у Празі і перший у Барселоні...

Ігор Кутепов проти пражан зіграв супернадійно. Він тільки-но пройшов допінг-контроль і люб'язно згодився відповісти на запитання:

— «Динамо» — молода команда. Як на мене, навіть невдачі в такому відповідальному змаганні підуть їй на користь. Інша справа, що були й суцільні провали в Барселоні та Лісабоні. Мені було навіть важко впізнати багатьох з моїх товаришів. Тоді панувала суцільна пригніченість. Інша річ сьогодні. Кожен дуже старався і всіх об'єднувала спільна мета перемогти. Звичайно, могла виграти й «Спарта». Але для нас успіх був, мабуть, бажанішим. Наша команда успішно відчинила двері в турнір, подолавши «Бенфіку». І от тепер вдало зачиняємо їх...

А в залі прес-конференції на запитання журналістів відповідали головні тренери команд. Пражанин Душан Угрин привітав киян з перемогою і хорошою грою. Про свою команду він сказав, що вона заслуговувала на кращий підсумок, бо створила чимало сприятливих моментів для взяття воріт. Хоча, констатував він, у порівнянні з переможним матчем проти «Барселони» в Празі в Києві була бліда тінь «Спарти».

Анатолій Пузач почав розмову з кадрових проблем. У «Динамо» багато травмованих, а ще є цілі група, «відзначена» жовтими і червоною картками. Він теж сказав про велику користь від участі в такому престижному турнірі. Водночас згадав і про те, що розгромні поразки на полях «Барселони» і «Бенфіки» відчутно «підмочили» репутацію клубу, завойовану кількома попередніми поколіннями гравців.

Тепер команда переключиться на національні змагання і матиме змогу спокійно працювати й поліпшувати гру та результати...

У той же вечір у Кубку чемпіонів проводилися інші завершальні матчі. «Барселона» перемогла «Бенфіку» — 2:1 і вийшла до фіналу розиграшу:

	В	Н	П	М	О
Барселона	4	1	1	10—4	9
Спарта	2	2	2	7—7	6
Бенфіка	1	3	2	8—5	5
Динамо	2	0	4	3—12	4

У підгрупі А поєдинки завершилися так: «Андерлехт» — «Црвена звезда» — 3:2, «Сампдорія» — «Панатінаїкос» — 1:1.

	В	Н	П	М	О
Сампдорія	3	2	1	10—5	8
Црвена звезда	3	0	3	9—10	6
Андерлехт	2	2	2	8—9	6
Панатінаїкос	0	4	2	1—4	4

Отже, в фіналі 20 травня в Лондоні зустрінуться «Барселона» і «Сампдорія».

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Реалії

ДО ПРАВОСУДДЯ НЕ ПРИЙШЛИ

Конференція Київського обласного суду, яка нещодавно відбулася, направила відкритого листа до Верховної Ради України та Президента.

Намагання з'їзду суддів України прискорити процес формування судової влади відповідно до Декларації про державний суверенітет та заяв високих посадових осіб, говориться у заяві, — Верховною Радою та Президентом залишені поза увагою. Конституційне укріплення законодавчої та виконавчої влади, нестабільність діючого законодавства та його суперечливість зводять нанівець права громадян України, які визначені Загальною декларацією прав людини. Продовжує діяти застарілий репресивний закон, — йдеться далі у заяві, — функціонує стара судова система, яка сформована для захисту тоталітарного режиму. Вкрай небезпечною є позиція законодавців, які не мають на меті злам судової системи як органу захисту влади, а прибирають її до рук. Це йде врозріз з деклараціями про побудову правової держави. Оскільки керівництво Верховного Суду України ігнорує конкретні пропозиції суддів щодо судової реформи, спрямованої на формування судової влади як гаранта Конституції і прав людини, конференція вважає неможливим відправлення правосуддя за таких умов.

Конференція висловила недовіру Голові Верховного Суду, його першому заступнику і керівництву Міністерства юстиції як таким, що неспроможні вирішувати питання судово-правової реформи. І запропонувала внести в діючу Конституцію України зміни про судову владу та розмежування компетенції між законодавчою, виконавчою і судовою владами. А також негайно обговорити і прийняти концепцію судово-правової реформи та законів України про судоустрій і статус суддів.

Власна інформація «ГУ».

ПОГОДА

17—18 квітня у західних областях, а завтра і в північній частині України подекуди короткочасний дощ, гроза, на решті території без опадів. Вітер південно-західний, 5—10, у західних областях подекуди 15—20, у горах до 28 метрів на секунду. Температура вдень 14—20, у західних областях, а завтра і в північних 9—14, уночі 1—6 градусів.

По Київській області сьогодні вдень без опадів, вітер південно-західний, 5—10 метрів на секунду. Температура 14—19 градусів.

Черговий по випуску новин Віталій ЖЕЖЕРА тел. 441-88-72.

ЯПОНСЬКЕ ДЗЕРКАЛО

...У 1854 році ескадра американського адмірала Метью Колбрайта Перрі ввійшла до Токійської затоки, і японський уряд був змушений підписати договір, який поклав край багатовіковій ізоляції Країни висхідного сонця від зовнішнього світу й відкрив порти Японії для іноземних торгових суден. А відразу ж після другої світової війни від японців зажадали відкрити митні кордони, зведені, як і в будь-якій тоталітарній державі, через страх перед напливом іноземних товарів.

А ось до нас, щоб залучити у світовий економічний процес, нічиї ескадри, на жаль, не прийдуть Отже, з ізоляції, яка неминуче призводить до відставання та регресу, нам доведеться вибиратися самостійно. Сьогодні, без реального співставлення з усіма іншими, ми позбавляємо себе справжньої оцінки власного стану.

А оскільки ми так полюбляємо говорити, що все пізнається в зіставленні, то нам варто було б подивитися в це «японське дзеркало». Воно могло б розповісти нам чимало й про нас самих, й про наше народне господарство, котре не тільки не може нічого толком виробити для продажу сусідам, а й не здатне навіть забезпечити, кажучи словами М. Жванецького, «внутрішнє споживання». Безперечно, наші внутрішні потреби не будуть задовольнятися до того часу, поки наша продукція не користуватиметься попитом на світовому ринку. А ось Південна Корея поступово стає, як відомо, «другою Японією». Починає конкурувати з Японією навіть ще зовсім недавно найбідніший Таїланд — й іноколи вельми успішно. А ми...

У «японському дзеркалі» можна побачити, як-то кажуть, справжнє обличчя багатьох рецептів щастя, що кочують зі статті в статтю, з інтерв'ю в інтерв'ю, з програми в програму та з доповіді в доповідь. Кажуть, що та ланка, за яку треба потягнути, — це питання власності. Мовляв, віддамо (чи продамо) підприємства трудовим колективам або знайдемо інших власників — і життя казково зміниться, товари «поллються широким потоком». Ця ідея дедалі більше оволодіває людьми, і ось уже два десятки енергетиків претендують на велетенську електростанцію, шахтарі — на шахти, а металурги — на свої комбінати.

А в цей час у Японії, єдиній країні світу, котра досягла таких успіхів за такий короткий час, подібні думки не в моді. Японські автомобілебудівники й шахтарі аж ніяк не володіють автозаводами чи шахтами, на котрих працюють. Як кажуть у нас, і там «власність відділена від трудових колективів»...

Річ у тім, що збільшення випуску продукції, впровадження науково-технічних новинок, удосконалення виробництва досягають зовсім не матеріальними обіцянками й пільгами підприємствам та підприємцям. Неупереджений дослідник не може не помітити: реальну конкуренцію «власними силами» створити неможливо. Адже, як відомо, не приватизація, а конкуренція є найважливішою і безпосередньою причиною і «збільшення», і «удосконалення». Вона може реально з'явитися лише в тому разі, якщо буде відкрито вільний доступ іноземних товарів на наш внутрішній ринок. Тільки тоді доведеться, скажімо, ЗАЗу і ЛАЗу робити якісний і кількісний стрибок (без будь-яких, до речі, закликів до цього), коли поряд з ними вільно продаватимуть «Тойоти», «Ніссани» й «Міцубісі». У противному разі невдачам доведеться плакати, адже будь-які окозамилювальні паперові розрахунки, типу: як і коли «Запорожці» вийдуть на світовий рівень, уже не знадобляться. Про все розкажуть обсяги продажу усередині України та за її межами.

І тоді нашому народному господарству дійсно доведеться протягом відносно нетривалого часу (скажімо, 5—7 років) «наздогнати» або вмерти. Адже інакше можна закривати заводи, а трудящих відправляти на громадські роботи. І, думається, це зовсім не так уже й погано — спочатку треба все ж таки навчитися працювати (нехай навіть і вимушено). А потім, наприклад, зайнятися приватизацією (якщо вже так дуже захочеться)...

Те, що подібна пропозиція не може не викликати заперечень, зрозуміло. Уявляється, що найважливішим з них буде: так, усе це було б добре, та для чого їм наші хисткі карбованці? Однак іноземному підприємцю — особливо «середньому» — є куди інвестувати одержані карбованці й взагалі є що купити в Україні. І не треба лякатися, що ними насамперед стануть природні ресурси (через дешевину яких у нас ця операція в будь-якому разі вигідна). У нинішньому понадкритичному становищі ми самі ними розпорядитися як слід все одно не зможемо. А наші вугілля, залізні та марганцеві руди, ртуть і сірка — цілком на світовому рівні. І продукти їх первинної переробки (насамперед — продукція чорної металургії) — теж до цього рівня наближаються. До речі, лише в результаті такого «буржуйського» інвестування вирішаться й наші екологічні проблеми, і, якщо ширше, взагалі проблеми старопромислових регіонів — Донбасу та Придніпров'я.

І на закінчення — випадок із життя. Нещодавно одна з невеликих (за їхніми мірками) фірм — виробників паперу за 220 мільйонів карбованців (!) купила в Росії целюлозно-паперовий комбінат, який нещадно отруював тендітну природу російського Північного Заходу. За умовами угоди на комбінаті негайно (за рахунок поставок новим господарем екологічно чистого закордонного устаткування) удвічі збільшується виробництво картону та санітарно-гігієнічної паперової продукції. А потім, на початок 1994 року, повністю заміниться виробництво основного циклу, що випускає нині книжковий та газетний папір згідно з технологією... 1927 року. При цьому, враховуючи ліквідацію радянської долі устаткування на картонному виробництві, на початок 1994 року колишній осередок отрути, втричі збільшивши виробництво продукції, за своєю екологічною чистотою починає відповідати найсуворішим світовим нормам.

Міркуючи тверезо, не можна при цьому не відзначити, що Росія все ж таки привабливіша для ймовірних іноземних інвесторів, ніж, скажімо, Україна. Тож починати треба негайно — інакше запізнимось...

Олександр РУЧКО,
юрист.

Маріуполь,
Донецька область.

На Рівненщині — шість пивних заводів, а пиво у продмагазинах з'являється час од часу. Але й те нерідко нагадує дивну... воду. Про проблеми розвитку галузі наша розмова з генеральним директором ВО пивобезалкогольної промисловості Анатолієм СИТНИКОМ.

БУДЕМО ПИТИ ПИВО ЧИ ОБЛИЗУВАТИМЕМОСЯ?

Напочатку Анатолій Степанович розповів про те, як про смак пива дбали в давні часи. П'ятирічок якості не оголошували і перехідних прапорів не вручали. Зате деколи збирали пивоварів і, зодягнених у шкіряні штани, садили їх на довгу дерев'яну лаву, змочену під кожним своїм пивом. Через деякий час наказували встати. І якщо який пивовар не прилипав до дошки, йому тут же, на цій лаві, відпускали певну порцію різок. Метод, звичайно, не з найгуманніших, але діяв, як повідує нам історія, досить ефективно.

— Анатолію Степановичу, — відразу ж виникло запитання, — рівненським пивоварам на такій лаві добряче, мабуть, перепало б на горіхи?

— Ну, це як сказати. За щільністю, за насиченістю вуглекислотою це пиво не гірше від чеського. Інша річ — стійкість піни, чим ми, на жаль, похвалитися не можемо. Та це, власне, й не від нас залежить...

— Анатолію Степановичу, тепер, коли не кожен і надається досхочу, воно, можливо, й не зовсім доречно вести серйозну розмову саме про пиво. Але подивімося на проблему трохи з іншого боку: на дорожнечу й нестачу продуктів скаржимося, а пияків не поменшало, скоріше навпаки.

— Цілком з вами згоден. А подивімося на тих же чехів чи німців — вони переважно п'ють пиво. І не просто п'ють, а, як мовиться, зі смаком, у затишних кафе і барах, часто-густо приходять навіть сім'ями (пиво ж там є й безалкогольне). А в нас, на жаль, не «пивзаклади» будують, а медвитверезники. Наведу нові, на мій погляд, цифри. Річне споживання пива на душу населення в Рівненській області — 31,4 літра (для порівняння: на Волині — 20,3, на Вінниччині — 18, у Києві — 44, а, скажімо, в Чехо-Словаччині — 150, у Голландії — 190 літрів). Коментарі, як то кажуть, зайві...

— Дійсно, цифри красномовні. А що ж, на вашу думку, треба зробити, щоб хоча б якось окультурити «пияцьку сферу»? Ресторани нині — лише для капіталістів і мафіозі. У тих двох барах, що є, наприклад, у Рівному, «комфорт» особливий: випивши там пива, людина відчуває нагальну потребу вийти на вулицю й почухати спину об стовбур найближчого дерева...

— Пивну справу підрубав під корінь вже не раз згадуваний антиалкогольний указ. Дров тоді наламали... На Україну, наприклад, було завезено двадцять новітніх чеських пивзаводів — порізали. Перепрофілювали склотарні заводи. Замість пляшок банки стали випускати. І нам тепер «відпускають» замість необхідних п'яти мільйонів пляшок лише чверть. У колгоспах перестали вирощувати хміль, скоротилося виробництво солоду...

— Жовтих пивних бочок на вулицях не видно...

— Псують, сказали, загальний вигляд міст, що, можливо, й справедливо: біля тих бочок таку антисанітарію розводять, що поряд людина туди не підійде. Відкривати б затишні ресторанчики, кафе, бари, де можна було б відпочити, поласувати прохолодним пивком, погомоніти з друзями — так щось не видно бажаючих. А ми, до речі, могли б збільшити виробництво бочкового пива десь так на 500 тисяч декалітрів щорічно. І згадали б, можливо, рівненські пивовари, що вміли вони колись варити і «Українське», і «Ризьке», і «Слов'янське», і «Мартовське», і «Московське», і «Бархатне».

— Ринок, до якого входимо, напевне зажадає від вас не такого пива, як нині подибуємо. Он за кордоном по 200—300 сортів випускають.

— Що ж, будемо крутитися, як і всі. Уже і периферія починає «прокидатися»: в Острозі сучасний бар відкрили, Квасилівський пивзавод у селах перших п'ять ларків відкриває. Думаю, будемо пити пиво, як люди.

Сергій МЕЛЬНИЧУК,
власний кореспондент «Голосу України».

Посівна-92

КАДРИ ВИРІШУЮТЬ, АЛЕ НЕ ВСЕ

Польові роботи в разпалі, а в області кожен сьомий трактор не готовий вийти в поле. В деяких господарствах ще більш авральна ситуація. Приміром, колгосп імені Чкалова Вінницького району. Через відсутність запчастин тут на приколі стоїть п'ять тракторів. Рівно стільки ж необкатані у зв'язку з незадовільним постачанням пальним і мастилами.

А попереду стільки клопотів: 80 гектарів озимої пшениці треба підсівати (загальна площа 180 гектарів), пересівати 40 гектарів озимого ячменю. Згаяно господарниками осінній час: не виорано жодного гектара глибокої оранки. Окрім того, не підготовлено площі під посів кукурудзи на зерно й силос, овес, гречку, просо, картоплю. З 300 гектарів звичайної оранки тільки одне поле підготовлене. На решті п'яти полях розпочати весняний посів немає можливості. Звісно, за такої ситуації тільки руками розводити у розпачі. Хоч цього не робить нинішній голова Леонід Смиричинський, якого зовсім недавно затвердили на посаду і якому, прямо скажемо, дістався нелегкий спадок.

Що ж сприяло колгоспному розвалу? Після заборони КПРС — КПУ «колишні» з числа партчиновників почали підшукувати собі тепленькі місця. Для всіх не вистачило, тож декотрим розчищали платформу. Безробітний на той час секретар Вінницького обкому Компартії Антон Яковлев (досі він був куратором від партії сільського господарства всієї області) сів у Некрасовому, (сюди зручно і близько їздити до Вінниці). Тому захотів стати головою правління тамтешнього господарства. Але як це зробити, коли посада не вакантна? Виявляється, дуже просто: тодішнього голову Василя Леонтьєва викликають то в райвиконком, то в РАПО, схиляють чоловіка до того, щоб написав заяву на звільнення за власним бажанням. Одразу не погоджується, але залякують безробіттям і тому — змушений. Після всього організовують показові колгоспні збори, на яких надають слово самому Леонтьєву. І той, виступаючи, каже зокрема про те, що некрасівське господарство в передовики здатен вивести тільки Яковлев. Його керівництво, до речі, лише кілька місяців тривало. Порівняно недавно колишній секретар добровільно здав портфель. Кажуть, подався в іншу область на посаду голови. А в Некрасове (тепер уже заступником голови правління) повернувся Василь Леонтьєв.

Отакі рокировки кадрів маємо на сьогодні.

Валерій ЛАЗАРЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».

Вінницька область.

Освіта

«...ДУМАТЬ, СІЯТЬ, НЕ ЖДАТЬ»

Ці Шевченкові слова, мабуть, найвлучніше визначають кредо нашого співрозмовника — Державного міністра освіти України Петра ТАЛАНЧУКА, якого нині репрезентує перед своїми читачами «Голос України».

— Петре Михайловичу, у мене, дочки педагога і просто свідомої громадянки України, дещо опоетизоване ставлення до освіти, школи, вчителів. Моє покоління не ходило до церкви. Але школа завжди була для нас святинею, храмом. З генами це почуття приходить, чи що?..

— Вірю, що ці гени в нашому родоводі нічим і нікому не знищити. Тому й найголовніше своє завдання вбачаю в тому, щоб повернути школі, вузу, педагогові їх первісне призначення, природне покликання. Інакше нам не розбудувати нову Україну, не стати врівень з прогресивними державами світу...

— Отже, нове міністерство «зверстано» на підвалинах двох колишніх. Як ви особисто розцінюєте таке об'єднання?

— Однозначно сказати важко. Свого часу подібне об'єднання відбулось у межах колишнього Союзу. Якщо чесно, то сприйняв тоді цю новацію настороженно — вважав недоцільним поєднання відомств загальноосвітньої та вищої шкіл. Саме через отой горезвісний залишковий принцип фінансування мені, співробітникові вузу, здавалося, що обділяють саме вищу школу. А за ті копійки, що перепадали нашим навчальним закладам, хіба можна було підготувати кваліфікованих фахівців для народного господарства? Хоча, напевне, мій колега — директор якоїсь сільської семирічки — думав протилежне: все, мабуть, по києвах роздають, а провінції — крихти, що з «барського столу».

Тепер, коли наш парламент з розумінням підійшов до потреб народної освіти в Україні, виділивши для цієї мети 10 відсотків валового національного доходу, з'явилася перспектива втілити задумане в життя. И оскільки мені вже випало стати на чолі цієї справи, то бачу нагальну необхідність з єдиних позицій розпочати побудову національної української школи як стрункої цілісної системи — від дитячого садочка до вручення диплома справді високоосвіченому, висококультурному спеціалістові завтрашнього дня. Бо розумію розпочату справу як єдиний ланцюг (а не окремі його ланки) — взаємопов'язаний, безперервний.

Щодо структури нового Міністерства освіти, то скажу, що вона лише в стадії революційного творення нового. А тут, самі розумієте, не обійтися без кадрових змін. Кількість працівників колишніх двох міністерств думаємо скоротити на третину. А щодо якості майбутніх кадрів нашого міністерства — то тут планка буде піднята на досить значну висоту. Життя, завдання, що стоять перед нами, вимагають людей творчих, одержимих, незаідеологізованих.

— Чи можна сьогодні говорити про чітко сформульовану концепцію національної освіти України?

— Поки що про основні підходи до неї, про необхідні сприятливі умови. Найперше, про повну відсутність будь-якого ідеологічного тиску, орієнтацію на загальнолюдські цінності.

Другою бачу проблему планомірного і наступального впровадження в життя Закону про мови в Україні. Ми й не зогледілися, як вже третій рік діє наш довгожданий і вимріяний закон, але, як страшенно мало зроблено, як кволо просувається вперед ця справа! Комусь було вигідно строки його реалізації розтягнути, мов кисіль по столу.

Як педагог розумію, що до розв'язання цієї проблеми не можна підходити без створення належної методичної бази. Немає книжок, обмаль підручників, навіть отого найпотрібнішого — Букваря. Отож, планую на конкурсній основі якнайшвидше визначити авторські колективи, згуртувавши найталановитіших людей — освітян, письменників для цієї благородної справи. Впевнений, що знайдемо, де й на чому друкувати книги. Більше того, що оті добротні майбутні підручники не сором буде продавати за кордон. Діаспора нам допоможе — там стільки справді золотих людей! Ми ж їм потім підручниками і віддячимо.

Говорячи про майбутню концепцію національної освіти, не маю права не згадати й те, що ми живемо нарешті в незалежній Україні. Ми просто зобов'язані дбати і про розвиток представників усіх націй та народностей, що населяють нашу землю. Згадаймо, якими мудрими були в цьому плані ідеологи українського відродження 20-х — початку 30-х років, коли повсюдно у місцях компактного проживання відкривали національні школи — російські, польські, єврейські, грецькі... Думаю, розуміючи наші нинішні труднощі, на перших порах хоча б підручниками нам допоможуть так звані материкові країни, насамперед наші найближчі сусіди-слов'яни.

Нині ми чітко повинні зрозуміти й те, що без глибокого вивчення іноземних мов ми не зможемо інтегруватися в світове співтовариство. Ця робота має бути окреслена спеціальною державною підпрограмою.

Безперечно, ми повинні відродити й продовжити традиції української національної школи. Із сивої минувшини сьогодні повертається до нас Києво-Могилянська академія зі своєю колишньою світовою славою. Досить згадати, що з 20 академіків Російської академії 13 були українцями. То й справді, чи не в нас їхні гени?!

— Думаю, Петре Михайловичу, вам все-таки ближчі проблеми вищої школи з її розмаїттям підпорядкувань, з модою на університети, академії. Якими бачите перспективи розвитку наших вузів?

— Так уже доля склалася, що в мені борються дві сили — одна за автономію, самостійність (хоча б на прикладі КПІ), друга — за об'єднання, згуртування (спочатку Інженерна академія, а тепер ось злиття двох колишніх міністерств). Опоненти, бува, дорікають мені цим. Я ж пробую об'єднати обидва напрями на користь справі. Планую провести централізацію за рівнями освіти і на її основі здійснити автономізацію вузів. Як на мене, міністерство не повинне перебирати на себе функції дріб'язкового опікуна того чи іншого навчального закладу. Вуз сам має вирішувати, як йому функціонувати, за якою методикою вчити студентів, які лекції читати. Мене особисто завжди глибоко принижували методики обов'язкової форми побудови лекції — як розпочинати, де паузу робити, на якій ноті закінчувати...

Категорично не згоден я і з нинішньою політикою підпорядкування вузів України. І мене підтримують в цьому члени постійної Комісії Верховної Ради з питань народної освіти, зокрема її голова Ігор Юхновський. Не секрет, що подекуди навчальні заклади, особливо ж престижні, перетворено на вотчини, де поняття «наш технікум», «наш вуз» дуже часто підмінювалися «іменними» — «мій технікум», «мій вуз». А які спеціалісти виходили з таких університетів і інститутів, гадаю, не треба пояснювати. Сподіваюся, що міністерства, котрі мали у своєму підпорядкуванні такі освітні заклади, з розумінням поставляться до цієї справи.

Єдиним критерієм раз і назавжди для кожного абітурієнта повинні стати знання. Маємо намір навіть відміняти вступні іспити (скільки стресів поменшає!) і за відповідну плату вчити всіх бажаючих один семестр. Це й буде лакмусовим папірцем, який краще за будь-які іспити визначить: хто з абітурієнтів хоче і може стати студентом, а хто є людиною випадковою.

— А на яких засадах тепер навчатимуться у вузах України іноземні студенти?

— Лише на комерційних засадах. Передбачаються обміни студентами. Приміром, вже така домовленість є з Міністерством освіти Росії, ведемо переговори з цього приводу з представниками Киргизстану. Традиційно в наших вузах навчаються юнаки й дівчата з арабських країн. Тут у нас подвійний інтерес — можливі бартерні угоди, зокрема за поставку нам нафти або за відпочинок наших студентів, викладачів в екологічно чистих регіонах арабських держав.

— І навпаки, чи є якісь шанси нашим студентам навчатися в престижних вузах зарубіжжя?

— Справді, ми не можемо, не маємо права замикатися у рамках національного, хоча, зрозуміло, ще довго «розгрібатимемо» завали «холодної війни», відчуватимемо синдром «залізної завіси», яка відділяла нас від світу. Тож маємо їздити за кордон, спілкуватися з розумними людьми. Окремі наші вузи, в тому числі й Київський політехнічний, вже підтримують такі зв'язки з навчальними закладами США, Канади, Іспанії. Готуємо групи студентів для навчання у відомих університетах світу. Надсилають студентів і до нас. Але поки що лише для вивчення гуманітарних дисциплін. Нам же найперше треба запозичувати у своїх колег конструкторсько - технологічну комп'ютерну підготовку — те, без чого не вивести Україну на рівень розвинутих країн. Але не треба паплюжити й те, що надбали самі, особливо у плані теоретичної підготовки, є й у нас здобутки, і немалі. Але диплом українського вузу, насамперед технічного, буде конвертованим лише тоді, коли ми підтягнемо наші технології до світового рівня. Тому нині треба купувати не обладнання, просити не гуманітарну допомогу, а взяти курс на впровадження і придбання нових прогресивних технологій. Прийдешнє — лише за ними.

— Хотіли ми з вами цього чи ні, але так вийшло, що більша частина сьогоднішньої розмови — про майбутнє. Близьке, завтрашнє й трохи віддалене. Але читачі можуть не без іронії зауважити: а як же бути з нинішнім злиденним становищем школи, технікуму, вузу?...

— Справді, від цього нікуди не дітися. Бо Україна нині, як той юний селянський син, що збирається в далеку путь: і свитина латана, й хліба окраєць.

Все своє життя батьки наші відривали від себе останнє, лишень би діти вчилися, набиралися розуму. Якось непомітно, знівечені системою, ми переклали весь тягар своїх житейських турбот на державу, мовляв, нехай навчає, нехай безплатно дає підручники, вчителів, стипендію, гуртожиток. Раніше хоч конкурси лякали, а тепер, особливо в технічних вузах, — навіть недобір, і трієчник користується майже всіма тими благами, що й відмінник. Чим не райське життя? Разом з тим за таких умов й державі легше ділити порівну на всіх кошти, що виділялися на освіту, аніж зосередити їх на справді гідних, тих, хто, попри бідність нашу, «гриз» науку, осягаючи її глибини. До чого це я веду, запитаєте? До того, що самі ми породили споживацьке ставлення до школи.

Сьогодні держава наша бідна, то чому всім разом не допомогти їй стати на ноги. Візьмемо для прикладу ту ж американську школу. Саме батьки підтримують авторитет вчителів, вносять кошти на розбудову спортивних майданчиків і залів, придбання нової комп'ютерної техніки тощо. Не гріх запозичити цей досвід поєднання інтересів батьків і школи, а не лише все перекладати на плечі держави. Особливо ж нині.

Те ж стосується і студентства. Сьогодні багатьох турбує: чи збережеться статус молодого спеціаліста за умов ринку? Тобто чи буде держава й надалі «няньчити» дорослу людину з дипломом. З моєї точки зору, такий статус повинен бути офіційно закріплений, але найперше щодо обов'язків молодого спеціаліста перед державою, яка його безплатно вивчила. Щоправда, повинна бути створена служба, котра б допомагала молодим спеціалістам шукати роботу за фахом.

Знову ж таки вдамося до американських спостережень: мене завжди дивувала розкутість, вільнолюбство їхніх студентів. Але якось довелося бути присутнім на презентації молодих спеціалістів фірмам. Де й поділась їхня безтурботність! За чорними строгими костюмами, модними краватками, схвильованими обличчями важко було розпізнати вчорашніх безтурботних студентів. Тепер вони дуже хотіли сподобатися представникам фірм, у яких бажали б працювати. А для останніх важливими були не лише диплом, міцні знання, а й майбутній працівник — у комплексі.

— І останнє, можливо, трохи несподіване запитання. Чи не забагато у вас, Петре Михайловичу, «керівних крісел»? Чи під силу це вам?

— Оскільки ми з вами цього разу ще бесідуємо у ректорському кабінеті Київського політехнічного, то почну з цього крісла. Шкода, але доведеться розпрощатися з вузом. Я в КПІ з 1965-го. Як кажуть, вдома і стіни гріють... Фактично тут пройшло майже все моє свідоме життя (мені незабаром 50). Від студента — до професора, доктора технічних наук. Дуже люблю колектив, завжди відчуваю його підтримку. Моя «команда», і я разом з нею, обиралися на 5 років, так що ректорського стажу в мене трохи менше чотирьох років.

А от щодо Інженерної академії, то хочу довести справу по її створенню до логічного завершення. Бо впевнений: за такими формами об'єднань інженерно-технічної думки — майбутнє.

Думать, сіять, не ждать... Далі у Шевченка: «І посіяне жать». Нехай же й на ниві міністра освіти незалежної України щедро вродить збіжжя!

Вела розмову
Ірина НАГРЕБЕЦЬКА.

* * *

НА ЗНІМКУ: ходіння міністра в народ. Петро Таланчук серед студентів.

Планета В'ячеслава Липинського

Масивний дубовий хрест, фотографія юнака з написом: «В'ячеслав Липинський (1882—1931). Видатний учений та громадсько - політичний діяч України». Могилу розшукали зовсім недавно. Багато років тут було звалище щебеню та сміття, і тільки старші люди пам'ятали, що під тими купами 50 років тому було поховано видатного сина нашого народу, ім'я якого стерлося не лише з надмогильної плити, а й з усієї історії України.

Дивом збереглася «панська» садиба Липинських — розкішна будівля з білими колонами та парком, насадженим талановитим агрономом Станіславом Липинським (брат ученого). Може, й вистояв будинок тому, що Локачинське райплеміноб'єднання знайшло йому застосування — утримувало там свиней, а торік збуло його кооперативові «Універсал» за... 6000 карбованців. Тож мрії місцевих активістів та київської інтелігенції про створення там музею ученого, які зверталися до Волинської облради з проханням узяти дім під свій захист, поки що далекі від утілення.

Хто ж він, В'ячеслав Липинський, праці якого видавалися й досі публікуються за кордоном, ім'ям якого історик Ярослав Пеленський назвав створений ним у Філадельфії Східно-Європейський дослідний інститут, людина, про яку з величезною пошаною говорять наші брати-українці за межами батьківщини?

Видатний мислитель, історик, культуролог, яскравий публіцист. З його ім'ям пов'язується розвиток консервативної (в політико-філософському розумінні цього слова) думки в Україні. Він, власне, був теоретиком «елітарного консерватизму», спирався на далеко не матеріалістичне уявлення про провідну роль «національної еліти» в розвитку суспільства, державотворчу місію селянина — Господаря землі.

Український консерватизм бере свої початки зі славнозвісної «Історії Русів» невідомого автора, набув розвитку в творах блискучого українського письменника Пантелеймона Куліша, наприкінці XIX століття Микола Міхновський спробував відродити основні концепції консерватизму в брошурі «Самостійна Україна», що пізніше стала декларацією українського націоналізму.

Найбільшого ж розвитку консервативна думка дістала в працях В'ячеслава Липинського. Громадсько-політичний діяч українського зарубіжжя В. Кучабський, відзначаючи найвищі злети українського духу, ставив на один рівень Шевченка, Богдана Хмельницького та Липинського. Навіть політичні противники вченого погоджувалися, що він був найвизначнішим мислителем XX століття.

Народився Липинський 17 квітня 1882 року в сполонізованій шляхетній родині в с. Затурці на Волині. Проте під час навчання в Першій Київській гімназії молодий шляхтич вступив до української громади, з чого й почалася діяльність, спрямована на побудову української незалежної держави. Вищу освіту здобув В. Липинський у двох університетах — Краківському та Женевському.

Особистості

Перші наукові праці — «Шляхта на Україні» (1909) та «З подій на Україні» (1912) — були присвячені поверненню спольщеної шляхти до української, визначенню ролі козацької старшини в часи Хмельниччини. За останню з робіт його обрано членом Наукового товариства імені Шевченка. Як переконаний «самостійник» В'ячеслав Липинський узяв участь у створенні Союзу визволення України, став одним з організаторів Української демократично - хліборобської партії. **За часів Центральної Ради та гетьманату очолив посольство Української держави в Австро-Угорщині.**

Там він написав найважливіші свої праці — фундаментальне історичне дослідження «Україна на переломі», політичний трактат «Листи до братів - хліборобів», розрахований «для всіх українців, що хочуть держави української і мають Бога в серці, а розум в голові», де розвинув концепцію створення сильної держави.

Помер «великий учитель», як його часто називали однодумці та соратники, 1931 року, похований у рідному селі.

Його твори та політичні переконання невідомі в Україні, хоча набувають особливого значення саме сьогодні, як вироблена державотворча концепція, що враховує й особливості етнопсихології українців, і традиції українського суспільного розвитку, і геополітичне становище нашої молодої держави. Щоправда, суперечливо звучать його деяке схиляння перед монархічною формою державного управління та скептичне ставлення до демократії.

Донедавна дослідження наукової спадщини В. Липинського було можливим тільки за кордоном. Проте торік київські молоді науковці — історики, філософи та філологи — створили Молодіжну історико - філософську студію імені В. Липинського, поставивши за мету відродження консервативної історіософічної української школи, дослідження з суспільно-політичної історії України, історії релігії, української філософії, етнології, метаісторії. У планах студії — опублікування робіт В. Липинського, видання науково-літературного вісника, проведення заходів щодо вшанування пам'яті видатного українського діяча.

17—19 квітня з ініціативи студії у Луцьку відбудеться науково - практична конференція, присвячена 110-й річниці від дня народження В. Липинського. У ній візьмуть участь провідні вчені як з України, так і з країн Західної Європи та Америки.

XX століття дало немало видатних синів українського народу. Серед мислителів — В'ячеслав Липинський, для якого головною метою діяльності було єднання задля побудови Української держави, — найяскравіша зірка. Щоправда, на все ще захмареному небосхилі нашої історії. Він вірив, що це єднання «нашу боротьбу за Україну виведе з її дотеперішньої безпросвітної егоїстично - матеріалістичної темряви і дасть їй вищу, ідеалістичну, Законом Бога значену печать, що нашу дотеперішню гризню за викинуті на наш колегіальний смітничок недогризені кості перетворить в боротьбу за світове місце України, за ту нашу світову місію історичну, яку нам, серед інших націй і держав, дав до виконання Великий Бог на Ним сотвореній землі».

Олександр ЛУПАНОВ,
член Молодіжної історико-філософської студії імені В. Липинського.
Київ.

* * *

На знімках: В'ячеслав Липинський; садиба в селі Затурці на Волині, де народився майбутній учений і громадсько-політичний діяч України.

ЛИСТИ ДО БРАТІВ-ХЛІБОРОБІВ

Фрагмент

ІСТОРІЯ наша вже сотні разів нас навчала, що наша демократія, всі оці канцеляристи і писарі по фаху, демагоги по тактиці й кар'єристи по духу на одне були тільки здатні: знищити власну українську державно-творчу аристократію, а з нею й українську державу. Хоч плакав кат, як Сомкові голову рубали, але її таки відрубали. Військово-хліборобська, козацько-шляхетська аристократична кляса, що відродилася була і сформувалася знов за Великого Гетьмана Богдана — потім була демократією нашою вирізана і винищена до коріння.

Але збудувати щось нового, свого на тім порожнім місці українська демократія ніколи не змогла. Не тому, розуміється, що між нею не було людей, які по своїй індивідуальній вартості могли місце старої вирізаної аристократії заняти, а тому, що дух між ними панував руйнуючий, завидющий, злобний, а разом із тим облесливий, брехливий і рабський. Тому, що всі ці, поодинці іноді й гарні, здібні й чесні люди, разом творили руйнуюче розкладове тіло, якому ім'я — демократія.

Живемо ми в час чудес. І слава Богу, що таке чудо з українською демократією сталося, що вона нарешті прозріла й у можливість вільного й незалежного існування української нації повірила.

Така є природа української демократії, тому ми в будучність Української Народної Республіки, яку ця демократія будувати береться, не віримо. Але вважаючи одночасно, що без власної держави нема й не може бути нації української, ми від політичного життя мовчки відійти й на тиху смерть національну пристати не почуваємо себе в праві. І віруючи глибоко, що поміж нашою демократією є чесні, чисті й доброї волі люди, до них звертаємося й кажемо:

Тільки єдина хліборобська, до землі міцно прив'язана і з рільничої продукції, а не з політики живуча кляса заінтересована кровно — життям, а не словами — в існуванню власної незалежної Української Держави. Він (хлібороб.— **В. Л.**) по клясовій своїй природі не може бути національним посередником між чужими урядами й «народом». Він українським може бути тільки у власній державі або мусить бути неукраїнським у державі чужій. І хліборобові-українцеві нема життя ані під Леніном, ані під Пілсудським. Нема життя навіть у тих «українських республіках», що під патронатом Москви й Польщі могли б на якийсь час появитись. Отже, коли кляса наша хліборобська національно організується, коли її активність національна, то не заганяйте нас назад силоміць у «національні меншості», не руйнуйте земельної підстави, без якої нема й не може бути Української Держави, нема й не може бути Української Нації.

Часи революції вже минають. І на цій руїні, що по ній залишилась, знов той самий український плуг, як це робилося віками, мусить нові пустирі, нові пожарища зайняти, розорати й засіяти. А це вже не революція, це повільна, тяжка, будуюча праця.

Для праці цієї потрібен спокій, лад і порядок. І вже не революція, не большевицький диктатор зможе тепер Україні такий твердий лад дати... Тепер тільки на клясу, що ніколи в революцію не вірила і її упадком не здеморалізувалася — на хліборобську клясу, що ладу й порядку найбільше потребує, випаде завдання будувати Українську Державу такою, якою вона по духу, по психології, по звичаям своїм привикла державу мати й бачити.

Не може бути хліборобського господарства без голови-господаря, — не може бути без Господаря й Держави. Й тому ми — Української, а не чужої, Держави бажаючи, — хочемо свого Господаря Землі Нашої мати.

Нація наша роз'єднана політично, ідейно й культурно. Щоб не загинути навіки, вона мусить створити свою державу, свою одну національну державну ідею таку, яку в формі національно-державної незалежності мають москалі, поляки, чехи, угри, не кажучи вже про інші великі культурні нації, — й одну національну культуру таку, що об'єднує кожну націю на цілім світі в одно тіло.

Для того, щоб зорганізувати державу, нація мусить виділити із себе найкращих, найздібніших організаторів... Найкращих організаторів знайти і до праці державної притягти не може навіть найкраща виборна влада, бо вона перш за все мусить числитися не з талантом, а з партійним цензом людини. До того вона заінтересована в тім, щоб ніхто здібніший, ніхто дійсно талановитий коло неї не опинився, щоб виборець тоді готов стратити любов і довір'я до своїх народних представників. Врешті всяка виборна, часова влада тільки використовує час свого правління і принаймні незареєстровані історією всіх республіканських демократій такі факти, щоб виборні кабінети міністрів і виборні президенти старались улегшити працю і забезпечити славу своїм більш щасливим конкурентам і наступникам.

Політичними творцями можуть бути тільки ці, що жертвують собою за те правдиве, добре, законне, необхідне, в яке вони всією душею вірять. Бо за дійсну жертву, потрібну для творчості, не в змозі нагородити ані монарх, ані «призначення народне», вона не оцінюється ані похвалами, ані зисками. Тільки в глибокій вірі вона знаходить своє оправдання і свою внутрішню радість. Тільки вірою можна перемогти змучення од жертв і з вірою можна черпати енергію на нові жертви. Тільки віра рятує од гіркого несмаку, рятує від повної нездатності до дальшого зусилля, яке є завше наслідком безвір'я і випливаючого з нього почуття безцільності та непотрібності жертв...

Старе бюрократичне, сцентралізоване кулачно-отаманське самодержавіє з правлінням парусот чи парудесятків невідповідальних ні перед ким демагогів — це минуле України. Ряд автономних, клясових, професійних і сільських «республік», об'єднаних владою відповідального за будучність нації й держави своїм життям... Господаря — це є нова, грядуча Українська Держава.

В'ячеслав ЛИПИНСЬКИЙ.

ЧУДЕСА РОБИТИ «НЕ ПОЛОЖЕНО»

Живуть у селі Степанівка, що на Одещині, троє братів Нігрей: Володимир, Сергій, Олександр. Мають свою землю — 250 га, фермерують, вирощують пшеницю, ячмінь, гречку, кукурудзу. Є в братів і власна сільгосптехніка. Одне слово, справжні куркулі. Але не ті, яких нам показують у фільмах про ударну працю колгоспників тридцятих, з гвинтівками та ножами, а ті, без кого вже земля наша родити не може, ті, чиїх робочих рук та розумних голів чекала вона від часів колективізації. Господарі. От уже три роки керують вони тут без голів колгоспів, головних агрономів та зоотехніків, сіють, коли треба, і збирають врожай. І такий, якому позаздрять не тільки сусідські колгоспи, але й брати-фермери з Австралії та Канади. А зрештою, підрахуйте самі: в колгоспі імені Ватутіна, що розташований на цій же землі, минулого року зібрали по 15 центнерів кукурудзи з гектара, брати Нігрей — «взяли» по 85. Арифметика проста... Як посієш, так пожнеш.

Та не дають більше в районі ні сіяти, ні жати. Хотіли брати іще землі взяти — мають сили обробити, — а владодержці не дають: по закону, кажуть, «не положено». От і вирішили брати, якщо «не положено» більше вирощувати, взятися ще й за переробку власної продукції. І переробні лінії вже шукають, може, хто продасть, і бажано імпортні, і комп'ютер придбати не завадило б, адже все як за передовою наукою має бути. І вміст білка у пшениці, знаєте, треба визначити, і в курсі бути, почому кукурудза на лондонській чи нью-йоркській зернових біржах. А раптом: сьогодні землі більше не дають, а завтра продавати вироблене ні на базарі, ні державі не дозволять. Чого в нас тільки бути не може! Так і свербить око, коли хтось із простіших та краще живе, а руки ще тягнуться якщо не до пера, щоб пасквіль на трудяг написати, то до вогню: от підпалу — і знову всі рівні. От і братам не раз уже масло з тракторів ночами зливали, коли зранку сіяти треба було. Та вистояли, втримались. І тепер пливуть, несучи за кожною новою борозною достаток не тільки у свій, а й у наш дім.

Андрій БОЄЧКО.

Фото
Олександра **КЛИМЕНКА.**

Українська валюта: погляд з канадського боку

Щойно в Оттаві

Процедура прийняття відвідувачів у штаб-квартирі «Кенедіен Бенк Нот Компані», імпозантній будові на Річмонд роуд, 145, в Оттаві, усталена вже десятками років. Ми прибули до бюро внутрішньої безпеки, нагадали про погоджену зустріч з президентом компанії Д. Арендсом.

Терпеливо і з розумінням проходимо процедуру, пов'язану з візитом. Ставлення ввічливе, але одночасно прискіпливе. На жаль, фотокамеру й диктофони прийшлось залишити. Такі правила безпеки.

Далі нас запрошують до конференц-залу. До призначеного часу зустрічі з президентом маємо ще трохи часу і нас знайомлять з історією компанії. Ми знаходимось в її головному будинку, і саме тут друкуються українські гривні. Нам розповідають, що є ще дві інші фабрики в Канаді і одна в США, які теж є власністю компанії.

«Кенедіен Бенк Нот» має ексклюзивний контракт з урядом Канади на друкування канадських грошей (доларів), інших цінних паперів та документів. Це відбувається від часів заснування канадської валюти. Річна продукція компанії обчислюється 100—200 мільйонами доларів. Фірма має широкі зв'язки з іншими державами і користується високою репутацією.

За декілька хвилин ми розмовляємо з президентом компанії Д. Арендсом, його дружиною Ширлей, яка є членом дирекції, і віце-президентом О. Новаківським.

Розмова сама собою повертається до того, який вигляд мають гроші, скільки вже надруковано і якої вони якості. Помічники приносять каталоги, в яких представлені усі зразки номіналів (один, два, п'ять, десять, двадцять, п'ятдесят і сто).

Вигляд українських гривень надзвичайно привабливий і мистецьке оформлення відповідне. Ми порівнюємо гривню з іншими банкнотами, які ця компанія виготовляла, включно з колишнім царським карбованцем, що також друкувався тут. Портрети Шевченка, Франка, Грушевського, Мазепи, Лесі Українки справляють приємне враження. На думку президента компанії, це найкращі гроші, з мистецького погляду й технології, які компанія виготовила за 95 років свого існування.

— Пане президенте! Напевне, одне з найбільш дискутованих питань в українській пресі — питання якості і захищеності від підробки української гривні...

— Канадські долари, виготовлені нашою компанією, є одними з найменш підроблюваних грошей у світі. Ми маємо унікальні запатентовані винаходи, які забезпечили нам цей успіх. Питання елементів захищеності ми не можемо повністю дискутувати тому, що деякі з них є суворо засекречені і можуть бути відомі лише обмеженому колу людей. Стосовно української гривні, то вона матиме близько 30 елементів захисту, з яких приблизно вісім є унікальними. Окрім того, українські гроші друковані на спеціальному папері фірми «Домтар», яка постійно постачає матеріал для друкування канадських доларів і виготовила для українських гривень спеціальний високоякісний папір з водяними знаками тризуба. Зауважу, що в північноамериканській валюті не вживають водяних знаків як додаткової міри захисту.

Найбільш доступні елементи цього захисту, які можна виявити за допомогою ультрафіолетового світла, спеціального збільшувального скла чи візуально, нам продемонстрували.

На сьогоднішній день компанією підготовлено цілу серію проектів банкнотів, але, на жаль, лише три номінали (один, два і п'ять) затверджені Національним банком України. Їх надруковано вже 150 мільйонів купюр, власне одна десята від кількості, обумовленої контрактом. Решта вже досить давно готова, але Національний банк України не підписує їх до друку. Президент сказав, що його особливо турбує зволікання, яке може спричинити перерву у складному технологічному процесі, який включає роботу сотень робітників, співпрацю з різними фірмами, що виготовляють папір, спеціальні волокна, тощо.

Президент Арендс додає: «Нас турбує питання гарантії оплати українського замовлення. На підставі завдатку України на суму п'ять мільйонів доларів ми змогли закупити папір, який закінчується, тобто робота вже фактично припиняється. Ми не вимагаємо готівки зараз, однак Національний банк України і уряд повинні розв'язати проблему використання частини канадського кредиту для цієї гарантії».

Уже під час детального огляду фабрики і виготовлених грошей президент, між іншим, зауважив: «Ми могли б припинити процес друкування з огляду на брак гарантій, однак, розуміємо складну економічну ситуацію України, підтримку урядом Канади української незалежності, та сподіваємось, що всі ці тимчасові труднощі будуть подолані. Маємо надію на довшу плідну співпрацю. У наших планах було створення спільного підприємства чи нової фірми для друкування грошей в Україні. З нашого боку могли б бути технологія, обладнання й частково сировина, а з українського — приміщення й підготовлений у нас персонал. Це дало б змогу друкувати не лише гроші, а й цінні папери, паспорти та інші документи».

(Далі буде).

Анатолій НІКУЛА, спеціальний кореспондент «Голосу України».

Степан ЯВОРСЬКИЙ, кореспондент для українських газет Канади і США.

Оттава.

Хто є хто

НА АРЕНУ ВИХОДЯТЬ РЕСПУБЛІКАНЦІ

Деструктивною силою названо демократичну партію Таджикистану в політичному маніфесті, з яким виступила низка її колишніх активістів. На кшталт ленінського «ми підемо іншим шляхом», вони оголосили про свій розрив з цією партією й про створення нової — республіканської.

«Приводом для розмежування послужила незгода в трьох принципових позиціях, — каже Мірзо Саміев, член оргкомітету республіканців, колишній член президії демократичної партії. — Ми не приймаємо конфронтації до законно обраної влади. Ми проти загравань із сепаратистськими силами. Нас не влаштовує об'єднання демократів та ісламістів у так звану спілку демократичних сил». Небезпека такого об'єднання в тому, що за п'ять — шість місяців демократична партія через свою нечисленність може бути поглинена потужнішим і впливовішим союзником.

— Під якими гаслами виступлять республіканці?

— Завданням першорядної ваги ми вважаємо згуртування всіх наших співгромадян, забезпечення усталеної політичної ситуації в республіці, громадянського миру й злагоди. Без цього нам не побудувати незалежного, суверенного Таджикистану, не врятувати його від розвалу.

Інша наша мета полягає у відновленні, хоча б тимчасовому, економічних зв'язків між колишніми союзними республіками. Покладатися на автономне існування ми не можемо. У противному разі в Таджикистані вже за місяць-другий реальне виникнення безладдя в суспільстві.

Республіканська партія вважає неприпустимим побудову ісламської держави. Діяльність же тих, хто бореться за відміну Радянської влади й зміну конституційного ладу, повинна бути заборонена законом. Я сам мусульманин, вірю в Бога. З повагою ставлюся до представників інших конфесій. Але завжди вважав і нині вважаю, що не можна змішувати політику й релігію.

— Вашій партії пророкують хороше майбутнє. А як ви самі оцінюєте свої перспективи?

— Важко бути віщуном у цій справі. Скажу тільки, що цікавість до нашої партії немала. Ряд відомих таджицьких вчених, письменників, громадських діячів подали заяви про вступ до неї. Днями до нас перейшли в повному складі дві первинні організації з демпартії.

Ми на відміну від інших новоявлених політичних організацій не дивимося назад суворо на комуністичне минуле наших кандидатів. Їхній вибір у ті далекі часи міг бути вимушеним. Ми з готовністю приймаємо до наших лав людей різних національностей.

— Як ви розцінюєте останні події в політичному житті Таджикистану — як посилення режиму особистої влади чи зміцнення дисципліни?

— Думаю, що йдеться про зміцнення дисципліни. Безладдя, яке створили так звані демократи, може відкинути нашу республіку на кілька років назад. Далі так тривати не може.

— Дякую за розмову.

Юрій КУШКО.

Душанбе.

Новини... з сейфів

ЯК ЛІТАВ ГАГАРІН?

Нарешті розкриваються секретні архіви про політ у космос Юрія Гагаріна. Журналісти одержали право зазирнути в документи з грифом «цілком таємно», пише спеціальний кореспондент німецького агентства АДН Герхард Ковальськи, розповідаючи про свої перші враження і припущення. У його матеріалі далі говориться:

«Безжально розбиваються звичні пропагандистські стереотипи. Давно вже, наприклад, не секрет, що Гагарін приземлився не в капсулі, а на парашуті. Тепер стали відомі деталі цієї дуже небезпечної фази польоту, котра пройшла, очевидно, не зовсім за планом. Але, як і раніше, неясно, чому одразу не відважилися сказати про це правду? Є різні припущення. Як зважають на Байконурі, існувало побоювання, що Міжнародна астронавтична федерація могла б не затвердити цей політ як космічний, розцінивши його лише як стрибок з парашутом. Не виключено також, що сталася передчасна розгерметизація спускової капсули, що й змусило Гагаріна скористатися парашутом».

Втім, ці факти до сенсацій уже не віднесеш. Куди цікавіше дізнатися, що старт Гагаріна планувався спершу на грудень 1960 року. Але був відкладений після вибуху 24 жовтня 1960 року нової ракети, створеної в конструкторському бюро М. Янгеля. Загинуло 168 чоловік, у тому числі Головний маршал артилерії М. Неделін. Тільки в 1988 році громадськість дізналася про цю катастрофу.

Навіть для експертів стало великим одкровенням дізнатися, що ракета, на якій літав у космос Гагарін, називається не «Восток-1», як зафіксовано у всіх офіційних джерелах, а «Восток-3 А». У зв'язку з цим виникає запитання: що ж сталося з «Востоком-1» та «Востоком-2»? Чи існували вони взагалі? Чи були тільки на папері?

Безперечно, обнародуючи справжні документи про перший космічний політ, Москва, як то кажуть, перестрибнула власну тінь. Треба віддати їй у цьому належне. Нарешті проливається світло на деталі події, котра протягом десятиліть була оповита пропагандистською млою перебільшень, напівправди і навіть брехні. Зваживши усі невідповідності, один з угорських авторів припустив навіть, що Гагарін зовсім не літав у космос. Обнародування документів — найкращий спосіб спростувати цю версію. Однак залишається все ж іще дуже багато запитань і перш за все — чому на борту корабля Гагаріна не було кінокамери, яка могла б зняти цю епохальну подію, давши багатий матеріал не тільки для спеціалістів, а й для пропаганди?

«З великим нетерпінням чекаю знайомства з новими матеріалами» — пише кореспондент.

Ігор ОСИНСЬКИЙ.

Погляд

СУПУТНИК, МАВПИ І ГРОШІ

Митники японського порту Йокогама, піднявшись недавно на борт одного з суден, побачили на палубі щось схоже на... космічний апарат. Так воно й вийшло. Це була сферична космічна капсула «Біон-9», яку японська фірма «Спейс Ейдж Джепен» купила за 100 мільйонів ієн. «Біон-9» виводилася на орбіту в колишньому СРСР у 1989 році для проведення практичних експериментів. За повідомленням агентства Кіодо, питання про продаж капсули японцям піднімалося ще з часів Горбачова, однак тоді угоду було заборонено через використання в апараті «секретних військових технологій».

Але фірма все-таки добилася свого і планує одержати значні прибутки, демонструючи «Біон-9» за певну плату (звичайно, після широкої його реклами). У капсулі знаходитимуться кілька мавп — так само, як і під час експерименту на орбіті.

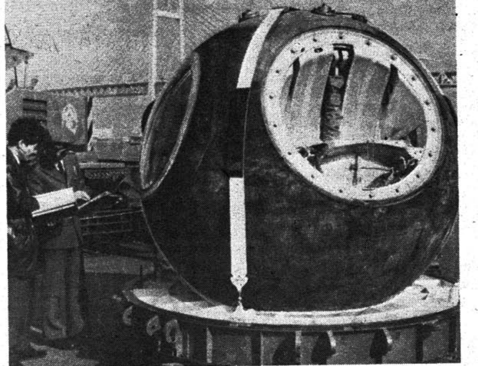

Фото Кіодо—ІТАР—ТАРС.

Коротко

● Дефіцит цукру змусив сільські господарства Росії збільшувати посівні площі цукрового буряку. За повідомленням виробничо-наукового об'єднання «Росcахсвекла», цього року його буде посіяно на 1 мільйоні 400 тисячах гектарів.

● Із пропозицією створити центр слов'янської культури в Киргизстані звернувся до керівників Росії, Білорусі та України колектив республіканської суспільної академії наук. Це, вважають автори звернення, сприяло б духовному єднанню народів Киргизстану, зменшило від'їзд слов'янського населення з республіки.

● В Узбекистані підвищено роздрібні ціни на деякі види харчових продуктів. Так буханець з пшеничного борошна коштуватиме майже три карбованці, з житнього — карбованець. Макарони та рис продаватимуть по шість карбованців за кілограм, у 45 карбованців обійдеться покупцям кіло м'яса. Не змінено ціни лише на олію та цукор.

● Відновити свою діяльність після вимушеної перерви збирається компартія Вірменії. Про це говориться у зверненні ЦК партії до комуністів і трудящих республіки. Одним із своїх головних завдань компартія оголосила боротьбу за розв'язання карабаської кризи мирним політичним шляхом.

● Національна Рада азербайджанського парламенту ухвалила рішення про повернення на батьківщину всіх громадян республіки, які проходять військову службу на території Прибалтики та Білорусі. Кабінетові міністрів і Міністерству оборони доручено забезпечити їхню подальшу службу в лавах азербайджанської національної армії.

● У тайниках будинку колишнього президента Грузії Гамсахурдіа знайдено архіви КДБ республіки. Раніше вважалося, що вони зникли безслідно. В цих документах містяться відомості про грузинський дисидентський рух, в якому брав участь і Гамсахурдіа.

● Нові нафтові родовища виявлено на півночі Тюменської області. За підрахунками фахівців, загальні запаси нафти в них становлять п'ять мільйонів тонн.

БЕЗ СВЯТА ЖІНОК НЕМОЖЛИВО

Уже минулого року жіночий день у Вірменії вперше святкували не 8 березня, а 7 квітня. Свято назвали Днем краси та материнства. Втім, офіційно його поки що не зареєстровано, і на державному рівні воно не відзначалося ні тієї, ні цієї весни. Парламенту республіки запропонували включити свято до календаря «червонах дат». Проте законодавці цю ініціативу не підтримали.

Таким чином вірменські жінки лишилися без свого законного дня. Адже старе свято з огляду на його «комуністичне походження» відмінили, а нове так і не затвердили. Тож хоча 7 квітня всі установи й організації республіки працювали, все-таки було помітно, що повсюди панує святковий настрій. Його підтримало й вірменське телебачення, яке підготувало з цього приводу спеціальну програму.

Незвичайний подарунок зробили жінкам Єревана працівники столичного метрополітену: цього дня поїздка в метро для представниць прекрасної статі була безплатною. Звичайно, стверджувати що в День краси та материнства вірменські жінки повністю забули про всі проблеми, не можна. Та те, що в багатьох були щасливі обличчя й радісні усмішки, це без сумніву.

Ара МЕЛІКСЕТЯН.
Єреван.

Хороші новини

Фотофакт

СИДЯЧИ МІТИНГУВАТИ ЗРУЧНІШЕ

Якби проводилися конкурси «найпопулярніших» майданів, то перше місце посів б, мабуть, ті, куди виходять парадні під'їзди урядових і парламентських споруд. Раніше на них влаштовувалися святкові демонстрації, а тепер мітинги протесту. Майдан перед Будинком уряду в столиці Таджикистану Душанбе вже давно не знає спокою. Несанкціонований мітинг опозиційних сил республіки, учасники якого вимагають негайного скликання надзвичайної сесії парламенту для розгляду їх вимог, триває й досьогодні. Депутати відмовилися працювати під таким тиском і роз'їхалися по домівках. Мітингуючі ж вирішили сісти, щоб все ж таки дочекатись повернення парламентаріїв.

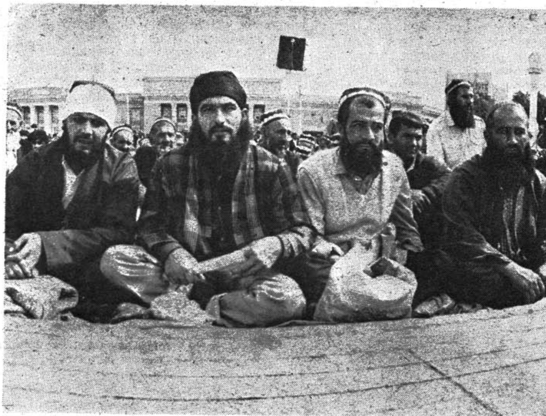

Фото Геннадія РАТУШЕНКА.

Репліка

У розвідку підуть, але поки що без Вірменії й України...

У «Голосі України» (№ 87) було видруковано кореспонденцію, в якій розповідалося про підписання в Алма-Аті «Угоди про основні принципи співробітництва розвідувальних органів державної безпеки країн — учасниць СНД». Керівники служб зовнішньої розвідки, державної безпеки і національної безпеки також відповідали на питання журналістів.

Сьогодні потрібно дещо уточнити. Хоча ми й не стверджували, що всі десять країн — учасниць поставили підписи під угодою, але все ж наш заголовок натякав. Проте... лише вісім держав підписали документ. Утрималася Вірменія. Угоду має обговорити парламент. Утрималася Україна — вона тільки після вступу в дію Закону про Службу безпеки республіки повернеться до питання про Алма-атинську угоду.

На жаль, на прес-конференції цього не прозвучало, і, м'яко кажучи, журналістів було введено в оману.

Тетяна КОСТІНА.
Алма-Ата.

Власкори повідомляють

Ташкент

ВГАМУЙТЕ ЦЮ НАФТУ!

Значні запаси нафти відкрито в Наманганській області Узбекистану. Здавалося б, в умовах дефіциту нафтопродуктів у країнах СНД це справжній подарунок. Але виникла несподівана проблема: «чорне золото» полилося з землі таким нескінченним потоком, що загрожує обернутися катастрофою. Вже три спроби вгамувати нафтовий фонтан зазнали невдачі. Об'єм нафти, яка б'є з п'ятикілометрової глибини, збільшується з 5 до 20 тисяч тонн щодоби. Нині спеціальні бригади готуються до чергової спроби приборкати фонтан уже з допомогою американської технології. За деякими підрахунками, це обійдеться республіці в 10 мільйонів доларів.

Зульфія РАСУЛІ.

Рига

ПРОТОКОЛ ПІД ДИКТУВАННЯ

13 майбутніх поліцейських нелатишів пройшли атестацію на знання державної мови у місті Лімбажі. Начальник районного відділення поліції Модріс Адлерс повідомляє, що всі вони успішно впоралися з контрольним диктантом. Екзаменатори використали для нього текст протоколу допиту. Характерно, що українці й азербайджанці опанували латиську мову навіть краще, аніж росіяни, які закінчили середню школу в Латвії.

Олександр ЧЕРЕВЧЕНКО.

У сусідів

ВІДКРИТИ ДВЕРІ ДЛЯ ЕКСПОРТЕРІВ

Міжурядову угоду про організацію перевезень підписали міністр закордонних справ Республіки Білорусь Петро Кравченко і заступник міністра транспорту й судноплавства Республіки Польща Збігнев Сулятпіцький. Вона передбачає організацію й регулювання перевезень зовнішньоторговельних вантажів безпосередньо між Білоруссю й Польщею, включаючи використання як сухопутного транспорту, насамперед залізничного, так і польських морських портів Гданська, Щецина, Гдиня. Створюється спільна білорусько-польська експедиторська фірма. Її відділення й представництва будуть розміщені на території Білорусі таким чином, щоб їхніми послугами безперешкодно могли користуватися найбільші експортери продукції.

Тетяна ХРЯПІНА.

Подробиці

А ЗЕЛЕНІ — ДЛЯ ДИПЛОМАТІВ

До Риги привезено примірники віддрукованих у Німеччині нових латвійських паспортів. Громадяни Латвії одержать документи блакитного кольору, зроблені на зразок паспортів, які діяли до 1940 року. Особам, котрі не одержали громадянства, видаватимуть документи коричневого кольору. Зелені паспорти отримають дипломати.

Микола СТАНОВИЧ.

Справи кримінальні

● Нещодавно поліція Парижа відправила за грати чотирьох японських гангстерів якудза й французького митника, які намагалися здійснити операцію по відмиванню 73 мільйонів доларів, які належали якудза. За даними Інтерполу, японську мафію вабить не тільки Франція. Щорічно за кордон відправляються близько 10 тисяч з 90 тисяч якудза.

● За даними федерального відомства Німеччини з питань праці, минулого року поліція затримала більш як 37 тисяч чоловік, в основному вихідців з країн Східної Європи, які поза законом одержали роботу у ФРН. Проте лише у двох тисячах випадків органам правопорядку вдалося порушити кримінальні справи проти роботодавців, які ігнорують впровадженний порядок працевлаштування іммігрантів.

● Стамбульська префектура приурочила «акцію привертання симпатій населення до поліції» до 147-ї річниці її створення. За словами колишнього міністра юстиції О. Сунгурлу, нинішня рекламна кампанія скерована на подолання синдрому «Нічного експреса» — за назвою американського фільму про тортури у в'язницях і поліцейських комісаріатах Туреччини.

● Урну з прахом колишнього фюрера німецьких неонацистів М. Кюнера викрадено з кладовища в місті Кассель. Поліція припускає, що це справа рук його послідовників. Перед смертю Кюнер заповідав поховати себе на батьківщині в містечку Ланген. Однак через протести його жителів останки ватажка неонацистів було захоронено на міському кладовищі Касселя.

● Нещодавно китайські газети почали друкувати знімки фотороботів злочинців. Результати не змусили чекати на себе довго. Завдяки активному сприянню населення, поліції вдалося затримати шістьох злочинців, які вчинили найбільше за всю історію КНР пограбування. Місяць тому, проникнувши у сховище харбінського відділення Сільськогосподарського банку Китаю, вони викрали 1,28 мільйона юанів (235 тисяч доларів).

РЕАБІЛІТОВУЄМО НАСАМПЕРЕД ЖИВИХ

Про те, якими темпами, за якими принципами розглядає справи репресованих прокуратура Києва, розповідає заступник прокурора міста Юрій ГЕТЬМАНЕНКО, депутат Київської міськради. Сподіваємося, що, прочитавши це інтерв'ю, наш читач матиме уявлення про роботу цього відомства по реабілітації жертв тоталітаризму в усій Україні.

— Групу, що розглядає справи про так звані контрреволюційні злочини, було створено в другому півріччі 1989 року. До її складу входить троє співробітників. За цей час ними переглянуто понад три тисячі справ. Реабілітовано більш як три тисячі громадян.

Слід зауважити, що в Україні подібні комісії працювали з 1956 року. Проте в архівах колишнього КДБ, МВС, прокуратури ще залишаються сотні тисяч непереглянутих справ. Зрозуміло, тепер, після прийняття закону, цю роботу прискорено. Перегляду підлягають усі післяреволюційні, з 1917 року, кримінальні справи. Звісно, пріоритет надається справам 40—50-річної давності, тому що громадяни, які «проходили» у цих справах, ще живі й можуть бути реабілітованими та одержати відшкодування за заподіяні їм втрати.

Переглядаються всі справи, серед них і воєнних років. Якщо, скажімо, засуджений поліцай не причетний до розправ над мирними громадянами, тобто не брав участі у репресіях, що їх коїли окупанти, його визнають реабілітованим. Проте багато осіб, засуджених за подібними справами, реабілітації не підлягають, оскільки в матеріалах справ достатньо доказів їхньої вини.

Треба сказати, що такі комісії, згідно з законом, діють у всіх містах республіки та в республіканській прокуратурі. При місцевих Радах, зокрема Київраді, діє відповідна комісія, що вирішує питання про адміністративну реабілітацію. Багатьох людей було позбавлено житла та майна на підставі незаконних рішень різних репресивних органів.

— Чи не вважаєте ви несправедливим, що жертв беззаконня реабілітовують, а тих, хто його чинив, до відповідальності не притягають?

— Тут треба зауважити, що був період, коли фальсифікаторів справ репресованих у 30—40-ві роки під час першої реабілітації жертв сталінських репресій вже притягували до відповідальності. Багатьох з тих, кого за підсумком перегляду справ було визнано винними у порушенні законодавства, покарано, інших, як правило, вже просто немає серед живих. У справах 50—60-х років і пізнішого періоду, як правило, порушень чинного на той час законодавства не встановлено. Інша річ, що таких законів, як горезвісні статті Кримінального кодексу 62 (антирадянська пропаганда й агітація), 187[1] (поширення завідомо брехливих чуток та вигадок, що паплюжать радянський державний та суспільний лад), 138[1] (порушення законів про відокремлення церкви від держави та школи від церкви), просто не повинно бути в суспільстві. Це закони тоталітарного ладу, котрі забезпечували владу. Гадаю, що тих працівників правоохоронних органів, які дотримувались чинного законодавства, не порушуючи його, навіть тих, хто вів справи за згаданими статтями, притягати до відповідальності немає законних підстав. Але якщо комісія встановить фальсифікацію справ, то таких працівників буде притягнуто до кримінальної відповідальності.

Інтерв'ю взяв Сергій ДМИТРИЧЕНКО.

Київ.

Долі

Світ великий, та ч

(СУМНА ІСТОРІЯ ЖИТТЯ СИНА Р НАД ЯКИМ ДЕРЖАВА І ДОСІ НЕ

За людським лементом не було чути навіть скрипу возів. Вночі більшовики штиками спроваджували Євсюкових до залізниці у Куп'янськ, а звідти — до Сибіру. Серце старого Івана Євсюкова, який за «царя і Отечество» з японцями воював, у першу імперіалістичну в окопах гнив, «Георгія» заслужив, такої зяістки не витримало. Сконав прямо у каталажці, куди його, куркуля, напередодні забрали з під церкви — Богу йшов молитись.

А стара Євсючиха від горя заніміла, лишилася розуму...

Так починалася довга дорога до Сибіру трьох синів і трьох доньок Євсюкових та ще й дружини старшого з них, Архипа, з дволітнім немовлям на руках.

Як те дитя вижило — не замерзло і не вмерло з голоду у дорозі — один Бог знає. Із сибірського життя маленький запам'ятав одну картину — величезні, за обрій, сніги і пащеки справжніх, не казкових, вовків, які мало не розірвали його.

Оце й усе. Бог змилувався над ними. Знайшовся там якийсь не без серця начальник та й побачив, що в Архипової дружини прізвище не Євсюкова, а Францова. Дивувався, як вона сюди, до чорта в зуби потрапила. Порадив вибиратися з тих страшних снігів, якщо не заради себе, то заради дитини.

Добралася до Покровського. Обійстя Євсюкових, сказали їй, усуспільнив колгосп. Якщо не хочеш знову до Сибіру, то мовчи. Пригорнула їх сусідка, впустила до хати...

Влада цвікала межи очі, та не зачіпала. Та й не до того було — почалася війна. А вже у 1945-му, коли жінка звела сина на ноги, затарабанили селом підводи: гайда, віддавайте дітей на Донбас, шахти піднімати, досить бикам хвости крутити. Як не в землю, то під землю. Мусив Віктор їхати. Тішило, що це ж не на Соловки спроваджують.

Лихо не без добра. Незабаром покотився селами й хуторами голод, і Віктор встиг висмикнути матір з трьома малими дітьми до себе у Макіївку. Не біда, що жили у землянці, зате не пухли з голоду. А вже коли Віктор повернувся з армії, то зліпив сяку-таку хатину. Думав, тимчасово, а вийшло на все життя. Заробляв біля доменних печей, матір доглядав, братів зводив на ноги, аж до інститутів доросли.

Та й заробив за сорок років роботи серед того диму, шлаку, чавуну і вапна запилення легенів, виразку шлунка і дванадцятипалої. Знаєте, як у тій приказці — все життя ловив рибу і птицю, а ні на хату не заробив, ні на черепицю. Кому ж він такий потрібний? Певне, тому особисте життя не склалося, хоч і в чарку не заглядав. Трапилася на схилі літ молодиця з Києва, покликала до себе в комунальну квартиру. Завод «Ленінська кузня» з охотою взяв його на роботу за переведенням, пізніше навіть на квартоблік поставив.

Та правду кажуть: коли доля не злюбить, даруйте, і в носі пальця вивихнеш. Відлежавши якось три місяці у лікарні, застав свої речі під дверима «комуналки». Хоч смійся, хоч плач. Бо ж з'ясувалося, що й «Ленінська кузня», як і все ленінське в його житті,— не кує, не меле... Не те що квартири, гуртожитку не заслужив, сказали, що якби йому хоч з тридцять років відняти, то був би вік для гуртожитку, а так...

Еге, якби він мав тридцять років, то чи пішов би кожному цабе в ноги кланятись! Так звалився на нього «заслужений відпочинок» — пенсія. Добре, що хоч «Кузня» од його послуг не відмовилася — залишився працювати вже не машиністом тепловоза, а помічником у свого ж учня. Жив, де трапиться. Прямо на роботі в лазні, на вокзалі, трохи у знайомих... Доки п'яні дружки одного з них вночі накинулися на нього. Оборонявся, півпальця відкусили...

І толку з того, що світ великий, якщо чоботи тиснуть... Куди, до кого йти, як пити. Вимагати, просити, штурмом брати?.. Чи запити з горя, щоб у свою чергу відкусити комусь пальця, опуститися «на дно» — у вільну і безшабашну країну «Бомжію»? А можливо, до «Вербиченьки»: зріст такий-то, очі голубі, шкідливих звичок не маю, характер сумирний... Згоден на будь-які умови... Й, отримавши номер з кількома нулями, як у концтаборі, чекати, коли знайдеться людина до пари.

«Ми піде
собі Віктор
Сьогодні
«радянської
стрельнула
він за дещ
волічною
ниця — які
сівку» без
зиває її «со
рався на ро
рогою якусь
було чим р
ку-сяку
сідав писати
Ні, помил
партії... хоч
кав і про
влади» згад
що все жит
була глухою
кажуть «да
влади нічого
у його
було ж
лі з лугом
«вітряк», д
корови, віз,
Питання,
Віктора Євс

ЧОМУ МОВЧИТЬ СУДОВА В

Можливо, в нехтуванні принципу розподілу влад і слід шукати відповідь на запитання, як могло статися, що на окремих етапах нашої історії виконавча влада мала можливість використовувати суди як «шансовий інструмент» у здійсненні політики тоталітарного режиму.

Коли ми сьогодні можемо вести мову про становлення двох систем влади — законодавчої і виконавчої, то цього не скажеш про судову. Як нам здається, сьогодні Конституційній комісії, створеній Верховною Радою України, законодавцям слід у першу чергу вирішити питання про конституційне закріплення системи і структури судів, забезпечити їх конституційним механізмом діяльності. Лише внаслідок цього суди отримають реальні повноваження органів судової влади.

В юридичній літературі і на сторінках газет останнім часом пропонувалося чимало, на наш погляд, ненових підходів, а конкретні пропозиції будувалися на вузькій емпіричній базі оцінки діяльності судів і без урахування реалій, що склалися в суспільстві внаслідок демократичних процесів. Тим самим позбавляли законодавця теоретичної підстави для формування третьої влади, і він змушений був звертатися до зарубіжних аналогів, що не завжди виправдано.

Сьогодні ми є свідками припинення окремими судами України розгляду справ у зв'язку з відсутністю належних умов (і не тільки матеріальних) для здійснення правосуддя. Ми є свідками і фактів небезуспішного втручання у судову діяльність «мітингового», «депутатського», «газетного» права. І це означає одне: при чинній судовій системі та порядку її формування суд не може бути незалежним від законодавчої і виконавчої влад, а відтак і від держави.

Та й як можна вести мову про незалежність суду, якщо діють прийняті законодавцем норми, що зобов'язують збирати докази під час розгляду кримінальних і цивільних справ. Тобто суди, як і органи міліції, прокуратури, виступають від імені держави, виконують функції боротьби із злочинністю та іншими правопорушеннями. Таким чином принципової різниці між цими органами немає. Й оскільки суди нарівні з міліцією та прокуратурою фактично відповідають за кінцеві результати боротьби із злочинністю, то існує реальна загроза відхилення правосуддя від об'єктивності на догоду державі. Тож коли виникає спір між громадянином і державою, то саме для громадянина принцип верховенства закону — фікція.

Розв'язати цю проблему без докорінної реформи судової системи, лише за рахунок підвищення професійності суддів, зовсім неможливо. Це означає класти нове перекриття на старі конструкції виконавчої влади.

На нашу думку, для становлення незалежної судової системи доцільно в Конституції України закріпити повноваження судів як єдиних органів судової влади, що забезпечують верховенство закону, правові гарантії діяльності виконавчих і розпорядчих органів республіки тощо. Така норма Конституції дасть можливість визначити правосуддю винятковє право виносити рішення щодо спорів і конфліктів, які виникають внаслідок нехтування закону фізичними чи юридичними особами, в тому числі у сфері діяльності виконавчої і законодавчої влад.

Одне слово, йдеться про конституційну можливість забезпечення принципу незалежності суду від виконавчої влади і в той же час створення умов для їхньої взаємодії. В цьому разі матимемо правову базу для створення чіткого механізму виконання на місцях, у тому числі й примусового, волі законодавця і розпоряджень виконавчої влади, чого нам сьогодні так бракує. Більше того, інститут судової влади виконував би функцію «чинника стримування» від антагонізму і суперечок між законодавчою і виконавчою владами з питань правозастосування.

А поки що ми, як то кажуть, маєм
Про яку н
вої влади
що орган
питання су
Міністерст
представни
виконавчої
За інерц
виконавча
ючи суд я
частину, й
припускаю
може захи
мадянина
них дій у
цілому. Та
і представ
органів на
ж виконко
повноваже
дикт щодо
придатност
коли, відп
Конституц
ним орган
контроль
дів респуб
Суд.
Наспра
Суд усуну
вирішення
він не ма

Світ великий, та чоботи тиснуть...

(СУМНА ІСТОРІЯ ЖИТТЯ СИНА РОЗКУРКУЛЕНОГО, НАД ЯКИМ ДЕРЖАВА І ДОСІ НЕ ЗМИЛУВАЛАСЬ)

...ементом не було чути на... Вночі більшовики шти...ли Євсюкових до залізни...звідти — до Сибіру. Сер... Євсюкова, який за «царя ...онцями воював, у першу ... окопах гнив, «Георгія» ...вістки не витримало. Ско...лажці, куди його, курку...забрали з під церкви — ...сь.

...иха від горя заніміла, ли...

... довга дорога до Сибіру ...ох доньок Євсюкових та ...аршого з них, Архипа, з ...м на руках.

...кило — не замерзло і не ... дорозі — один Бог знає. ...ття маленький запам'ятав ...величезні, за обрій, сніги ...ніх, не казкових, вовків, ...вали його.

...г змилувався над ними. ...кийсь не без серця нача...ив, що в Архиповоі дру...е Євсюкова, а Францова. ...а сюди, до чорта в зуби ...ив вибиратися з тих стра... не заради себе, то зара...

...Покровського. Обійстя Єв...ій, усуспільнив колгосп. ...нову до Сибіру, то мовчи. ... сусідка, впустила до ха...

...межи очі, та не зачіпала. ...уло — почалася війна. А ...оли жінка звела сина на ...и селом підводи: гайда, ...на Донбас, шахти підніма... хвости крутити. Як не в ...илю. Мусив Віктор їхати. ... не на Соловки спровад...

...обра. Незабаром покотив...рами голод, і Віктор встиг ... з трьома малими дітьми ...ку. Не біда, що жили у ... пухли з голоду. А вже ...рнувся з армії, то зліпив ... Думав, тимчасово, а ви...тя. Заробляв біля домен... доглядав, братів зводив на ...утів доросли.

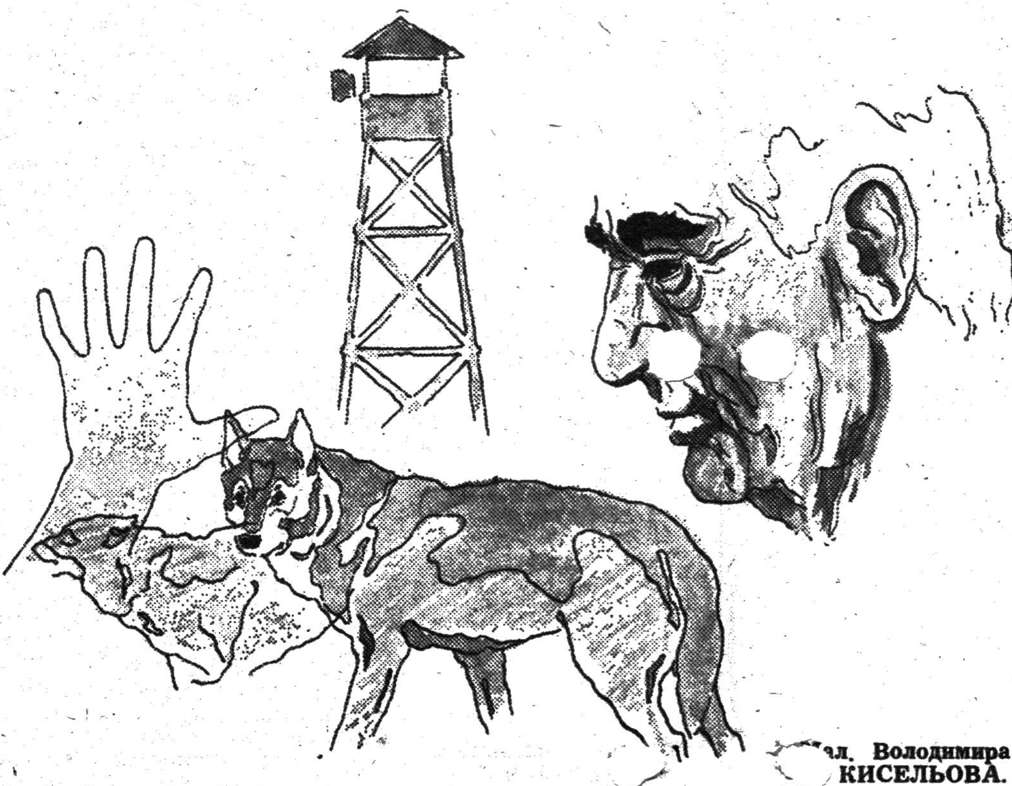
...а сорок років роботи се...клаку, чавуну і вапна за...виразку шлунка і дванад..., як у тій приказці — ...рибу і птицю, а ні на хату ... черепицю. Кому ж він ... Певне, тому особисте жит...оч і в чарку не заглядав. ...лі літ молодиця з Києва, ...е в комунальну квартиру. ... кузня» з охотою взяв ...а переведенням, пізніше ...лік поставив.

...жуть: коли доля не злю... в носі пальця вивихнеш. ... три місяці у лікарні, за...ід дверима «комуналки». ... плач. Бо ж з'ясувалося, що й «Ленінська кузня», як і все ленінське в його житті,— не кує, не меле... Не те що квартири, гуртожитку не заслужив, сказали, що якби йому хоч з тридцять років відняти, то був би вік для гуртожитку, а так...

Еге, якби він мав тридцять років, то чи пішов би кожному цабе в ноги кланятись!

Так звалився на нього «заслужений відпочинок» — пенсія. Добре, що хоч «Кузня» од його послуг не відмовилася — залишився працювати вже не машиністом тепловоза, а помічником у свого ж учня. Жив, де трапиться. Прямо на роботі в лазні, на вокзалі, трохи у знайомих... Доки п'яні дружки одного з них вночі накинулися на нього. Оборонявся, півпальця відкусили...

І толку з того, що світ великий, якщо чоботи тиснуть... Куди, до кого йти, як питати. Вимагати, просити, штурмом брати?.. Чи запити з горя, щоб у свою чергу відкусити комусь пальця, опуститися «на дно» — у вільну і безшабашну країну «Бомжію»? А можливо, до «Вербиченьки»: зріст такий-то, очі голубі, шкідливих звичок не маю, характер сумирний... Згоден на будь-які умови... Й, отримавши номер з кількома нулями, як у концтаборі, чекати, коли знайдеться людина до пари.

Мал. Володимира КИСЕЛЬОВА.

«Ми підемо іншим шляхом»,— сказав собі Віктор Євсюков з «Ленінської кузні».

Сьогодні сказати важко, у який з днів «радянської дійсності» йому, не юристові, стрельнула в голову «крамола». Найняв він за деш[illegible] у [illegible]оці на вулиці із символічною н[illegible]ю[illegible]огородський (яка різниця — який?) тупик» невеличку «тимчасівку» без усяких там зручностей (він називає її «собачою будкою»). Вранці добирався на роботу, увечері, прихопивши дорогою якусь ломаку чи пару дощок, щоб було чим розтопити,— назад, і з'ївши таку-сяку холостяцько-пенсійну вечерю, сідав писати.

Ні, помиляєтеся, не програму чергової партії... хоч питання «що робити?» не уникав і про «чергові завдання Радянської влади» згадував. Писав про Сибір, про те, що все життя працював, як усі, а влада була глухою до нього, як та свекруха, якій кажуть «дай». Так що він не просить у влади нічого, вимагає заплатити за те, що у його [illegible]ха по-з[illegible]ськи відібрала. А було ж у[illegible]х... Хата,[illegible]писанка, шмат землі з лугом та садом, клуня, невеличкий «вітряк», дві пари волів, троє коней, дві корови, віз, гарба...

Питання, як то кажуть, «руба». Земляки Віктора Євсюкова — прокурор Троїцького району тодішньої Ворошиловградської області, юрист першого класу А. Коновалов, а потім і виконуючий обов'язки прокурора В. Ткаченко, отримавши такого «зухвалого» листа, переслали його райвиконкомові.

Та що мав тоді, в кінці 1990-го, відповісти «гр. Євсюкову В. А. з Білогородського тупика» орган Радянської влади? Що Радянській владі відібрати майно в його батька було легше, аніж повернути, особливо, коли «народні» обранці Союзу РСР відповідного закону приймати не поспішають?

Лише у червні минулого року Віктор Архипович отримав від Троїцької Ради відповідь на свій лист до... Михайла Сергійовича Горбачова. Він уже здогадувався про його зміст, оскільки з'явився квітневий Закон української Верховної Ради «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні». У листі навіть вказувалося, що дирекція радгоспу «Вугільник» готова розглянути питання про надання Віктору Архиповичу житлової площі. Правда, за умови, якщо він подасть документи, що підтверджують факт розкуркулення його батька. А таких, повідомлялося у листі, районний архів не має, до того ж і старожили Покровського розкуркулення не пригадують.

Можете уявити розгубленість Віктора Архиповича. Виходить, міркував він, все те, що пережито,— і підводи, і лемент, і смерть діда, і сибірські «пейзажі» — все вигадка, кіно? Де ж ті документи шукати? Невже у цілого села пам'ять одібрано?..

Поїхав на батьківщину. У Покровському руками сплеснули: ой, дивіться, як він на Архипа Євсюкова схожий! Чому ж не пам'ятаємо? Розкуркулювали вашого батька, було таке... Приїжджали нещодавно якісь, питали про вас, та хіба ми знаємо, хто вони... Ще й нас заберуть...

На радощах повіз він до райвиконкому письмові свідчення аж чотирьох своїх односельців. У райвиконкомі перед ним двері не зачинили — прийняли добре, почухали потилиці... та й розвели руками: закон то є, підтвердження також, а от постанови Кабінету міністрів — катма...

Було це торік, у серпні. Після того ми вже й путч пережили, самостійними стали, а з Троїцька — ні звуку, ні духу.

«Куди його ще їхати, що в кого питати, адже постанову Кабінет міністрів прийняв ще в червні 1991-го?» — знову губиться у здогадах Віктор Архипович.

Ночами йому в глиняному «ящику», що умовно зветься дахом над головою, сниться батькова хата, довгенький шмат землі біля неї і щедрий, райський сад (кажуть дід Іван так любив садівництво, що з першої імперіалістичної замість всякого добра у солдатському мішку саджанців привіз).

Тим часом вже й весна на порозі...

Де та компенсація, на яку він міг би придбати якусь хатину у селі і клаптик городу?.. Невже знову не вдасться обсіятися, обсадитися?.. Що ж їсти і як його жити?..

Анатолій БЕНЬ,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Наші перш...

Микола...

«Ж... Я... БД...

Через поле ...
А навколо — ...
Добре йти з ...

У краю, де ...

Слухати пере...

Лягає утома ...
Мов сива імл...
Колись я пок...
Навіки свою ...

Здіймусь пон...
У зоряні про...
І порох із к...

Під інопланет...

Зійдуться у ...
Близькі та д...
— Ну, як там...

Спитають, об...

Скажу їм, що...
І нічим хвали...

Колір неба н...

Покотилося с...

І на зміну я...

Не доведи по...
І найсвітліші...
Сахатимуться,...
Тікатимуть, н...

Усі немов ко...

...ВЧИТЬ СУДОВА ВЛАДА?!

... що ...дками ... су...гляду ...утніє ... тіль...здійс...и є ...безус... судо...вого», ...зетно...ає од...й си...орму...ти не...вчої і ...дтак і

...и мо... суду, ... зако... зобо...зи під ...альних ...то су..., про... від ...нують ...лочин...опору... прин...ципової різниці між цими органами немає. И оскільки суди нарівні з міліцією та прокуратурою фактично відповідають за кінцеві результати боротьби із злочинністю, то існує реальна загроза відхилення правосуддя від об'єктивності на догоду державі. Тож коли виникає спір між громадянином і державою, то саме для громадянина принцип верховенства закону — фікція.

Розв'язати цю проблему без докорінної реформи судової системи, лише за рахунок підвищення професійності суддів, зовсім неможливо. Це означає класти нове перекриття на старі конструкції виконавчої влади.

На нашу думку, для становлення незалежної судової системи доцільно в Конституції України закріпити повноваження судів як єдиних органів судової влади, що забезпечують верховенство закону, правові гарантії діяльності виконавчих і розпорядчих органів республіки тощо. Така норма Конституції дасть можливість визначити правосуддю виняткове право виносити рішення щодо спорів і конфліктів, які виникають внаслідок нехтування закону фізичними чи юридичними особами, в тому числі у сфері діяльності виконавчої і законодавчої влад.

Одне слово, йдеться про конституційну можливість забезпечення принципу незалежності суду від виконавчої влади і в той же час створення умов для їхньої взаємодії. В цьому разі матимемо правову базу для створення чіткого механізму виконання на місцях, у тому числі й примусового, волі законодавця і розпоряджень виконавчої влади, чого нам сьогодні так бракує. Більше того, інститут судової влади виконував би функцію «чинника стримування» від антагонізму і суперечок між законодавчою і виконавчою владами з питань правозастосування.

А поки що ми, як то кажуть, маємо те, що маємо. Про яку незалежність судової влади може йтися, якщо організаційні, кадрові питання судів — у віданні Міністерства юстиції, яке є представником тієї самої виконавчої влади?

За інерцією законодавча і виконавча влади, розцінюючи суд як свою невід'ємну частину, й досі, напевне, не припускають думки, що суд може захистити права громадянина від неконституційних дій уряду і держави в цілому. Так само міркують і представники виконавчих органів на місцях, адже ті ж виконкоми досі наділені повноваженнями винести вердикт щодо професійної непридатності судді. І це тоді, коли, відповідно до чинної Конституції України, єдиним органом, який здійснює контроль за діяльністю судів республіки, є Верховний Суд.

Насправді ж Верховний Суд усунуто не тільки від вирішення кадрових питань, він не має навіть служб статистики і обліку показників діяльності судів, оскільки ці функції взяли на себе виконавчі органи. Хіба це не безглуздя?

Виходячи з цього, доцільно, як ми думаємо, в конституційному порядку встановити, що Верховний Суд України є вищою інстанцією судової влади, очолює її систему і керівництво, здійснює її організаційне і матеріально-технічне забезпечення за рахунок бюджетних асигнувань, затверджених Верховною Радою України.

В умовах створюваної багатопартійної системи в Конституції має бути передбачено гарантії, які виключали б будь-який вплив на процес здійснення правосуддя з боку окремих партій і громадських організацій. Тому слід змінити існуючий порядок обрання суддів і встановити, що всіх їх (від районного до Верховного Суду України) має обирати (призначати) Верховна Рада України (Президент) на підставі пропозицій Верховного Суду України і рекомендацій відповідних постійних комісій Верховної Ради з поетапним переходом до обрання суддів довічно.

Для реального забезпечення незалежності суддів конче потрібно конституційно передбачити відповідальність за втручання в діяльність судів по здійсненню правосуддя осіб, які перебувають на державній службі або виконують функції керівників партійних та громадських організацій, а також осіб, які займають відповідальні посади в органах законодавчої, виконавчої і судової влад.

Одна з умов становлення судової влади в республіці — конституційне закріплення ще одного постулату: цивільне, кримінальне та адміністративне судочинства мають однаково здійснюватись на єдиних принципах правосуддя.

Хочемо ми того чи ні, але на практиці, розглядаючи справу про адміністративні порушення, законодавець надає судді стану службової особи, яка має відстоювати інтереси органу управління в особі міліц... ції, автоінспе...

Хіба в цьо... дової діяльно... мадянин має ... дом, повинен ... ний принцип ... винності, гро... бути застрахо... милок, держа... тивного погля... ти реальний ... від посягань ... і законні інте... ний Верховн... раїни аналіз ... суді постанов... ня адміністра... нень органам... свідчить, що ... сотків (39,6)... ло покарано ... щодо 15 в... громадян ст... надто суворі.

Слід зупин... блемі удоско... чинства як н... тини судової ...

Вихідними ... в'язанні ціє... винно бути, ...

боти тиснуть...

КУЛЕНОГО,
УВАЛАСЬ)

Фал. Володимира
КИСЕЛЬОВА.

шляхом»,— сказав «Ленінської кузні». ко, у який з днів йому, не юристові, крамола». Найняв на вулиці із симородський (яка різ невеличку «тимчавручностей» (він на ою»). Вранці добиі, прихопивши доpару дощок, щоб назад, і з'ївши таенсійну вечерю,

програму чергової о робити?» не унидання Радянської про Сибір, про те, як усі, а влада а та свекруха, якій він не просить у платити за те, що ська одібрала. А писанка, шмат земуня, невеличкий , трое коней, дві

, «руба». Земляки юкурор Троїцького району тодішньої Ворошиловградської області, юрист першого класу А. Коновалов, а потім і виконуючий обов'язки прокурора В. Ткаченко, отримавши такого «зухвалого» листа, переслали його райвиконкомові.

Та що мав тоді, в кінці 1990-го, відповісти «гр. Євсюкову В. А. з Білогородського тупика» орган Радянської влади? Що Радянській владі одібрати майно в його батька було легше, аніж повернути, особливо, коли «народні» обранці Союзу РСР відповідного закону приймати не поспішають?

Лише у червні минулого року Віктор Архипович отримав від Троїцької Ради відповідь на свій лист до... Михайла Сергійовича Горбачова. Він уже здогадувався про його зміст, оскільки з'явився квітневий Закон української Верховної Ради «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні». У листі навіть вказувалося, що дирекція радгоспу «Вугільник» готова розглянути питання про надання Віктору Архиповичу житлової площі. Правда, за умови, якщо він подасть документи, що підтверджують факт розкуркулення його батька. А таких, повідомлялося у листі, районний архів не має, до того ж і старожили Покровського розкуркулення не пригадують.

Можете уявити розгубленість Віктора Архиповича. Виходить, міркував він, все те, що пережито,— і підводи, і лемент, і смерть діда, і сибірські «пейзажі» — все вигадка, кіно? Де ж ті документи шукати? Невже у цілого села пам'ять одібрано?..

Поїхав на батьківщину. У Покровському руками сплеснули: ой, дивіться, як він на Архипа Євсюкова схожий! Чому ж не пам'ятаємо? Розкуркулювали вашого батька, було таке... Приїжджали нещодавно якісь, питали про вас, та хіба ми знаємо, хто вони... Ще й нас заберуть...

На радощах повіз він до райвиконкому письмові свідчення аж чотирьох своїх односельців. У райвиконкомі перед ним двері не зачинили — прийняли добре, почухали потилиці... та й розвели руками: закон то є, підтвердження також, а от постанови Кабінету міністрів — катма...

Було це торік, у серпні. Після того ми вже й путч пережили, самостійними стали, а з Троїцька — ні звуку, ні духу.

«Куди його ще їхати, що в кого питати, адже постанову Кабінет міністрів прийняв ще в червні 1991-го?» — знову губиться у здогадах Віктор Архипович.

Ночами йому в глиняному «ящику», що умовно зветься дахом над головою, сниться батькова хата, довгенький шмат землі біля неї і щедрий, райський сад (кажуть, дід Іван так любив садівництво, що з першої імперіалістичної замість всякого добра у солдатському мішку саджанців привіз).

Тим часом вже й весна на порозі...

Де та компенсація, на яку він міг би придбати якусь хатину у селі і клаптик городу?.. Невже знову не вдасться обсіятися, обсадитися?.. Що ж їсти і як його жити?..

Анатолій БЕНЬ,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Наші першодруки

Микола ЛУКІВ

«ЖИТИ ПРОСТО, ЯК ЖИВЕ БДЖОЛА»

* * *

Через поле стежка до села,
А навколо — океан пшениці.
Добре йти з думками
наодинці
У краю, де молодість
пройшла.

Слухати перешуми зела,
Щебету пташиному радіти,
Ні за чим на світі не жаліти
І не мати ні до кого зла.

Жити просто, як живе
бджола,
Що невтомно кружить
над квітками,
Добувати хліб і сіль трудами
Й розуміти, що думки й діла

Мають бути із добром
у згоді,
Як усе прекрасне у природі.

ХИМЕРНА ПРИТЧА ПРО ВІРУ

Лягає утома на душу,
Мов сива імла на долину.
Колись я покинути мушу
Навіки свою Україну.

Здіймусь понад воду і сушу,
У зоряні простори злину
І порох із крил своїх
струшу
Під інопланетну калину.

Зійдуться у коло, мов тіні,
Близькі та далекі предтечі.
— Ну, як там життя на
Вкраїні? —
Спитають, обнявши за плечі.

Скажу їм, що зміни невтішні,
І нічим хвалитися, браття.
Нещастя нові та колишні
Над краєм висять,
як прокляття.

Розтрачуєм розум і сили
На чвари дрібні та нікчемні.
Чорнобилем землю стру́їли
І храми споганили древні.

Лишились голодні та голі,
І соромно світу признатись,
Що навіть в пориві до волі
Немає снаги об'єднатись.

Вмирає і пісня, і мова,
А як же без мови та пісні?..
Предтечі мовчать —
ані слова
На речі мої лиховісні.

Лише розмикається коло,
І в хмарах обличчя
зникають.
Навколо і порожньо, й голо,
І предки мене не приймають.

І я повертатися мушу
На рідну мені Україну,
Вселивши очищену душу
В народжену щойно дитину.

Яка їй судилася доля,
Не відаю я і не знаю,
Та вірю: сподівана воля
Прийде до страждeнного
краю.

І діти грядущого віку
Здійснять, чого ми
не здійснили.
І цю свою віру велику
Я буду нести до могили.

СПОГАД ПРО СУМГАЇТ

Колір неба нагадує колір
вогню.
Покотилося сонце в піщані
бархани.
І на зміну ясному і гожому
дню

Вечір стелить над морем
холодні тумани.
А багаття горить.
І загиблу рідню

Споминає мій друг.
І сльозу витирає.
І п'ємо ми вино, і тужба
не минає,—
Колір неба нагадує
колір вогню.

МОТИВ УЛЬЯШОВА

Не доведи потрапити в опалу.
І найсвітліші душі та уми
Сахатимуться, ніби од чуми,
Тікатимуть, неначе від
напалму.

Усі немов короткозорі
стали.
І друг ковзає поглядом
убік.
А що поробиш — добрий
чоловік,
Але його зламали
й залякали.

Сусід заходив... Раптом —
перестав.
Не солодко опальний хліб
жувати,
Але найважче друзям
прощавати,
Спізнавши те, що я сповна
спізнав.

Київ.

АДА?!

аємо. судодрові данні ке є самої

авча і дінюемну е, не суд гроуційви в иють авчих ке ті верете, тоді, нної едиоєсвний

вний від ганнь, ста-тистики і обліку показників діяльності судів, оскільки ці функції взяли на себе виконавчі органи. Хіба це не безглуздя?

Виходячи з цього, доцільно, як ми думаємо, в конституційному порядку встановити, що Верховний Суд України є вищою інстанцією судової влади, очолює її систему і керівництво, здійснює її організаційне і матеріально-технічне забезпечення за рахунок бюджетних асигнувань, затверджених Верховною Радою України.

В умовах створюваної багатопартійної системи в Конституції має бути передбачено гарантії, які виключали б будь-який вплив на процес здійснення правосуддя з боку окремих партій і громадських організацій. Тому слід змінити існуючий порядок обрання суддів і встановити, що всіх їх (від районного до Верховного Суду України) має обирати (призначати) Верховна Рада України (Президент) на підставі пропозицій Верховного Суду України і рекомендацій відповідних постійних комісій Верховної Ради з поетапним переходом до обрання суддів довічно.

Для реального забезпечення незалежності суддів конче потрібно конституційно передбачити відповідальність за втручання в діяльність судів по здійсненню правосуддя осіб, які перебувають на державній службі або виконують функції керівників партійних та громадських організацій, а також осіб, які займають відповідальні посади в органах законодавчої, виконавчої і судової влад.

Одна з умов становлення судової влади в республіці — конституційне закріплення ще одного постулату: цивільне, кримінальне та адміністративне судочинства мають однакове здійснюватись на єдиних принципах правосуддя.

Хочемо ми того чи ні, але на практиці, розглядаючи справу про адміністративні порушення, законодавець надає судді стану службової особи, яка має відстоювати інтереси органу управління в особі міліції, рибінспекції, автоінспекції тощо.

Хіба в цьому сутність судової діяльності? Коли громадянин має справу із судом, повинен діяти непорушний принцип презумпції невинності, громадянин має бути застрахований від помилок, державного суб'єктивного погляду. Тобто мати реальний судовий захист від посягань на його права і законні інтереси. Проведений Верховним Судом України аналіз оскаржених в суді постанов про накладення адміністративних стягнень органами управління свідчить, що до сорока відсотків (39,6) громадян було покарано незаконно, а щодо 15 відсотків таких громадян стягнення були надто суворі.

Слід зупинитися на проблемі удосконалення судочинства як невід'ємної частини судової реформи.

Вихідними даними у розв'язанні цієї проблеми повинно бути, на наш погляд, спрощення процедурного механізму, відмова від уявного поняття демократичності і безоплатності нашого судочинства, введення принципу розгляду справ на професійній основі лише суддями за умови подальшого зміцнення гарантій законності рішень, що їх приймають.

Перш за все слід конституційно закріпити принципи як колегіального, так і одноосібного розгляду суддями всіх категорій справ залежно від предмета спору і волевиявлення сторін.

Наприклад, хіба не може суддя одноосібно розглянути справу і винести справедливий вирок щодо особи, яка вчинила угон автотранспортного засобу, була затримана органами ДАІ, що підтверджено актами затримки і не заперечується підсудним. Навіщо така громіздка процедура з залученням народних засідателів та інших осіб, якщо їх роль у встановленні істини має формальний характер?

Інша справа, коли підсудний не визнає своєї вини і для встановлення істини потрібна колективна думка.

Гарантом забезпечення законності у даному випадку може бути суд присяжних, який повинен мати право винесення вердикту про вину затриманого. Після цього справа передається для проведення судового слідства на принципах колегіальності і для визначення міри покарання підсудному.

Реалізація цих пропозицій дала б можливість відмовитися від інституту народних засідателів без шкоди для принципів всебічності та об'єктивності судового розгляду й участі народу у здійсненні правосуддя.

Володимир МЕНЬШОВ, народний депутат України, член Комісії Верховної Ради України з питань законодавства і законності,

Василь НІМЧЕНКО, член Верховного Суду України, кандидат юридичних наук.

Cito

НЕВПЕВНЕНІСТЬ у завтрашньому дні, котру ми завжди вважали атрибутом західного життя, міцно ввійшла в наше власне: звечора не знаєш, чим зустріне ранок, а вранці — чим закінчиться день. Політики, які узялися вести наш корабель, насилу втримують штурвал. Хитає дедалі сильніше, і коштує великих зусиль утримувати рівновагу. Ситуація помітно протверезила суспільство, в якому ні лихо, ні радість не минали без алкогольного оформлення. Але звички не так легко позбутися. Звертатися ж по допомогу в такій інтимній справі наважуються не всі. Над людьми панують страхи: не зрозуміють, а то й висміють, потрапиш до рук шарлатана, що наживається на чужому горі.

Розуміючи психологічні труднощі, з якими зіштовхуються люди, які бажають позбутись алкогольної та наркотичної залежності (а їх набагато більше, ніж кажуть статистики, бо залежним може вважати себе не тільки той, хто й дня не обходиться без алкоголю, а й той, для кого стало звичним знімати стрес з його допомогою), і прагнучи полегшити їм шлях до мети, ми починаємо цикл бесід зі спеціалістами згадуваної галузі. Ознайомившись з їхніми поглядами на проблему, методами роботи, кожний зможе вирішити, чи потрібна йому допомога спеціаліста, і коли так, то якого і в якій формі.

Сергій **ГАРНИЦЬКИЙ:**

«ОТ ВАМ МОЯ РУКА!»

Про пороки і пророків

ПЕРШИЙ візит — до Сергія Петровича Гарницького у центр «Ноу-хау». Цей двоповерховий особняк на вулиці Овруцькій ще остаточно не обладнаний, але приміщення, де приймають відвідувачів, опоряджені й умебльовані зі смаком, так що відчувається: господарям не байдуже, чи сподобається тут гостеві, чи буде йому затишно й спокійно. М'які меблі, неяскраві світильники, штори і шпалери в тон. А над столом Сергія Петровича — ікони.

— Сергію Петровичу, ви один із тих спеціалістів, котрі до проблеми алкоголізму й наркоманії знайшли свій власний підхід. Знайшли — значить, шукали?

— Працюючи інспектором-лікарем у Міністерстві охорони здоров'я України, я помітив, що різко зросла кількість смертей від алкогольних психозів. В офіційних колах цьому знайшли просте пояснення: мовляв, погіршилась якість напоїв. Але люди гинули не від хвороби, а від лікування. Алкогольні психози були віднесені до розряду інтоксикаційних. А як боротися з інтоксикацією? З допомогою дезинтоксикації. Хворим вводили велику кількість рідини — і в них розвивався гострий набряк мозку.

Я запропонував (і згодом запатентував) свій спосіб діагностики алкогольних психозів, а значить, і тактику їх лікування. Лікарям-спеціалістам 21-ї київської лікарні (де я практикував паралельно з роботою в міністерстві), вдалося довести, що хворі на алкогольні психози не потребують введення рідини. Якщо психоз розвивається на фоні позбавлення алкоголю (в умовах ізоляції, коли хворий опиняється в міліції, лікарні), то потрібен алкоголь з дозуванням снотворного, якщо ж він розвивається на фоні перенасичення, то потрібні снотворні та серцеві засоби. Нова лікувальна тактика допомогла різко знизити смертність.

— Переставши гинути від психозів, хворі, однак, не втрачали залежності від алкоголю — і ви.. ?

— І я зайнявся вивченням методики лікування, яку застосовував Олександр Романович Довженко, оволодів нею. Та бентежило, що стресопсихотерапія Довженка спирається на такий чинник, як страх. Страх руйнує особистість — завдання ж у тому, щоб її відновити. Суперечність! Тільки це моральний бік справи. Є й фізичний: приймання алкоголю після жорсткої стресопсихотерапії іноді призводить до смерті пацієнта. Іти до хорошої мети, залишаючи за собою кладовище?

— Може, це негуманно, але... чи не краще людині померти, аніж втратити людську подобу? Не мені розповідати, і не вам слухати, як руйнується особистість під впливом алкоголю...

— У кожної особистості на землі своє призначення. І якщо мені дано втручатися в промисел Божий, то я хочу робити це тільки в тій формі і тією мірою, в якій це треба, щоб призначення було виконане — тобто на користь життю, а не навпаки. Тому, відмовившись від методики Довженка, я спершу розробив власний теоретичний, а потім і практичний підхід до вирішення проблеми.

Щодо теорії. Традиційні уявлення про формування алкогольної залежності базуються на впевненості, що спиртне, розщеплюючись в організмі до води, повністю з нього виводиться, але речовини чи сполуки (поки що невідомі науці), які виникли в результаті перетворень, підтримують пам'ять про викликані алкоголем відчуття і спонукають до нового його вживання. Прагнучи знайти щось, що відрізняє людину питущу від непитущої, курця — від некурця, вчені ведуть мову про набір хімічних елементів в організмі. А я вважаю, що справа — в їх розташуванні. Згадаймо, що робить дитина, коли її з материнського молока переводять на коров'яче? Відмовляється від нього, хоч і не має досвіду споживання нового продукту, який би навіяв до нього відразу. Виявляється, молекула материнського молока за структурою відрізняється від молекули коров'ячого — і рецептори та аналізатори дитячого організму її «не пізнають», про що негайно повідомляють. Те саме відбувається і з спиртним. Перший контакт з ним завжди неприємний. Але поступово хімічні елементи організму змінюють своє місцерозташування, підпорядковуючись пропонованим йому структурам, і встановлюються оті зв'язки, які потім так важко розірвати. Важко, але можливо. Алкоголь, тютюновий дим, наркотики призводять до поляризації структур, тобто до зміни місцерозташування одного атома чи групи атомів, одного іона чи групи іонів. Мені ж з допомогою пацієнтів вдається їх деполяризувати, тобто відновити початкову структуру.

— Якщо популярніше, то що відбувається з людиною, коли ви з нею працюєте?

— Пацієнт концентрує в собі настрій не пити, а я — фіксую цей його стан. Звичайно, тут працює біоенергетика, а може ще щось, адже я впевнений: лікар — лише посередник між хворим і вищими силами, які йому допомагають.

— Ви сказали, що «працюєте» в парі з пацієнтом. Значить, якщо приходять люди, які не повністю усвідомили необхідність лікування, а звернулися до лікаря тільки під тиском рідних, то ви їм не допоможете?

— Не допоможу. І прошу не приводити до мене пацієнтів силоміць. Хворий повинен бажати допомоги, вірити, що він її отримає,— і тоді зусилля лікаря не даремні. А інакше... Ви знаєте, в мене були пацієнти, які, приймаючи лікування, шепотіли: «Питиму, питиму...» Ну скажіть, який сенс бігати довкола ями і простягати руку тому, хто в ній сидить і не хоче бачити моєї руки? Інша справа, коли людина сумнівається в успіхові. Тоді я пропоную йому: спробуймо! А там роздивишся і вирішиш, що робити. Здебільшого співробітництво вдається. Людям подобається новий стан і те, що він із собою приносить. Відступає відчуття постійної провини перед оточуючими, його замінює почуття власної гідності. Поліпшуються стосунки на роботі і в сім'ї...

— Але є й такі, що повертаються до колишнього...

— Безперечно. І немало їх спровоковані до того суспільством. Спробували б ви поглянути на нього очима непитущого — вжахнулися б. Адже п'ють на кожному перехресті. Без пляшки обходиться хіба що молочний прилавок. Та це зовсім не означає, що дітей не споюють. Я своїм пацієнтам обов'язково демонструю таблицю, з якої видно, скільки алкоголю міститься в так званих прохолоджуючих напоях: у «Буратіно» — 0,15 процента обсягу, в «Лимонаді» — 0,17, в «Золотистому» — 1,24. Дві пляшки «Золотистого» цілком замінюють пляшку пива. Не знаючи цього, легко повернутися до алкогольної залежності. І повертаються. Був у мене пацієнт, якого я прицільно лікував від «Золотистого» на його власне прохання. До речі, у пам'ятці, яку ми видаємо своїм пацієнтам, є рекомендації щодо напоїв і навіть ліків — які можна вживати, а від яких слід утримуватися. Скажімо, ніякої небезпеки не мають у собі «Пепсі-кола», «Фієста» і «Фанта». А от вищеназваних напоїв слід уникати, як і ліків, що містять спирт,— їх краще замінювати таблетками, відварами тощо. До відновлення почуття дегустації призводить й інтенсивне використання одеколонів, тому після гоління краще користуватися кремами. Якщо ж так сталося, що відчуття дегустації повернулося, рекомендуємо негайно звертатися до нашого центру.

— Повернемося до питання про добровільність. Уся наша система лікування хворих на алкоголізм побудована на тому, що людина повинна захотіти вилікуватися. Але в тім і підступність цього захворювання, що воно знижує самоконтроль. Сигнали ж зі сторони хворий сприймає як образу. Коли ж руйнування стають очевидні, хворий лякається, але у нього нема сили волі, на яку можна спертися.

— Давайте визначимося щодо поняття «сила волі». Сила — тілесне. Воля — духовне. Алкоголь їх роз'єднує. Я ж їх зв'язок відновлюю, і значить, повертаю людині силу волі. Отже, прийти до мене ніколи не пізно.

— У вашому центрі я бачила дуже різних людей. Про одних і не скажеш, що п'ють. Обличчя других уже зачепила хвороба. На третіх лежить незгладимий відбиток деградації. Чи нема у вас до цих останніх ставлення як до вторинного людського матеріалу?

— Усі хворі для мене однакові. Більш того: я розумію, що чим більше занедбана хвороба, тим більших зусиль коштувало людині прийняти рішення. Вже те, що вона його прийняла, викликає повагу. Певно, пацієнти відчувають наше до них ставлення, тому скуті тільки в перші хвилини. Знімає напруження й те, що всі, хто сюди приходить, «друзі по нещастю», значить, нема перед ким комплексувати. Та й обстановка, як бачите, сприяє довірчості. Все разом створює сприятливу для лікування атмосферу. Багато хто потім приводить сюди своїх друзів, знайомих.

— Пацієнтів не відлякують ціни за лікування?

— Був час, коли я приймав безоплатно. Але, по-перше, зрозумів, що хворі це неправильно розуміють. Дехто поживе у тверезості місяць-другий і береться за старе. Набридне — знов приходить: лікарю, поможіть. Коли ж заплатить, то подумає, перш ніж перехилити чарку. Таким чином, платність лікування є деякою мірою стримуючим чинником. Крім того, утримувати сьогодні такий особняк коштує величезних грошей.

— Сергію Петровичу, таке нескромне запитання: самі ви вживаєте спиртні напої?

— Ні. Не п'ю ні кави, ні міцного чаю. І не палю.

— Як ви вважаєте: проблема алкоголізму в масштабах України може бути розв'язана?

— За умови, що суспільство усвідомить, нарешті, ступінь небезпеки, яка йому загрожує. Тоді воно відмовиться від споювання дітей. Обмежить (звісно, делікатнішими, ніж у 1985 році, заходами) вживання алкоголю. Почне готувати кадри цілителів. Аби моя воля, я б їх готував, даючи і медичні, і духовні знання. Душу й тіло слід лікувати одночасно, інакше результату не досягти. Та нема пророка у своїй вітчизні. Тому реалізовувати свою ідею я почав поки що в Польщі.

— Що ж, почекаємо, коли і наше суспільство дозріє до розуміння: у нове життя зі старими звичками дорога заказана. А поки що порадимо співгромадянам піклуватися про себе самим. Вам же спасибі за те, що готові простягнути їм руку допомоги.

Марина ДЯТЛОВА,
оглядач з питань охорони здоров'я.

ПОНЕДІЛОК

20 КВІТНЯ

УТ—1

16.00 УТН.
16.15 Для дітей. «Веселка».
16.50 Фільм-опера «Кощій Безсмертний».
18.00 Телефільм «Криниця вдовиних сліз» («Укртелефільм»).
18.20 Виступає ансамбль народної музики «Візерунки» Миколаївської філармонії.
19.00 ДНІПРО. Інформаційна програма.
19.35 ХТО МИ... Громадсько-політичний відеотижневик.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Акценти.
21.30 Реклама.
21.40 Кінозустрічі.
22.55 УТН.
23.15 «До вогню і води Батьківщини». Концерт артистів української діаспори.

І КАНАЛ. ОСТАНКІНО

З 5.00 до 13.15 Профілактичні роботи.
13.15 Телемікст.
14.00 Новини.
14.25 Це було... було...
14.45 «Везуча людина». Художній телефільм. 1 серія.

Виконроб Макаров, який приїхав на будівництво комбінату, набираючи робітників, взяв і п'ятьох чоловік, котрих з різних причин не брали на інші підприємства. Що з цього вийшло? Побачите. Сценарій Ю. Чернякова. Режисер І. Шешуков. У ролях: В. Кашпур, Л. Борисов, О. Пашутін, А. Суснін, А. Романцев. «Ленфільм». 1987 р.

15.50 Джерела.
16.20 Разом з чемпіонами.
17.00 Новини.
17.25 НЕП.
17.55 Мультфільм.
18.15 Футбольний огляд.
18.45 Прем'єра телевистави «Олена і штурман». Д. Ліпскеров.
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 «Нова студія» представляє... У перерві — 23.00 Новини.

КАНАЛ «РОСІЯ» І ПЕРЕДАЧІ УТ—2

7.00 Вісті.
7.20 Час ділових людей.
8.20 Італійська мова.
8.50 Перший тайм.
9.05 Пілігрим.
10.00 Чемпіонат світу зі спортивної гімнастики.
11.45 Мульті-пульті. «Ніч».
11.55 Майстри. В. Ашкеназі.
11.50 Мистецтво відображення.
12.05 Денний сеанс. «Санта-Барбара». Художній телефільм. 34 серія.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
15.00 Дитяча година (з уроком англійської мови).
16.00 Фольклор. «Ярославські гуляння». Фестиваль народної музики.
16.45 ТІНКО.
17.00 Непізнаний Всесвіт.
17.45 Дозвілля. «Колекціонер».
18.00 Обличчям до Росії.
18.20 Київська панорама.*
18.40 Телебіржа інформує.*
19.00 Вісті.
19.20 Свято кожен день.
19.30 Прем'єра художнього телефільму «Санта-Барбара». 35 серія.
20.20 Театральний роз'їзд.
20.55 П'яте колесо.
21.55 Реклама.
22.00 Вісті.
22.20 Астрологічний прогноз.
22.25 П'яте колесо.
23.10 «Місце зустрічі — Задзеркалля». Розважальна програма.

---

* Передачі II програми УТ.

У зв'язку з профілактикою передавача, що працює на дев'ятому каналі, глядачі Києва і області 20 квітня не дивитимуться ранкові передачі каналу «Росія».

ВІВТОРОК

21 КВІТНЯ

УТ—1

8.00 З ВОСЬМОЇ ДО ДЕВ'ЯТОЇ. Інформаційно-музична програма.
9.00 Свічадо. Науково-пізнавальна відеопрограма.
10.35 Шкільний екран. 7 кл. Російська література. Г. Троєпольський. «Білий Бім — Чорне вухо».
11.10 Художній фільм «Шлюб з вихідними днями».
12.40 Доброго вам здоров'я. Відповіді на листи.
13.10 УТН.
16.00 УТН.
16.15 Для дітей. «Сонячне коло».
16.50 На допомогу школі. Українська література. Ліна Костенко. «Маруся Чурай».
17.20 Грай, бандуро, грай!
17.50 Телефільм «Біля відмітки XVII віків» («Укртелефільм»).
18.10 Виступає група «Форум».
19.00 ДНІПРО. Інформаційна програма.
19.35 Студія «1 грудня».
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Ай Пі Київ інформує.
21.05 Прем'єра телефільму «Зі стежок — на шлях широкий». («Укртелефільм»).

Відеотелефільм присвячено життю і творчості видатного українського композитора М. В. Лисенка. У стрічці відображені основні вирішальні моменти його біографії — дитинство, навчання, концертна та громадська діяльність, родинні та дружні стосунки. На довершення хор Київської консерваторії та українські артисти виконають твори композитора. Сценарій Л. Скорульської, Ю. Суярка. Режисер Ю. Суярко. «Укртелефільм». 1992 р.

22.05 УТН.
22.25 Корифеї джазу. Рояль і ті, хто грають на ньому.
23.20 Художній фільм «Хочете — любіть, хочете — ні».

І КАНАЛ. ОСТАНКІНО

5.00 «Ранок».
7.35 Мультфільми.
8.05 «Олена і штурман». Телевистава.
9.05 Футбольний огляд.
9.35 Прем'єра художнього телефільму «Справа».
11.00 Новини
11.25 «Скрипаль з міста Кохання».
12.15 Ритмічна гімнастика.
12.30 Очевидне — неймовірне.
13.10 Мультфільм.
13.25 Гільдія.
13.55 Блокнот.
14.00 Новини.
14.25 Про спорт і не тільки.
14.50 «Везуча людина». Художній телефільм. 2 серія.
15.55 Мультфільми.
16.20 Дитячий музичний клуб.
17.00 Новини.
17.25 А. Вівальді. Концерт для скрипки з оркестром ля мінор.
17.40 Студія «Політика» показує.
18.20 Прем'єра художнього телефільму «Справа».
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.35 Тема.
21.15 Гала-концерт на честь володарів премії «Овація-91».
23.00 Новини.
23.25 День народження газети «Балда».

КАНАЛ «РОСІЯ» І ПЕРЕДАЧІ УТ—2

7.00 Вісті.
7.20 Французька мова. 1 рік.
7.50 Дозвілля. «Авто».
8.05 Французька мова. 2 рік.
8.35 Дитяча година
9.35 Новини культури.
10.15 Мульті-пульті.
10.35 У світі тварин.
11.35 Азн кар'єри.
11.50 Денний сеанс. «Санта-Барбара». Художній телефільм. 35 серія.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
15.00 Осінь життя.
15.15 Мульті-пульті. «Кам'яна квітка».
15.45 Студія «Рост». «Кенгуру». Спортивна програма.
16.15 Простір +.
16.45 ТІНКО.
17.00 ТрансРосефір. Кавказ-ревю.
17.40 Майстри. Спогади О. Гоголевої про Б. Пастернака.
18.00 НА П'ЯТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.*
19.30 Київська панорама.*
19.50 НА П'ЯТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.*

СЕРЕДА

22 КВІТНЯ

УТ—1

8.00 З ВОСЬМОЇ ДО ДЕВ'ЯТОЇ. Інформаційно-музична програма.
9.00 Художній фільм «Смерть під вітрилом». 1, 2 серії.
11.15 «Менора». Програма про історію та культуру єврейського народу.
12.10 УТН.
12.25 Кінозустрічі.
16.00 УТН.
16.15 Школа радіаційної гігієни. Нова філософія здоров'я за участю професора О. Мінцера.
16.30 Роде наш красний. Родина Антоновичів.
17.00 В об'єктиві тварини. Науково-популярні фільми «Чорний лелека», «Рожева чайка».
17.40 Вас запрошує Харківський оперний.
19.00 ДНІПРО. Інформаційна програма.
19.35 Леся Українка. «Одержима». Прем'єра телевистави.
20.30 Співає О. Павлишин.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Акценти.
21.30 Художній фільм «Забута мелодія для флейти».
23.40 УТН.
0.00 Телефільм «До вас, сучасники мої».

І КАНАЛ. ОСТАНКІНО

5.00 «Ранок».
7.35 Мультфільм.
9.00 Дитячий музичний клуб.
9.40 Зустріч в Концертній студії Останкіно з письменником Л. Бородіним.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 Фермата.
11.50 Як досягти успіху!
12.05 Мультфільм.
12.20 Під знаком «Пі».
13.10 Блокнот.
13.15 Телеміксі.
14.00 Новини.
14.20 Сьогодні і тоді.
14.50 «Туман». Художній телефільм.
16.00 «Рок-Макс». Концерт Джері Льюїса.
17.00 Новини.
17.20 Кіноправда! Художній фільм «Ленін у Жовтні».

Довгі роки цей фільм був кінокласикою. Розповідається про події Жовтневої революції, про приїзд Леніна до Петрограда восени 1917 року. Оселяється вождь пролетаріату на квартирі робітника Василя, якому довірено охороняти Леніна. Йде історичне засідання ЦК. Ілліч виголошує пристрасну промову, громлячи ворогів і зрадників. Починається повстання. Режисер М. Ромм. Сценарій О. Каплера. В ролі Леніна — Б. Щукін. «Мосфільм». 1937 р.

19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Перехрестя. Авторська програма М. Михалкова.
22.00 Фермата.
22.30 Вечірній альбом.
23.00 Новини.
23.25 Лімпопо.
23.55 Музичний прогноз.
0.25 Більярд. Чемпіонат Європи.

КАНАЛ «РОСІЯ» І ПЕРЕДАЧІ УТ—2

7.00 Вісті.
7.20 Німецька мова. 1 рік.
7.50 Дозвілля. Під знаком Риб.
8.05 Німецька мова. 2 рік.
8.35 Студія «Рост». «Кенгуру».
9.05 Росія і світ.
9.35 Якщо вам після...
10.05 Момент істини.
11.00 М-трест.
11.15 Денний сеанс. «Закоханий за власним бажанням».
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
15.00 Важкий вік.
15.30 Тема з варіаціями.
16.15 Християнська програма.
16.45 ТІНКО.
17.00 ТрансРосефір. «Далекий Схід».
17.45 Версія.
18.00 НА П'ЯТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.*
19.30 Прем'єра художнього телефільму «Санта-Барбара». 36 серія.
20.20 Київська панорама.*
20.40 НА П'ЯТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.*

ЧЕТВЕР

23 КВІТНЯ

УТ—1

8.00 З ВОСЬМОЇ ДО ДЕВ'ЯТОЇ. Інформаційно-музична програма.
9.00 Художній фільм «Коханці моєї мами».
10.30 В. Винниченко. «Молода кров». Вистава Вінницького музично-драматичного театру ім. М. Садовського.
12.20 УТН.
12.35 Канал «Д».
16.00 УТН.
16.15 Концерт камерного оркестру Івано-Франківської філармонії.
16.45 Республіканська фізико-математична школа. Як розв'язувати контрольні задачі з математики.
17.15 Спадщина.
18.30 Пауерліфтінг. Міжнародний турнір (Київ).
19.00 ДНІПРО. Інформаційна програма.
19.35 Співає Володимир Гришко.
20.00 Чемпіонат України з футболу. «Буковина» — «Динамо». 2 тайм.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Акценти.
21.30 «Гарт»: ПС, «Траст-47», «Диск».
23.30 УТН.
23.50 Ретрокінозал. Кінокомедія «Бешкетні повороти».

І КАНАЛ. ОСТАНКІНО

5.00 «Ранок».
7.35 Мультфільм.
7.55 Фільм — дітям. «Відважний Ширак».

Пропоновану вам веселу історію розігрують перед дітьми у піонерському таборі таджицькі народні комедіанти-масхарабози. Герой історії — хоробрий, веселий і мудрий Ширак, захисник знедолених, який сміливо вступає у боротьбу зі злом. Сценарій А. Іміна. Режисер М. Махмудов. У ролях: О. Єгорова, Л. Рискулова, С. Курбанов, А. Мансуров. «Таджикфільм». 1976 р.

9.05 Перехрестя. Авторська програма М. Михалкова.
10.25 Кубанське весілля.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
13.10 Блокнот.
13.15 Телеміксі.
14.00 Новини.
14.25 Переможці.
15.10 «Шабля без піхов». Художній фільм.
16.25 Мультфільм.
16.45 Коли б ви знали.
17.00 Новини.
17.20 ...До шістнадцяти і старші.
18.00 III Міжнародний телефестиваль «Сходинка до Парнасу». 2 тур.
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Вперше на телеекрані. Художній фільм «Дві стріли».
22.10 «Портрет на тлі». А. Руцкой.
23.00 Новини.
23.25 Багато музики.
0.05 Футбол. На шляху до Уемблі.

КАНАЛ «РОСІЯ» І ПЕРЕДАЧІ УТ—2

7.00 Вісті.
7.25 Іспанська мова. 1 рік.
7.55 Дозвілля. Увага, знімаю.
8.10 Іспанська мова. 2 рік.
8.40 Ретро. М. Кристалінська.
9.20 Політвідділ.
10.00 Фарс-мажор.
10.35 Телетеатр Росії. А. Платонов. «Котлован».
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
15.00 Мульті-пульті.
15.45 Християнська програма.
16.15 Школа менеджерів.
16.45 ТІНКО.
17.00 ТрансРосефір. «Європа — Азія».
17.45 Пани-товариші.
18.00 НА П'ЯТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.*
19.00 Чемпіонат України з футболу. «Буковина» — «Динамо». (1 тайм). (2 тайм — по програмі УТ-1).
19.45 Київська панорама.*
20.05 НА П'ЯТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.*

П'ЯТНИЦЯ

24 КВІТНЯ

УТ—1

8.00 З ВОСЬМОЇ ДО ДЕВ'ЯТОЇ. Інформаційно-музична програма.
9.00 Науково-популярний фільм «Моя батьківщина — Крим» («Київнаукфільм»).
9.50 Художній фільм «Закон відплати».
11.10 Концерт Державної заслуженої капели бандуристів України.
12.10 УТН.
16.00 УТН.
16.15 Для дітей. Веселка.
16.45 Джерело.
17.30 Прем'єра документального фільму «Візьміть славу миру сього». (Об'єднання кіностудії «Україна»).
17.50 Авторський концерт В. Рунчака (баян).
18.30 Воля і діло.
18.45 Естрадний концерт.
19.00 ДНІПРО. Інформаційна програма.
19.35 Віче.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Ай Пі Київ інформує.
21.05 Акценти.
22.20 Художній фільм «Мільйони Ферфакса».
23.45 УТН.
0.00 Нон-стоп рандеву. Музична програма для молоді.

І КАНАЛ. ОСТАНКІНО

5.00 «Ранок».
7.35 Мультфільми.
8.00 Документальні фільми.
8.35 ...До шістнадцяти і старші.
9.15 Ювілейний концерт Л. Лещенка.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 Клуб мандрівників (з сурдоперекладом).
12.10 Спорт для всіх.
12.40 Прем'єра документального телефільму «Почнемо з храму».
13.10 Мультфільм.
13.15 Блокнот.
13.20 Бридж.
13.45 Бізнес-клас.
14.00 Новини.
14.25 «Ось така історія». Художній телефільм.

Двоє друзів працюють провідними інженерами в одному з НДІ. В інституті створюється нова лабораторія і хтось з них може її очолити, якщо вони допоможуть керівництву усунути одного з нинішніх начальників лабораторії. Режисер І. Селезньова. Сценарій Р. Солодовникова. У ролях: А. Харитонов, В. Хромушкін та інші. «Екран». 1987 р.

16.00 Прем'єра мультфільму «Він воскрес».
16.30 Музиканти про музику.
17.00 Новини.
17.25 Людина і закон.
18.05 Прем'єра художнього телефільму для дітей «Еміль з Леннеберги». 4 серія.
18.30 Презентація ретроспективи фільмів Г. Чухрая.
18.50 «Поле чудес».
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 «ВІД» представляє... У перерві — 23.00 Новини.
0.15 «Ранкова зірка» у нічному ефірі.

КАНАЛ «РОСІЯ» І ПЕРЕДАЧІ УТ—2

7.00 Вісті.
7.20 Година ділових людей.
8.25 Англійська мова. 1 рік.
8.55 Дозвілля. Увага, знімаю.
9.10 Англійська мова. 2 рік.
9.40 Студія «Нота бене».
10.20 Нічний авторський клуб.
11.50 Денний сеанс. «Санта-Барбара». Художній телефільм. 36 серія.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
15.00 Перший тайм.
15.15 Мульті-пульті.
15.25 Всеношна.
16.15 Простір +.
16.45 ТІНКО.
17.00 Бізнес і політика.
17.45 М-трест.
18.00 НА П'ЯТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.*
19.30 Київська панорама.*
19.50 НА П'ЯТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.*

СУБОТА

25 КВІТНЯ

УТ—1

8.00 УТН.
8.10 Ритмічна гімнастика.
8.30 Фільм-концерт «Київські фрески».
До VI річниці Чорнобильської трагедії.
9.00 Прем'єра документальних фільмів «Тризна», «Невиданий альбом» [«Укркінохроніка»].
9.30 Телефільм «Сталкер чорнобильської зони».
10.00 Доброго вам здоров'я. Наше серце.
10.30 Барви писанки. Співають О. Савчук та І. Каваццк.
11.05 Прем'єра документального фільму «Воскресіння Христове».
11.25 С. Васильченко, М. Старицький. «Як у нас на Україні». Вистава Черкаського українського музично-драматичного театру ім. Т. Шевченка.
13.45 УТН.
14.00 Духовна музика.
14.30 Прем'єра телефільму «Хто сіє в душу». [«Укртелефільм»].
14.40 Пісні рідного краю.
15.10 Для дітей. Вперше на екрані художній фільм «Пропав друг».
16.20 Концерт симфонічної музики.
17.00 Дзвони Чорнобиля. Телевізійний вечір пам'яті.
18.30 ДНІПРО. Інформаційна програма.
19.00 Продовження телевізійного вечора пам'яті «Дзвони Чорнобиля».
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Продовження телевізійного вечора пам'яті «Дзвони Чорнобиля».

I КАНАЛ. ОСТАНКІНО

6.30 Суботній ранок ділової людини.
7.35 Мультфільм.
7.40 Гонг.
8.55 Радіо труба.
9.25 Центр.
10.05 Охоронна грамота.
10.35 Медицина для тебе.
11.15 «Веселка».
11.45 НЛО: неоголошений візит.
12.30 Фільми режисера Г. Чухрая. «Сорок перший».
14.00 Новини.
14.20 Прем'єра документального телефільму «Червона імперія». 3 серія.
15.15 У світі тварин.
16.15 Червоний квадрат.
16.55 «Біда». Мультфільм.
17.10 «Шлях до вічної любові». Документальний фільм.
18.40 Прем'єра художнього телефільму «Зачарований прочанин». 1 серія.
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 2 серія художнього телефільму «Зачарований прочанин».
21.45 Російська духовна музика.
22.05 Новини.
22.30 Пасха Христова.

КАНАЛ «РОСІЯ» І ПЕРЕДАЧІ УТ—2

7.00 Вісті.
7.20 Наш сад.
7.50 Мульти-пульті.
8.00 Баскетбольний огляд НБА.
8.30 Російська енциклопедія.
9.15 Освідчення в коханні.
9.30 Телеслужба «Здоров'я».
10.00 Відеоканал «Плюс одинадцять».
11.15 Як жити будемо!
12.00 Мульти-пульті.
12.10 Чорнобиль поза часом.
13.00 Вісті.
13.20 Денний сеанс. «Незвичайні пригоди Каріка і Валі». 1 серія.
14.25 «Бурда моден» пропонує...
14.55 Познер і Донахью.
15.50 Телефільм «Гірська мелодія».*
16.00 Чемпіонат України з футболу. «Евіс» — «Торпедо» [Миколаїв].*
17.45 Київська панорама.*
18.05 Музичний фільм «Вірую».*
19.00 Вісті.
19.20 Свято кожен день.
19.30 Музика у стилі пепсі.
22.00 Вісті.
22.25 Маски-шоу.
22.55 Науково-популярні фільми «Врубель у Києві», «Писанки» [«Київнаукфільм»]. *
23.45 Пасха Христова. Трансляція нічного пасхального богослужіння.*

НЕДІЛЯ

26 КВІТНЯ

УТ—1

8.00 УТН.
8.15 Прем'єра документального фільму «Христос Воскрес» [об'єднання кіностудії «Україна»]. Вступне слово В. Деркача та В. Сперкача.
10.00 У неділю вранці. Інформаційна музична програма.
11.00 Чиста криниця. Духовні святині Свято-Успенської Почаївської лаври.
11.30 Пасхальна літургія.
13.00 УТН.
13.15 Канал «Д».
14.15 Прем'єра музичного фільму «Миріться, люди, любіться, люди». [«Укртелефільм»].
15.00 Світлиця.
16.00 Село і люди.
16.50 «Зичимо щастя». Музична програма за листами глядачів.
17.50 Концерт хору «Відродження».
18.30 ДНІПРО. Інформаційна програма.
19.00 Велике святкове дійство «Великдень». Трансляція з Палацу культури «Україна».
22.00 Телеспортарена.
22.30 ТИЖДЕНЬ.
23.00 Художній телефільм «Вікно навпроти». [«Укртелефільм»].

I КАНАЛ. ОСТАНКІНО

6.00 Година сили духу.
7.00 Ритмічна гімнастика.
7.30 Тираж «Спортлото».
7.45 Допоможи собі сам.
8.30 З ранку раненько.
9.10 Можливе все.
9.40 Нові імена.
10.30 «Мужність і героїзм пожежників Чорнобиля». Документальний фільм.
10.50 Прем'єра художньо-публіцистичного фільму «Непреходящая истина».
11.55 Матадор.
12.55 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
14.00 Новини.
14.20 Діалог у прямому ефірі.
15.05 Марафон-15.
15.45 Мультфільм.
16.05 Панорама.
16.45 Телелоція.
16.55 Уолт Дісней представляє...
17.45 Новини.
18.00 ТБ-Нева. «Хто з нами!»
18.20 Клуб мандрівників.
19.10 III Міжнародний телефестиваль «Сходинка до Парнасу».
21.00 Підсумки.
21.45 Вперше на телеекрані. Художній фільм «Евангеліє від Матфея». У перерві — 23.00 Новини.

КАНАЛ «РОСІЯ» І ПЕРЕДАЧІ УТ—2

7.00 Вісті.
7.20 Документальна панорама.
8.20 Міжнародний турнір з художньої гімнастики на приз журналу «Мир женщины».
9.20 Телекросворд.
9.50 «Суперкнига». Свято дитячої духовної книги.
10.30 Ати-бати...
11.00 Істина — кращий друг.
12.00 Театральний капусник.
13.00 Вісті.
13.20 Денний сеанс. «Незвичайні пригоди Каріка і Валі». 2 серія.
14.25 Новини грамзапису.
15.00 До VI річниці Чорнобильської трагедії. «Чорні лелеки Чорнобиля».*
17.00 Чемпіонат України з футболу. «Динамо» — «Волинь». В перерві — Телебіржа інформує.*
18.45 Фільм-концерт «У весняному хороводі». [«Укртелефільм»].*
19.00 Вісті.
19.20 Свято кожен день.
19.30 Прем'єра художнього телефільму «Маги». Фільм 8.
20.00 Обличчям до Росії.
20.15 Акція «Пелікан» в гостях у Театру сатири.
21.15 Зірки оперної сцени. Зураб Соткілава запрошує. Частина 1.
21.55 Реклама.
22.00 Вісті.
22.20 Спортивна карусель.
22.30 Зураб Соткілава запрошує. Частина 2.
23.30 Рок-кафе. Новини музики і кіно.

IV ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

ПОНЕДІЛОК ● 20

10.00 Літературні діалоги.
10.45 Ключ до світового ринку.
11.15 Кара Караєв. Симфонічні гравюри.
11.35 Російська енциклопедія.
12.35 В гримі і без гриму.
13.35 Дозвілля.
13.50 Італійська мова.
14.20 Педагогіка для всіх.
16.00 Літературні діалоги.
16.45 Російська енциклопедія.
17.45 Простір.
18.15—21.00 СТУДІЯ ТЕЛЕПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ».
18.15 Мультфільми.
19.00 Художній фільм «Не може бути!» Ретрокомедія за оповіданнями М. Зощенка.
20.35 Музична сторінка.
21.00 «Попелюшка-80». Художній телефільм. 1 серія.
21.55 «Заборонене місто». Науково-популярний фільм із циклу «Культура Китаю». 1 і 2 серії.

ВІВТОРОК ● 21

10.00 Озирнися, Росіє.
10.50 Ескулап.
11.00 Благодійний аукціон.
11.30 Етюд на тлі історії.
12.00 Наша антологія. М. Лермонтов. «Маскарад».
12.45 Дозвілля. Домашній клуб.
13.00 Французька мова. 1 рік.
13.30 Французька мова. 2 рік.
14.00 «Лувр». Документальний фільм французькою мовою. 2 серія.
14.55 Авторські програми К. Ваншенкіна.
16 00 Озирнися, Росіє.
16.50 Наша антологія. М. Лермонтов. «Маскарад».
17.35 Благодійний аукціон.
18.05 Ескулап.
18.15—21.00 СТУДІЯ ТЕЛЕПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ».
18.15 Мультфільми.
18.45 Художній фільм «Щелепи» (США). Пригодницька стрічка про боротьбу з акулою-людожером.
20.50 Відеомузика.
21.00 «Попелюшка-80». Художній телефільм. 2 серія.
21.55 «Заборонене місто». Науково-популярний фільм із циклу «Культура Китаю». 3 і 4 серії.

СЕРЕДА ● 22

10.00 Дитяча година з уроком англійської мови.
11.00 «Суперкнига». Мультфільм. 6 серія.
11.30 У світі тварин.
12.30 Ази кар'єри.
12.45 Дозвілля. Колекціонер.
13.00 Німецька мова. 1 рік.
13.30 Німецька мова. 2 рік.
14.00 «Бурда моден» пропонує...
14.30 В об'єктиві — Німеччина. Фулда.
16.00 Дитяча година.
17.00 «Суперкнига». Мультфільм. 6 серія.
17.30 Простір.
18.00 «Бурда моден» пропонує...
18.30—21.00 СТУДІЯ ТЕЛЕПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ».
18.30 Мультфільми.
19.00 Художній фільм «Стіна» (США). За відомим музичним твором групи «Пінк Флойд».
20.35 Музика телебачення.
21.00 «Попелюшка-80». Художній телефільм. 3 серія.
21.55 «Заборонене місто». Науково-популярний фільм із циклу «Культура Китаю». 5 і 6 серії.

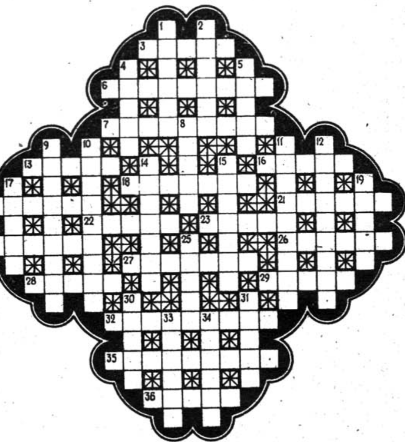
ЧЕТВЕР ● 23

10.00 Дім на Чистих Прудах.
11.40 Роздуми про Прокоф'єва.
12.40 Дозвілля. ТБ-ательє.
12.55 Іспанська мова. 1 рік.
13.25 Іспанська мова. 2 рік.
13.55 Якщо вам після...
14.25 Пілігрим.
16.00 Перший тайм.
16.15 Хочете, вірте...
17.45 Кар'єра. Фінал конкурсу менеджерів.
18.15—21.50 СТУДІЯ ТЕЛЕПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ».
21.50 «Попелюшка-80». Художній телефільм. 4 серія.
22.55 «Заборонене місто». Науково-популярний фільм із циклу «Культура Китаю». 7 і 8 серії.

П'ЯТНИЦЯ ● 24

10.00 Російська мова.
10.30 Важкий вік.
11.00 Поезія кольору.
11.25 Підприємництво і традиції.
11.40 Роздуми про Прокоф'єва.
12.40 Дозвілля. Увага, знімаю.
12.55 Англійська мова. 1 рік.
13.25 Англійська мова. «Сімейний альбом США». Англійською мовою.
14.30 Хочете, вірте...
15.00 Кінозал «Відкритий світ». «Андрій Рубльов». Документальний фільм.
16.00 Російська мова.
16.30 Важкий вік.
17.00 Підприємництво і традиції.
17.15 Поезія кольору.
17.40 Кінозал «Відкритий світ». «Петро Великий». Документальний фільм.
18.40—21.00 СТУДІЯ ТЕЛЕПРОГРАМ »ТЕТ-А-ТЕТ».
18.40 Мультфільми.
19.20 На ваші прохання. Художній фільм «Ловці монстрів» (Аргентіна). Комедія з елементами фільму жахів.
20.40 Музика телебачення.
21.00 «Загін спеціального призначення». Художній телефільм. 5 серія.
22.05 «Заборонене місто». Науково-популярний фільм із циклу «Культура Китаю». 9 і 10 серії.

КРОСВОРД

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 3. Роман Ю. Мушкетика. 6. Керівник народно-визвольної війни українського народу 1594—96 рр. 7. Історична область в Азії. 13 Шотландський математик-винахідник логарифмів. 16. Річка з Україні й Польщі. 18. Давньоруський чоловічий каптан. 20. Різновид бурого вугілля. 21. Вишивання або в'язання петля в петлю. 22. Ера в геологічній історії Землі. 23. Духовий оркестр. 24. Біржова операція. 26. Форма трудової взаємодопомоги односельчан. 27. Художній стиль. 28. Стародавня посудина для пиття. 29. Сузір'я. 32. Зовнішня оболонка атмосфери Землі. 35. Противник прогресу. 36. Живописний твір декоративного призначення.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Літературна гра. 2. Поручитель. 4. Скорочений підпис. 5. Вид ювелірної техніки. 8. Металобрухт. 9. Український композитор. 10. Античне п'ятиборство. 11. П'єса І. Микитенка. 12. Художник, який зображує тварин. 14. Сукупність снастей на судні. 15. Укріплення на Запорозькій Січі XVIII ст. 17. Англійська золота монета в минулому. 19. Терези для визначення ваги певного об'єму зерна. 25. Епіграф. 30 Геодезичний знак. 31. Сплав заліза з нікелем. 33. Видатний український режисер. 34. Диригент церковного хору.

ВІДПОВІДІ НА КРОСВОРД, НАДРУКОВАНИЙ 10 КВІТНЯ

ЗА ГОДИННИКОВОЮ СТРІЛКОЮ: 1. Марія. 2. Тарас. 3. Свита. 4. Ярило. 5. Орлик. 6. Авлос. 7. Сусід. 8. Косач. 9. Чолан. 10. Деліб. 11. Байда. 12. Койот. 13. Терем. 14. Абрикос. 15. Синоп. 16. «Манас». 17. Свіфт. 18. Пріам.

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради України

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:
Анатолій ГОРЛОВ перший заступник головного редактора
Олександр БІЛИК заступник головного редактора
Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ член-кореспондент АН України
Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ оглядач, завідуючий відділом культури
Леонід САМОЙЛЕНКО заступник головного редактора
Борис СИДОРЕНКО заступник головного редактора
Анатолій СОЛОНСЬКИЙ редактор відділу кореспондентської мережі
Віталій СУДДЯ відповідальний секретар

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Засновник — Верховна Рада України.

Адреса редакції: 252047 Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ:
Для довідок — 441-89-61 441-89-46
телефакс — 224-72-54
Відділ реклами — 441-89-44

Редакція розглядає рукописи, подані в першому примірнику машинопису.

Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

Залишаємо за собою право виправляти мову і скорочувати матеріали.

Рукописів не повертаємо.

За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Пересиланням скарг у різні інстанції редакція не займається.

Звертайтеся, будь ласка, безпосередньо до відповідних органів влади.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955

Загальний тираж 389.079.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047 Київ, проспект Перемоги, 50.

Зам. 0311071.

1 2 3 4 5 6 7 8 9